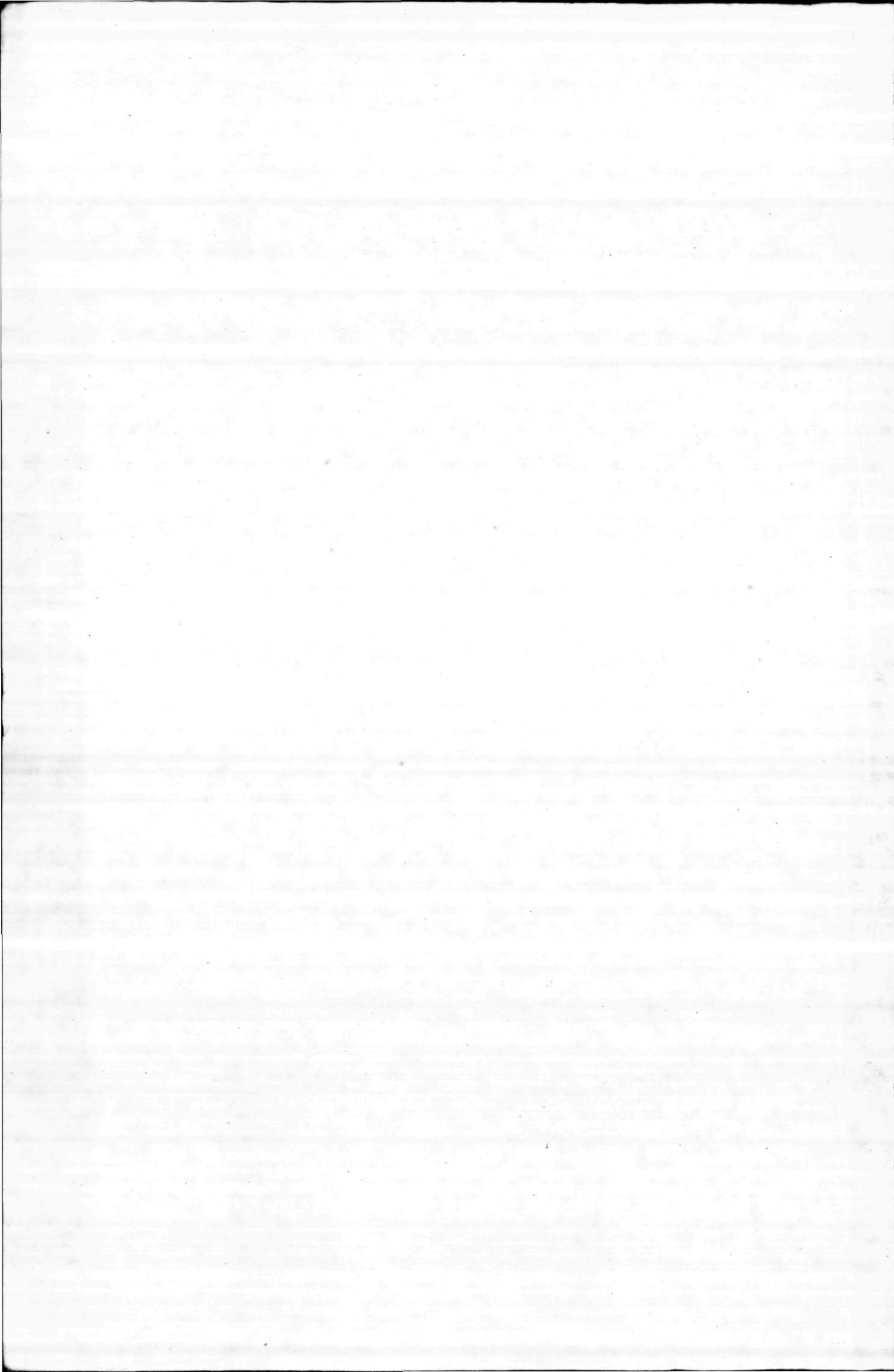

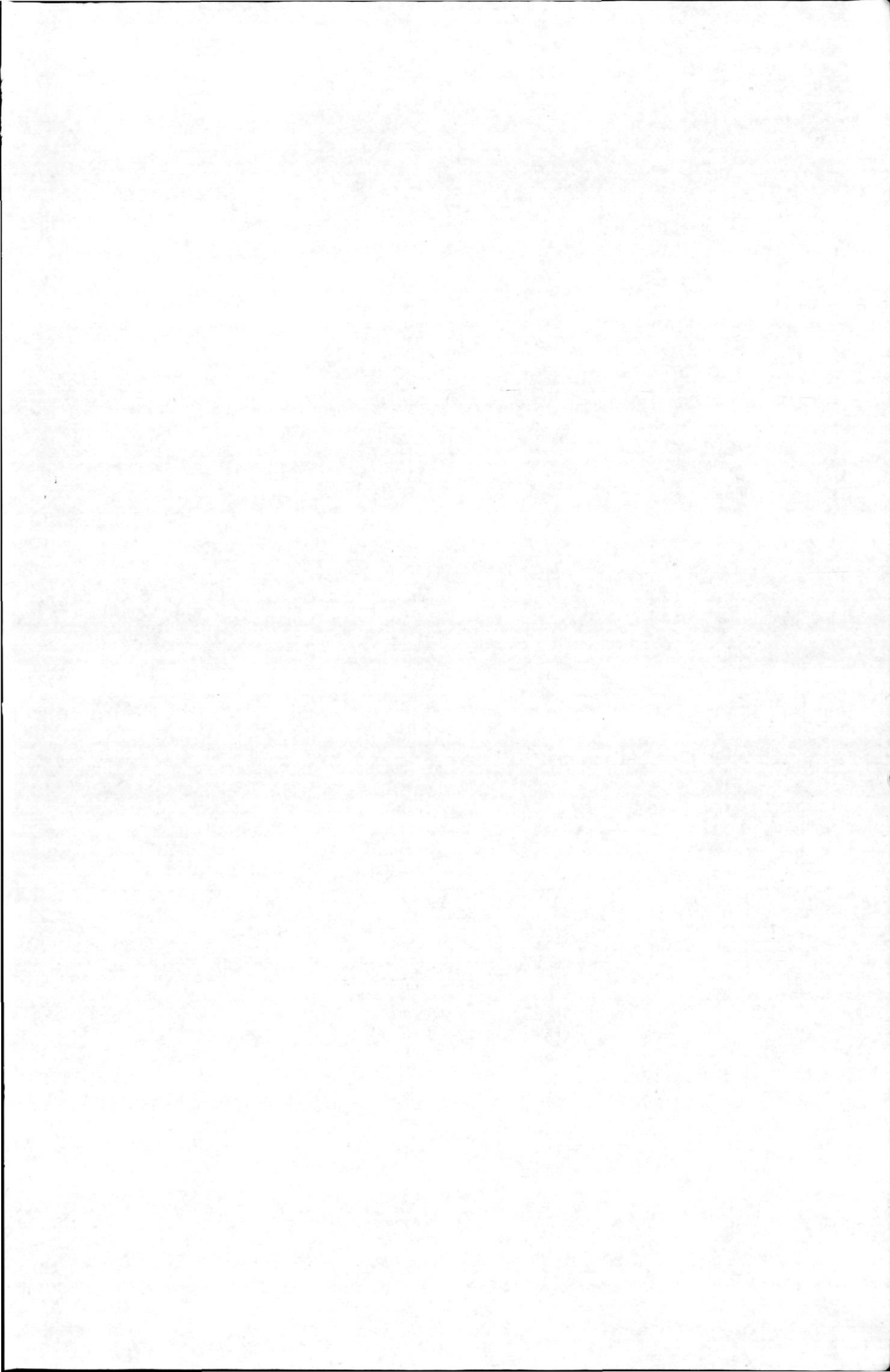

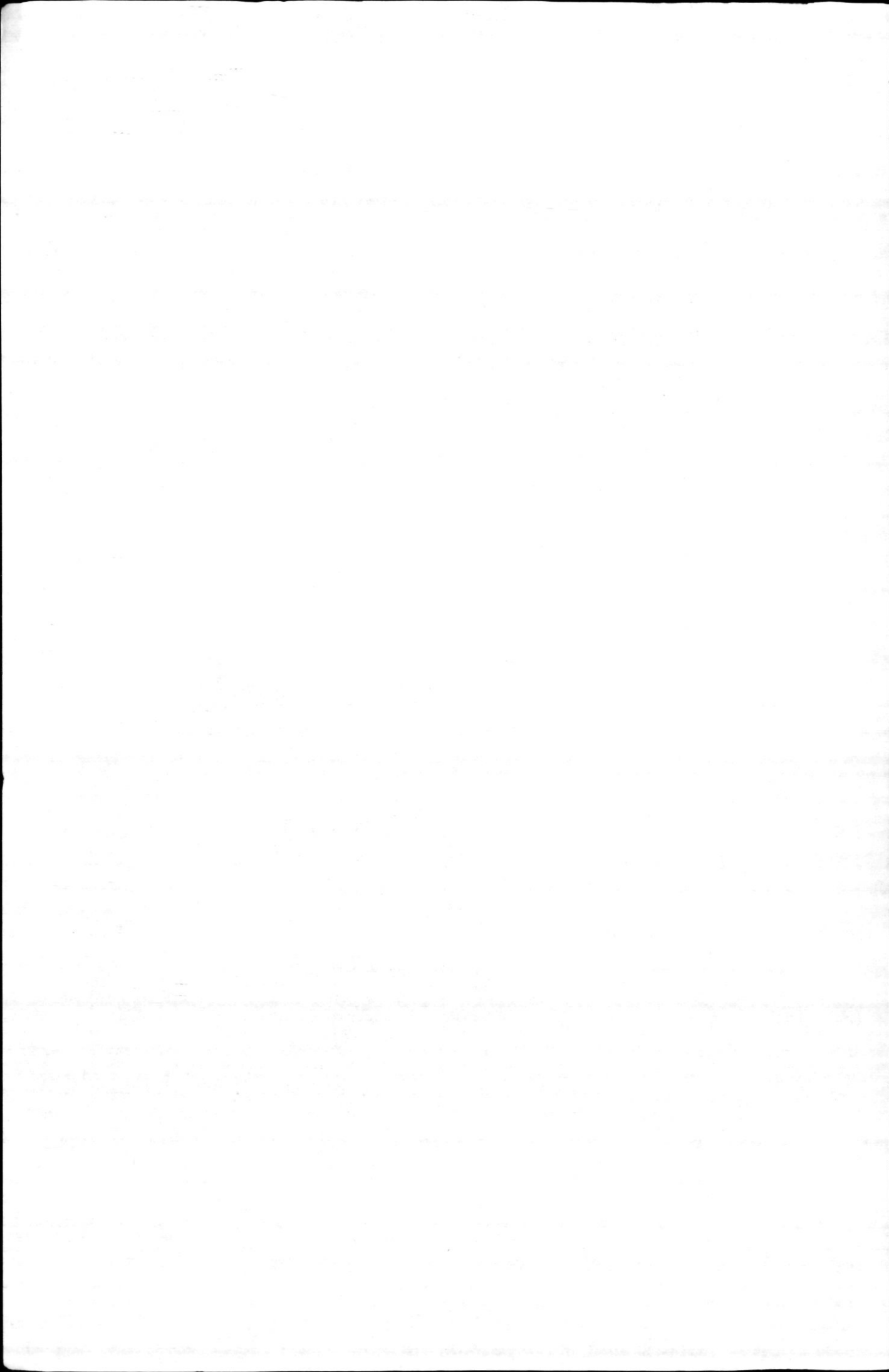
Jaarboek 1982

uitgave :
HEEMKRING TER CUERE

Sekr. : Sluisvlietlaan 100
8401 Bredene
Tel. (059) 32 31 40

HEEMKRING
«TER CUERE»

v.z.w.

8401 BREDENE

Sekretariaat :
Sluysvlietlaan 100

Jaarboek 1982

INHOUDSTAFEL.

Blz. 3. 't Sas zoals het was in Jean Baptist Marchal zijn tijd :

J.B.MARCHAL/ G.DESOPPEE

36. De merkwaardigste stenen van Slijkens : W.DEBAILLIE.

45. Gemeentelijke harmonie Bredene- stichtingsperikelen.

J.COENYE.

73. Hoevenamen te Bredene :

F. GEVAERT.

89. John Cockerill Line N.V. :

L. VANDE CASTEELE .

109. Samenstelling bestuur.

110. Ledenlijst.

118. Aktiviteiten.

'T SAS ZOALS HET WAS IN JEAN-BAPTIST MARCHAL ZIJN TIJD.

En door hem verteld ! Als ge weet dat hij overliep van liefde voor alles wat het Sas betrof. Hij was een heemkundige avant la lettre en zeker als het over het Sas ging. Daar hij vertelt wat hij zelf beleefd heeft of langs zijn werk om kon uitvissen, is het beeld dat hij voor U schetst om van te snoepen. Ge ziet het oude Sas zo voor U verschijnen.

Jean-Baptist Marchal, door de vrienden Baptist genoemd, zag het levenslicht te Bredene op 14 Juni 1889, als zoon van Jean-Baptiste en van Honorine Eerebout. Hij werd gekerstend als Johannes-Baptista, net zoals zijn vader. Hij huwde met Elodia Billiau en overleed op 18 Augustus 1953.

Hij woonde op het Sas vanaf zijn kinderjaren. Eerst op het, nu verdwenen, gehucht 't Varretje en later in zijn huis, gelegen op de Prinses Elisabeth laan, II, rechtover de sassen.

Hij was in leven ambtenaar bij Bruggen en Wegen, Dienst der Kust. Ook hierin volgde hij zijns vaders voetsporen, die toezienner geweest was bij Bruggen en Wegen. Zijn hobby's waren folklore en de geschiedenis van 't Sas. Hij was destijds de stuwende kracht achter de organisatie van het groots waterfeest rond de sassen van Slijkens in 1950. Spijtig genoeg werd deze grootse evocatie van de Pophamaanval op de sluizen van Slijkens maar eenmaal opgevoerd. Misschien door zijn verscheiden ? Het gekende schip, waarmede Ter Cuere nu in stoeten en optochten mede optrekt, werd ter gelegenheid van dit waterfeest gebouwd.

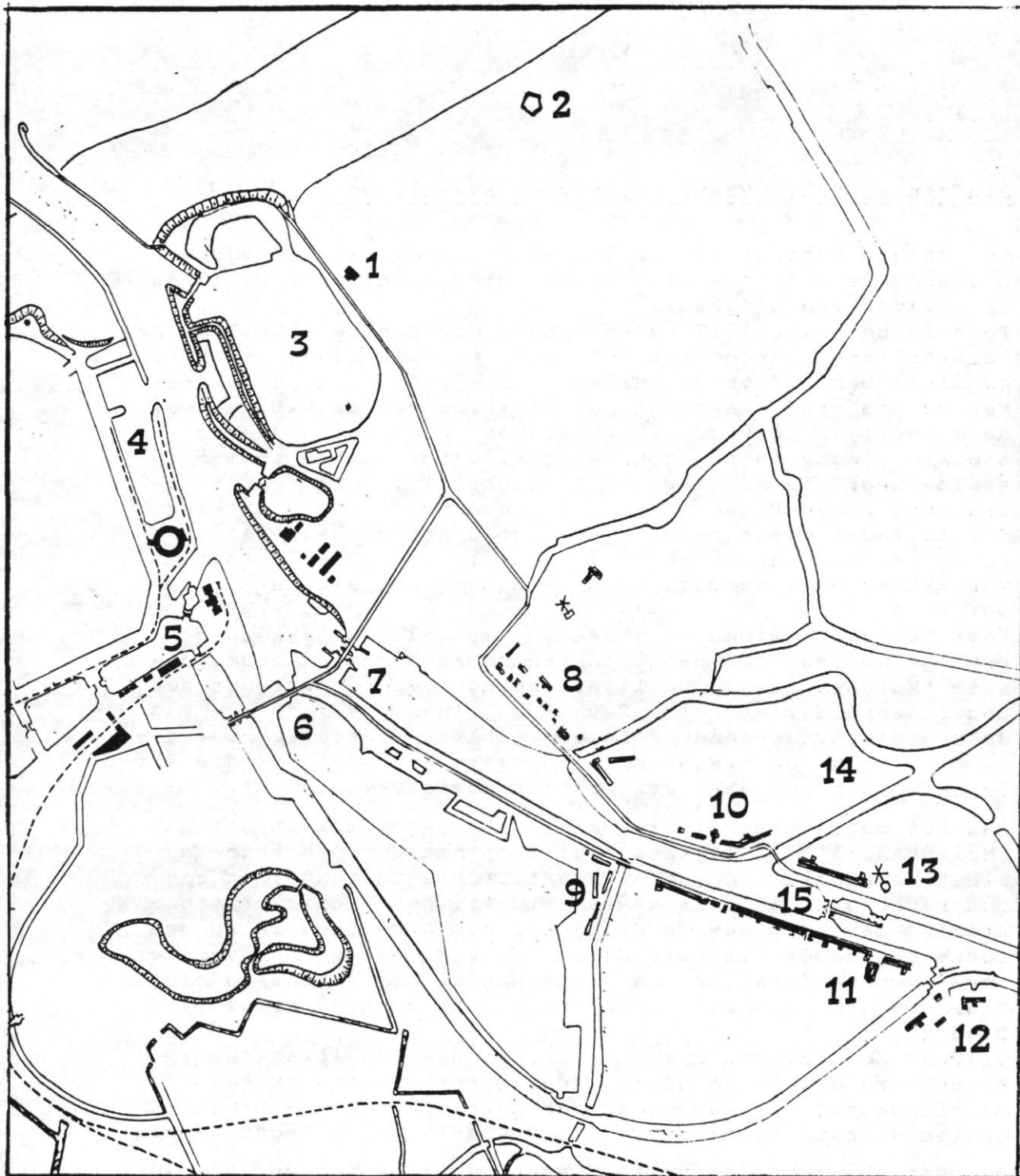
Zijn nota's, welke wij hier voor U laten verschijnen, begon hij reeds te verzamelen voor de oorlog 1940-45. Hij bundelde ze tot een boek dat hij evenwel niet liet verschijnen. Hier en daar kon er misschien nog wel iets bijgeschaafd moeten worden, maar Baptist verwisselde het tijdelijke voor het eeuwige, op 64-jarige ouderdom, alvorens hij met alles klaar was.

Zijn boek verdeelde hij in vier delen, voorafgegaan door een voorwoord en een inleiding. Deel 1, Historische Beschrijving van de Sluizen van Slijkens; deel 2, Beschrijving van het oude Sas-Slijkens; deel 3, Ontstaan van de huidige wijk genoemd Breedense straat; en deel 4, Enkele folkloristische Feiten van het oude Sas.

Deel I vinden we uitgebreider en exacter terug in "Zoeklicht op Bredene" van R. Eeckhout, enkel Baptist's eigen bevingingen geven we dan hierover weer. Deel 2 en 3 volgen integraal. Deel 4 verscheen reeds in ons Jaarboek 1968.

Laat ons tenslotte, bij het lezen van deze artikels, niet vergeten dat alles geschreven werd rond 1950 ongeveer. Als we b.v. lezen : waar het fabriek "Ostend Stores" zich nu bevindt, dan wordt natuurlijk het oude pand bedoeld.

Baptist kon niet weten dat er een nieuw fabriek zou gebouwd worden iets verderop, in de tijden na hem. En zo nog gevallen meer.

1	Vuurtoren	9	't Varretje
2	Fort Napoleon	10	Coupure
3	Leopold spuisluis en spuijom	11	Kerk Molendorp
4	Vissershaven	12	Kappellebrug
5	Handelsdokken	13	Sasmolen
6	Franse sluis en spuijom	14	Noord-ede
7	Militaire sluis	15	Sluizen van Slijkens en vaart naar Brugge
8	Mosselhoek		

SAS-SLIJKENS 1895

Deel 1.

Sluizen en Scheepvaart verkeer te Sas-Slijkens.

Tot in den beginne van de 19° eeuw was de vaart Brugge-Oostende de enige verbinding van Brugge met de zee, langs de sluizen van Slijkens.

Toen in het jaar 1817 het Hollands Gouvernement besloot de versterkingen van de stad Oostende te volledigen, werd een commissie benoemd om de werken uit te voeren in de omstreken van de stad, teneinde de aflossing van de wateren van de landerijen te verzekeren, alsook de grachten van de versterkte plaats te spijzen met zoet water. Deze commissie stelde voor, in zitting van 1 Oktober 1817, en keurde nadien het projekt goed, tot het graven van een vertakking die de vaart Oostende-Brugge verbond met de handelsdokken te Oostende. Deze werken werden voltooid in 1820 en de vertakking werd genoemd de Afleidingsvaart Brugge-Oostende.

Voor het stroomopwaarts gedeelte van deze vertakking gebruikte men een oud pand van een fabriek gekend onder de naam "Molenkanaal". De lijnrichting liep verder door de Gouweloze polder en de St-Catharinapolder, over de kom van de spuisluis, genoemd "écluse de chasse française" en verbond zich met de grachten van de versterkte plaats die verlengd werden tot aan het eerste handelsdok.

Aan het begin van het stroomopwaarts gedeelte van het "Molenkanaal" te Slijkens, juist op het punt waar de aansluiting plaats had met de vaart Brugge-Oostende, 't zij dus recht over de plaats waar zich nu het fabriek "Ostend Stores" bevindt, was te dien tijd een oude ophaalbrug gebouwd bestaande uit twee delen en over dewelke het verkeer verzekerd werd van de baan Oostende-Slijkens-Plassendale. Deze brug is zichtbaar op de photo van de oude kapel van Bredene.

Tijdens de uitvoering van de werken waarvan spraak hierboven werd deze brug afgebroken en vervangen door een draaibrug die de naam droeg van Kapellebrug. De brug ontleende haar naam aan een in de nabijheid gelegen kapel.

De vertakking die de vaart Brugge-Oostende met de handelsdokken van Oostende verbond had een lengte van 2.520 meter.

Destijds waren er burelen voor het ontvangen van scheepvaartrechten gevestigd aan de sluis van Slijkens en aan de Kapellebrug te Slijkens. Heer Aimé Haemers was gedurende verscheidene jaren brugdraaier aan de brug. Na hem de heren Vanmeersche TH., Devriendt L., Lams L. en Broecke PH.

Het gedeelte van de vaart Brugge-Oostende begrepen tussen de nieuwe Damme-poortsluizen te Brugge en de sluizen van Slijkens heeft een lengte van 20.842 meter.

Gedurende de loop van de 19° eeuw waren de schepen die op deze vaart vaarden meestal getrokken door paarden.

De binnenschepen die er op vaarden hadden een maximum tonnemaat van 335 Ton, hun gewone afmetingen waren van 15 tot 41 meter lengte en 2,85 tot 5 meter breedte; hun diepgang was maximum 2,15 meter.

De zeeschepen konden te dien tijde alleen te Brugge aankomen langs de sluizen van Slijkens. Deze schepen hadden een maximum tonnemaat van 500 Ton, ze hadden een lengte van ongeveer 50 meter, een breedte van 8,40 meter en een diepgang van 4,25 meter.

Bij uitzondering kwamen soms grotere schepen langs de sluizen van Slijkens in de vaart Oostende-Brugge. Zo lezen wij in vroegere werken dat in 1879 het schip "De Vale" te Brugge kwam hebbende een tonnemaat van 630 Ton. De afmetingen van dit vaartuig waren de volgende : lengte 62 meter, breedte 9,30 meter en diepgang 4,65 meter.

Om dit schip echter toe te laten te Brugge aan te komen is men genoodzaakt geweest het gewoon peil van de vaart 0,40 m. te laten stijgen.

Op de sluizen van Slijkens heerste gedurende de 19° eeuw een buitengewone bedrijvigheid; dag en nacht werd er op deze kunstwerken versast. Zeeschepen, uit Noorwegen of Engeland b.v., waren geladen met klipzout, engelse kolen, hout voor gebouwen, houtschorsen, tarwe, rogge, gerst, haver, maïs, chicorei, stenen.

Verscheidene engelse maatschappijen hadden zelfs regelmatige diensten ingericht tussen Engeland en België en zonden wekelijks hunne stoomboten geladen met kolen of allerhande koloniale waren naar Brugge. Zo zagen de inwoners van Slijkens wekelijks verscheidene boten, zoals de "Richard Moxom", "Devonshire", "Kirkeaton", "Waterland", "Rosa", "Achilles" en meer andere nog door de sluizen de vaart van Brugge opvaren.

Ook bestond alsdan een dagelijkse beurtdienst tussen Brugge en de sluizen van Slijkens. Deze dienst werd verzekerd op het einde van de 19° eeuw door de firma Roose-Pardoën, uit Brugge, bij middel van twee stoombargien, nl. de "Roos I" en de "Roos II" van de firma Roose gebroeders uit Oostende. Deze schepen vervoerden meestal koloniale waren en petroleum. Te Brugge hadden zij aansluiting met andere dienstbeurten op Gent, Brussel, Antwerpen, enz.

De drukke scheepvaart die te dien tijde op het kanaal van Brugge naar Oostende heerste had ook een gunstige uitslag op de handel van het gehucht Sas-Slijkens. Zeelieden en schippers die aldaar enkele dagen of uren doorbrachten voor het laden of lossen van hun schepen, die wachtten op gunstig weder of op het getij maakten van deze gelegenheid gebruik om enkele aankopen te doen van eetwaren voor hun eerstvolgende reis.

Op II September 1895 werd een wet gestemd waarbij het maken besloten werd van : een haven op de kust te Zeebrugge, een nieuwe haven te Brugge en een zeekanaal van Zeebrugge naar Brugge.

Deze werken waren voltooid in het jaar 1902-1903. Ingevolge het bouwen van deze nieuwe instellingen konden de zeeschepen nu rechtstreeks uit zee de haven van Zeebrugge binnenvaren en langs het Zeekanaal in de nieuwe dokken te Brugge aankomen.

Het gevolg hiervan was dan ook het rechtstreeks verval van de grote bedrijvigheid op de sluizen van Slijkens. Er kwamen niet langer zeeschepen bestemd voor Brugge deze sluizen doorvaren. Deze laatste werden van dan af alleen nog gebruikt door enkele binnenschepen en dienden verder voor het lossen van de overtollige waters komende van de landerijen gelegen langs de vaart Brugge-Oostende. De scheepvaart die vroeger zo druk was geweest op de sluizen van Slijkens was van nu af onbeduidend geworden. Weldra behoorde de vroegere roem van deze zo belangrijke kunstwerken tot het verleden. Andere omstandigheden waren immers ondertussen ook nog de toestand aan de sluizen komen wijzigen.

Op 18 Oktober 1897 werden inderdaad door het Bestuur van Bruggen en Wegen, Bijzondere Dienst der Kust, te Oostende, de werken aanbesteed tot uitbreiding van de haveninrichtingen van Oostende.

Deze werken, die toevertrouwd werden aan de aannemers Coppieters, Cox, Baar en Watrin, voor de som van 14.830.000 fr. werden begonnen op einde 1897 en na de voltooiing ingehuldigd door Z.M. Koning Leopold II op 4 September 1905. De uitvoering van deze werken ombouwde niet alleen het grootste gedeelte van de haven van Oostende maar ook het bijzonderste gedeelte van de wijk Sas-Slijkens.

Deze wijk strekte zich inderdaad voor de uitvoering van die werken uit als volgt : ten Oosten tot aan de thans bestaande Nukkerstraat, ten Zuiden tot aan de Vaartblekersstraat, ten Westen tot aan het bestaande stapelhuis van de douanen en ten Noorden tot de Jachtclub. Zij was, zoals reeds gezegd, onderverdeeld in vier gehuchten, nl. Coupure, Mosselhoek, Varretje en Molenhoek. In elk van die gehuchten was te dien tijde een oud vermaard kunstwerk gelegen, waarvan de namen bij iedere oude sassenaar herinneringen uit zijn prilste jeugd opwekken.

Voor de verwezenlijking van de werken tot uitbreiding van de haveninrichtingen van Oostende stond de gemeente Bredene het grootste gedeelte van de wijk Sas-Slijkens af aan de stad Oostende en wel onder meer de gehuchten Coupure, Mosselhoek en Varretje. Daarbij werd ook nog het Vuurtorenkwartier afgestaan, dat voorheen ook bij de Gemeente Bredene behoorde. De stad Oostende betaalt aan de gemeente Bredene voor aanhechting van voormelde gehuchten de volgende eeuwigdurende jaarrenten : 76; 61 fr., 1.403,00 fr., 770,18 fr. en 232,60 fr. De twee laatstgenoemde gehuchten werden met hun huizen en kunstwerken totaal afgebroken om deel uit te maken van de nieuw te bouwen achterhaven van Oostende, van het eerstgenoemde gehucht werd de Coupuresluis afgebroken. De Vingerlynck of Coupuresluis werd vervangen door de thans bestaande "Afwateringsluis van de Noord-Ede", onder de bevolking genoemd "Sas van Maertens"

Dit sas werd gebouwd door de aannemer Maertens van Slijkens, vandaar de naam.

De Mosselhoek verdween totaal en heeft plaats gemaakt voor de huidige aanlegposten voor de maalboten, nabij de Jachtclub. Het Varretje werd omgebouwd in kaaimuur, waar de "Tilbury-boten" thans aanleggen en waar zich de hangar "Cockerill" bevindt, voorlopig onbruikbaar gemaakt ingevolge de oorlog 1940-1945.

De baan van Oostende naar Slijkens, met de tramlijn, werd gedurende de uitvoering van de werken voorlopig verlegd langs de Conterdam en langs de toen bestaande afleidingsvaart van Slijkens naar Oostende. Op te merken valt dat te dien tijde nog geen sprake was van de huidige tramlijnen 3 en 4 en dat alleen vier tot vijf stoomtrams per dag de verbinding tussen Oostende en Blankenberge verzekerden, langs Slijkens voorbijreden en er de reizigers opnamen voor Oostende en vice-versa.

Het stroomafwaarts gedeelte van de achterhaven van Oostende werd verdiept tot aan de sluizen van Slijkens en in rechtstreekse verbinding gesteld met de voorhaven. Terloops dient inderdaad opgemerkt dat voor de uitvoering van de uitbreidingswerken van de haveninrichtingen van Oostende er een steenweg bestond lopende recht door het Hazegras naar de Vuurtoren, zodat hierdoor de voorhaven en de achterhaven niet rechtstreeks met elkaar in verbinding stonden. Op deze steenweg waren gelegen : de brug der Brugse Poort op het Hazegras, over de afleidingsvaart Slijkens-Oostende; de sluis genoemd "Ecluse Française" dewelke diende voor de bewerkingen van de oude spuisluis of springkom die toen gelegen was, grotendeels, op de plaats waar zich nu het vlotdok en de sluis Demey bevinden; de zeevaartsluis of "Ecluse Militaire, die gebouwd was naast de sluis genoemd "Ecluse Française", naar de Vuurtoren op.

Deze zeevaartsluis diende als verbindingsluis tussen de voorhaven en de achterhaven en verzekerde aan de zeeschepen de toegang naar de sluizen van Slijkens.

De drie bovengenoemde kunstwerken werden eveneens totaal afgebroken en er werd overgegaan tot het bouwen onder meer van : de nu bestaande kaaimuur van af de Marineschool tot aan de voorhavenbrug; de voorhavenbrug; de sluis Demey, met het vlotdok, houtdok en zwaardok; verscheidene aanlegposten voor de werkhuisen van het Zeewezen op de oosteroever van de havengeul; de stroomafwaartse stuwbrug gelegen aan de werven Beliard en Crigton.

De voorhavenbrug was ten dien tijde (1905) een draaibrug zodat na de voltooiing van de werken de zeeschepen nog steeds de sluizen van Slijkens konden bereiken en aldus in de vaart Oostende-Brugge binnen konden komen. Nochtans, zoals hierboven reeds gezegd, was door het bouwen van de haven van Zeebrugge de zeescheepvaart langs de sluizen van Slijkens quasi onbestaande geworden.

In 1909 werden door de Bijzondere Dienst der Kust de werken aanbesteed voor het maken van de stroomopwaartse stuwbrug "Pont Barrage" aan de kerk van Molendorp en van een bassijsas tussen de twee stuwbruggen. Om ze te kunnen uitvoeren moest de Kapellebrug in de Molenhoek afgebroken worden.

De uitvoering van die werken was noodzakelijk geworden, want het bouwen van grote fabrieken, zoals deze van de maatschappij "Lumiére et Force Motrice" op de rechter oever van de vaart Brugge-Oostende en van de maatschappij "Electricité du Littoral" op de linkeroever van die vaart was beslist geworden. Voornoemde maatschappijen hadden aangedrongen opdat de verbinding van de vaart met de voorhaven voor grote zeeschepen zou mogelijk worden, dit met het vooruitzicht van het aanbrengen van kolen uit Engeland. De sluisen van Slijkens waren te klein geworden want sedert de uitvoering van de uitbreidingswerken van de nieuwe haveninrichtingen kwamen grote cargoboten van 20 à 25 voet diepgang de haven van Oostende bezoeken.

De werken tot het bouwen van de stroomopwaartse stuwbrug en van het bassijsas werden voltooid in 1911. De vaart Oostende-Brugge werd op het gedeelte begrepen tussen de sluisen van Slijkens en het overzetveer "Half Mijl Huis" gebaggerd op peil -6 m. zodat op dit gedeelte de scheepvaart voor de grote zeeschepen verzekerd was, langs de Demeysluizen, de dokken en het bassijsas.

Na de oorlog 1914-1918 werd de beweegbare voorhavenbrug, die bij de aftocht der duitse troepen vernield geworden was, vervangen door een vaste brug. Het gevolg hiervan was dat de zeescheepvaart langs de sluisen van Slijkens totaal gestremd werd.

Naderhand werd ook in het jaar 1933 een vaste brug geslagen over de sassan, ter gelegenheid van het verbreden van de rijksweg 10 Oostende-Brussel. Nu werd de scheepvaart zowel voor binnenvaartuigen als voor zeeschepen totaal stop gezet. Thans worden de overtollige waters van de landerijen gelegen langs de vaart Oostende-Brugge aldaar afgetapt. Wateraflossingsluizen te zijn werd dus hun uiteindelijke bestemming.

Een woordje dient hier nochtans aan toegevoegd. Gedurende de bezetting van 1914-1918 werden de sluisen van Slijkens heel dikwijls gebruikt door de duitse bezetters om de vaart Plassendale-Nieuwpoort, langs de vaart Brugge-Oostende, af te tappen en aldus de waters weg te trekken uit de landerijen die door de Verbondenen in de streek van Nieuwpoort overstroomd werden met het doel de vijand op te houden. Deze overstromingen gebeurden langs de sluisen van de achterhaven van Nieuwpoort, die dan ook gedurende gans de duur van de oorlog door de Duitsers bestookt werden doch nimmer totaal onbruikbaar konden gemaakt worden.

Zo eveneens gedurende de bezetting 1940-1945, bij de invasie van de Verbondene Legers op de zo genoemde Westwal, vreesden de Duitsers een invasie op de belgische kust.

In het vooruitzicht van deze gebeurlijke landing tussen Oostende en Blankenberge werden, bij middel van de sluizen van Slijkens, de landerijen gelegen langs de beide oevers van de vaart Brugge-Oostende tussen Brugge en Slijkens onder zeewater gezet en als dusdanig in een no man's land veranderd.

Zo kunnen we bestatigen dat de sluizen van Slijkens, zowel in vroegere als in hedendaagse tijden, op militair gebied altijd een voorname rol gespeeld hebben.

Alvorens te eindigen wil ik hieronder enkele namen opsommen van bedienden van het Bestuur van Bruggen en Wegen die de laatste tijden het ambt uitoefenden van sluismeester aan de sluizen van Slijkens : Joncheere F., Marchal J.B., Vercruysse L., Provost F., Neutens L., Van Landschoote V., Damman J., Backers A., Knockaert H.

Toen in het jaar 1842 de vloer van de kerk van Bredene-Dorp vernieuwd werd, vond men aldaar een grafsteen waarop te lezen stond : Alhier legt begraven de Eersamen Sanderie Thyssen in sein leven sasmeester te Slijkens, overleden de X October 1681. Bidt voor de Siele.

Deel 2.

Beschrijving van de oude wijk Sas-Slijkens.

Zoals gezegd was de wijk Sas-Slijkens voor de uitvoering van de werken tot uitbreiding van de haveninrichtingen van Oostende onderverdeeld in 4 gehuchten met naam :

- de Coupure
- de Mosselhoek
- het Varretje of den Hoek
- de Molenhoek of Molens

Hierna volgt nu achtereenvolgens de beschrijving van die gehuchten.

Deze beschrijving put haar gegevens enerzijds in geschiedkundige werken en wel namelijk : Chronycke van Vlaenderen; Beschrijving der Oude en Beroemde Zeestad Oostende door wijlen Jer. Jacobus Bowens en de Geschiedenis van Breedene door de eeuwen heen van Robrecht de Beaucourt de Noortvelde en anderzijds in persoonlijke herinneringen uit mijn jonge kinderjaren.

Ik durf de lezer verzekeren dat deze beschrijving niet overdreven is. Ik deed mijn uiterste best, om de toestand van het Oude Sas zoals het bestond vóór het jaar 1900, zo getrouw mogelijk weer te geven.

Aan diegenen die ouder zijn dan hij zelf biedt schrijver bij voorbaat zijn verontschuldigen aan moest die beschrijving van wat betreft een of ander klein detail niet met een volstrekt absolute nauwgezetheid aan de werkelijkheid beantwoorden.

In waarheidsliefde voor zijn geboorteplaats zal hij trouwens dankbaar zijn voor elke aanvullende inlichting of correctie.

1. De coupure.

Het gehucht de "Coupure", dat heel klein van uitgestrektheid was, telde ongeveer een vijftig tal woonhuizen. Ze waren gebouwd tussen de "Mosselhoek" en de sluizen van Slijkens.

Het voornaamste punt van dit gehucht was de "Vingerlyncksluis" toen genaamd de "Coupure" die gelegen was op de plaats waar nu de Noord-Ede in de Kreek of achterhaven uitmond. Thans bestaat daar nog het houten bruggetje dat gedurende de oorlog 1914-1918 gebouwd werd door de Duitse legers. Het is gelegen vlak tegenover het thans bestaande gebouw van het Koninklijk Werk "IBIS". (1)

De Coupuresluis was heel goed gekend want ze diende voor het aflossen van de overtollige waters van de landerijen. Die waters werden aangebracht langs de Noord-Ede.

De heer Hermans Louis verzekerde gedurende vele jaren deze wateraftappingen. Hij voltrok de uitvoering van die bewerkingen onder de bevelen van de "Watering van Blankenberg".

De coupuresluis lag in de bevoegdheid van die laatstgenoemde instelling.

In de nabijheid van dit kunstwerk, recht tegenover het gebouw "IBIS", was een scheepswerf ingericht voor het herstellen van houten binnenschepen (in dien tijd waren de ijzeren binnenschepen nog weinig gekend); deze werf was op het einde van de XIXe eeuw nog zeer bedrijvig en werd toen bestuurd door heer Vernieuwe Pieter die woonachtig was in haar onmiddellijke nabijheid.

Deze werf en de Coupuresluis zelf, verdwenen zoals vroeger gezegd toen de werken voor de uitbreiding van de haven van Oostende werden uitgevoerd.

Maar ook na de uitvoering van die werken kende de Coupure nog veel bloeiende en welvarende jaren.

Immers in de buurt had de firma "Decloedt en Zoon" haar inrichtingen en werkhuizen. Die firma werd toen bestuurd door de heer Decloedt Emanuel, stichter van de firma en vader van de heer Decloedt Prosper. Heer Decloedt Emmanuel was een goed gekend aannemer. Hij was woonachtig te Brugge. Het was een edel figuur, die de volle achting wegdroeg van allen die bij hem werkzaam waren.

(1) Dit houten bruggetje werd door het noodweer van 1 Februari 1953 volledig vernield en achteraf vervangen door de huidige Bailey-brug.

Dikwijls kwam hij zijn werkhuizen bezoeken; daar hij bij een droevig ongeval een been verloren had legde hij doorgaans deze bezoeken af bij middel van een koets.

Zoals het nu nog het geval is was ook de firma "Decloedt et Fils" de aangenomen firma voor het uitvoeren van de baggerwerken in de havens van Nieuwpoort, Oostende, Blankenberge en in de hillen van de kust. Die werken werden zoals nu uitgevoerd voor rekening van het Bestuur van Brugge en Wegen.

Voor de werkhuizen Decloedt, in de kreek zelf, was een kielbank gebouwd waarop de schepen van de firma kwamen liggen om hersteld te worden. Door het vervangen van de beweeglijke voorhavenbrug door een vaste brug na de oorlog 1914-1918 was de toegang tot deze kielbank onmogelijk geworden voor de schepen van de firma en werd deze laatste afgebroken.

In de werkhuizen van heer Decloedt E. waren vele arbeiders werkzaam hetgeen een grote bedrijvigheid met zich bracht in de wijk.

Alhoewel heel klein was de Coupure-wijk toen zeer goed gekend. Ook aan vermaak ontbrak het er niet. Zondags werden danspartijtjes ingericht. Die partijtjes brachten heel wat drukte mee en lokten veel volk naar het gehucht.

Ze werden gehouden in de kleine herberg van het huisje gelegen vlak tegenover het houten brugje van de Noord-Ede. Dat huisje werd toen bewoond door heer Heinderychs Joseph. Het staat er nog maar het wisselde van bewoner en wordt nu bewoond door heer Frans Schout.

De kermis werd jaarlijks ingericht in dat gehucht en telkens opgeluisterd door een flinke foor en volksspelen.

Aan het hoofd van de wijk werd ter gelegenheid van deze volkskermissen door de inwoners een Burgemeester aangesteld, deze had als opdracht het leiden van de feestelijkheden. Onze alom gekende oude sassenaar en volksvriend Oscar Helmoortel, die verscheidene jaren dit burgemeesterschap waarnam en gedurende de kermisfeesten altijd op de bres stond zou U zekers bij gelegenheid nog gedurende uurtjes kunnen vertellen over deze goeie tijd.

Na de oorlog 1914-1918 werd nog een nieuw fabriek op de Coupurewijk gebouwd : "Les Frigorifères du Littoral" waar ijs gemaakt werd en tevens "frigo's" ingericht werden voor het bewaren van vleesprodukten en andere etelijke waren. Dit fabriek werd totaal verwoest gedurende de oorlog 1940-1945.

Dat was trouwens het lot van bijna gans die wijk. Na de oorlog 1940-1945 bleven nog slechts een tiental huizen van de wijk bestaan waaronder de inrichtingen van de firma "Decloedt et Fils".

Tot op heden werden heel weinig huizen aldaar herbouwd zodat de "Coupure" nog steeds een droevig zicht voor de toeschouwers aanbiedt.

Zo verdween uit Oostende den aarden pot, die zo kunstrijk als nuttig was.

De tuinbouwkundige instelling van den heer Bonte-Saelens bevond zich op de plaats waar zich nu de werkhuizen van de firma Ostend-Stores bevinden. Op den hoek van die inrichting, ongeveer op de plaats waar zich thans de café "Het Orgeltje" bevindt, was een gedeelte van de kapel blijven staan die in het jaar 1755 gebouwd werd zoals vermeld op bladzijde 85. Dit gedeelte van de kapel werd ook afgebroken tijdens de uitvoering van de werken tot bouwen van de stroomafwaartse stuwbrug aan de kerk van Molendorp. Tussen de wasserijen waarvan reeds hoger sprake en de thans bestaande werkhuizen genaamd "Wagons-Lits" bevond zich ook een IJspuit die gedurende de felle winters gevuld werd met ijsbrokken die uit de toegevroren vaarten gekapt werden. Werklieden zoals metsers, plakkers, aardewerkers, enz. die door de felle vorst, tot werkeloosheid gedoemd waren, verdienden aldus een daguur door deze voorlopige bedrijvigheid. Er dient opgemerkt dat toen in de streek nog geen ijsfabrieken bestonden.

Het ontstaan van de verschillende hierboven vermelde nijverheidstakken bracht een grote bedrijvigheid mede in de Molenhoek en de wasserijen in kwestie waren zeer gekend in gans de stad en het omliggende.

Thans bestaan nog alleen de wasserijen van de hh. Samyn-Pintelon en Zoon, Samyn-Goethals en Zoon en de werkhuizen van de "Wagons-Lits".

Waar zich eenmaal de hovenierbedrijven van de h. Bonte uitstrekke werden, na de voltooiing van de werken tot het bouwen van de stroomopwaartse stuwbrug, de werkhuizen van "Ostend-Stores" gebouwd en enkele café's en woonhuizen.

Voor het uitvoeren van de werken hierboven vermeld werd overgegaan tot het afbreken van een reeks woonhuizen die zich bevonden tussen de bestaande kerk van Molendorp en tussen de afgebroken kapellebrug, die zich recht over de werkhuizen van "Ostend-Stores" bevond. Er dient opgemerkt dat de doorvaart van de kapellebrug toen slechts 12 meter bedroeg. Onder die huizen bevond zich ook de wasserij van de heer Felix Lams, waar de heer C. Defever, thans nog wonende te Sas-Slijkens, toen werkzaam was. De wasserij zou door Defever naderhand overgenomen en zelfs uitgebaat worden.

Achter deze reeks huizen bevond zich ook de hofstede van de ouders van heer Defever die eveneens afgebroken werd samen met de huizen waarvan gesproken werd.

Aldus strekte het Molendorp zich in dien tijd uit tot tegen de kerk zelf en onderging dit gehucht in het jaar 1909 een zulkdanige verandering dat men kan zeggen dat de bewoners die het verlieten voor 1909, het zeker niet meer zouden herkennen, moesten zij er heden terugkeren.

De Molenhoek maakte vroeger ook deel uit van de gemeente Bredene.

Die jollencompetitie genoot bijval bij de oostendsche bevolking en menige oostendenaar kwam naar de Mosselhoek gewandeld.

De wijk is nu, zoals we hoger reeds zegden, totaal verdwenen door de uitvoering van de uitbreidingswerken van de haven van Oostende in de jaren 1900 tot 1905.

3. Het varretje of Den Hoek.

Het gehucht het Varretje of den Hoek was zeer vermaard onder de oostendse bevolking in het begin van de XIXe eeuw; het was gelegen op den westeroever van de achterhaven van Oostende, achter het toen bestaande spuidok van de sluis genoemd "Ecluse Militaire". Het strekte zich uit, van de "Camerlinck-sluis" tot aan de zogenaamde "Drie Huizekens". De Camerlincksluis was de uitwateringssluis van de beek genaamd de Camerlinck. Die beek kwam van de wijk Conterdam en bestaat thans nog.

Onder de bewoners van de Hoek werd ze "het Varretje" genoemd. De Camerlinck is nu, wat toen niet het geval was, overwelfd van af de Conterdam-sluis tot aan het Demey-sas. Hij loopt door een gaanderij of aquaduct gemaakt in de westelijke kaaimuur van het vlotdok.

de "Drie Huizekens" waren drie gebouwen bewoond door sluisbedienden van de "Ecluse Française" en van de "Ecluse Militaire" en bevonden zich nagenoeg op de plaats waar thans de Staatsmarineschool gebouwd is.

De "Drie Huizekens" was het kruispunt van de twee kalsijden lopende de ene naar de vuurtoren en de andere naar Slijkens.

Het gehucht "den Hoek" vormde de onmiddellijke verbinding van de stad Oostende met Slijkens en verder met Bredene-Dorp bij middel van een staatsbaan. In deze baan was de tramlijn Blankenberge-Oostende gelegen. Langsheen de baan zelf bevonden zich verscheidene woonhuizen, twee of drie oesterputten en ongeveer in het midden bevond zich de grote alom gekende inrichting de "Tivoli".

Deze laatste inrichting was een drankhuis. Men trof er allerhande gemakkelijkheden onder meer de "canotage" in de springkom genoemd "Ecluse Française".

Deze hoger vermelde staatsbaan droeg de naam van "Breedensche Steenweg"; de huidige Prins Albertlaan droeg de naam "Sas Zuid" en de Prinses Elisabethlaan "Sas Noord".

De "Tivoli" werd Zondags druk bezocht door de oostendse bevolking die er hun wandelingsdoel van maakten. Deze wandeling werd dan ook 's zomers verder gedreven tot aan de sluisen van Slijkens. Daar bevond zich in het begin der XIXe eeuw, op dezelfde plaats waar nu het gemeentehuis van Bredene-Slijkens staat een groot historisch "Museum". Dat museum genoot veel bijval. Het werd opgericht door den heer Paret Lodewijk. (Over Paret volgt een afzonderlijk hoofdstuk).

Dit gehucht was bewoond door vissers en ambachtslieden; men trof er ook enige handelshuizen aan en enkele drankhuizen (herbergen).

Het gedeelte begrepen tussen het Varretje en de Tivoli was bijzonder druk bebouwd en werd door de bevolking "de Kaaie" genoemd. Het was begrensd oostwaarts door de Kreeke of achterhaven.

De boten van de vissers die het gehucht bewoonden, lagen daar geankerd. Gedurende het winterseizoen diende het als sprotmarkt. De vissers van het kwartier kwamen er hun gevangen sprot te koop aanbieden. Deze vangst werd op "de Kaaie" op stukken oude zeilen of iets dergelijks ten toon gelegd aan de kopers. Deze waren doorgaans boeren uit de omstreken die de sprot kwamen opkopen om ze te gebruiken als meststof voor hun landerijen.

Fabrieken voor het inleggen van soortelijke vissen bestonden toen niet in de nabijheid. Buiten het eigen gebruik als voeding en de aankoop als mest door de boeren bestond dus voor de sprot weinig uitvoer. Enkele handelaars hadden nochtans zelf kleine instellingen ingericht voor het roken ervan en verzonden zekere hoeveelheden gerookte sprot naar het binnenland.

Deze verschillende handelsbedrijven brachten gedurende het winterseizoen een grote bedrijvigheid te weeg op "de Kaaie" en waren een bron van inkomsten voor de bevolking.

's Zomers werd de sprothandel vervangen door de garnaalhandel die een grote bedrijvigheid met zich bracht. Verschillende huizen uit de streek geraakten bekend ver in het binnenland waar zij een vast klienteel verwierven. Dagelijks werd een gedeelte van de vangst van deze vissers naar de grootsteden opgestuurd.

Met recht mag men zeggen dat "het Varretje" of "de Kaaie" toen zijn gloriëtijd heeft gekend.

De uren verliepen zo druk bedrijvig en vreugdevol. De enkele inwoners van die tijd die nu nog alhier woonachtig zijn herinneren zich die tijd met warme genegenheid. Ze zullen het met mij eens zijn en bekennen dat ze nog met een blijvende ontroering terug denken aan die dagen van vroeger.

Wat mij persoonlijk betreft, kan ik mij nog enkele bijzonderheden herinneren. Drie jaren van mijn prille jeugd leefde ik daar. Ik verliet "den Hoek" op den ouderdom van negen jaar, om intrek te nemen in het huis dat ik thans nog bewoon, gelegen bij de sluizen van Slijkens en dat gebouwd werd in het jaar 1898.

De schone beek, genoemd het Varretje, met de Camerlynck sluis, die den Hoek begrensd langs de zuidkant en die een van de aantrekkelijkheden uitmaakte van het gehucht kan ik me nog best herinneren. Zij was gelegen in een lage Vlake langs beide kanten afgedamd met tamelijk hoge dijken, omdat zij dienen moest voor het afleiden van de wateren van de landerijen van de Grote Polder van Zandvoorde. De westelijke dijk was bebouwd met huizen, de oostelijke niet. Zoals voorheen reeds gezegd werd het aftappen van de overtollige wateren van het Varretje gedaan langs de Camerlyncksluis. Deze sluis was gelegen in de baan Oostende-Slijkens en vormde de zogezegde scheiding tussen de Hoek en het Sas-Slijkens.

Het was een mooi kunstwerk, gans gebouwd in arduin en voorzien van vier grote verlaten.

In de winter, bij drukke regens, kon het peil van het Varretje geweldig stijgen. Er was dan wel eens gevaar voor overstroming.

Het varretje was 's zomers de meest bezochte plaats van den Hoek. Langs de beide oevers op de ganse lengte van af de Conterdam sluis tot aan de Camerlynck sluis waren er vissersstellingen opgetimmerd waar de palingvangst met het kruisnet druk beoefend werd. 's Zondags vooral trok de palingvangst de wandelaars hierheen van de stad. Geboeid bleven ze dralen bij de kruisnetten die hun belangstelling gaande maakten. Ze wandelden heen en weer en volgden met aandacht en spanning het op en neer gaan der menigvuldige netten en verwijlden er soms tot laat in de avond. Vooraleer huiswaarts te keren hebben velen de bekoring gekend van een lekker goed bereid palingsouper en weinigen konden aan de bekoring weerstaan. Verder is me ook steeds zeer helder bijgebleven de beroemde ingang die bestond in de reeks huizen gelegen langs de Kaaie. De ingang leidde naar enkele woningen gelegen achter de grote baan van Slijkens naar Oostende en verderop verleende ze uitgang op het Varretje. Er bevond zich daar een klein kapelleken van Onze Lieve Vrouw. Vele godvruchtige vissersvrouwen kwamen het dagelijks bezoeken.

Deze ingang was bijzonder gekend door de jonge bengels van het gehucht. We noemden hem de "Garre van Seraphin Theune".

Seraphin Theune was een grote felle man geweest. Hij woonde juist op het einde van de garre. Hij kon geweldig roepen en zich duivels kwaad maken op de jongens. Deze laatsten, die hiervan op de hoogte waren, vonden er dan ook een onbetaalbaar plezier in Seraphin te plagen, te titsen en woedend te maken. Dat duurde gewoonlijk tot ze met een oorveeg bedreigd werden. En het bleef trouwens dikwijls bij een bedreiging want onze bengels waren het spelletje te zeer gewoon. Ze zetten het op een drafje en de reus hen achterna. Seraphin met zijn houten klompen van bijna 1/2 meter lang kon ze zelden te pakken krijgen. Zijn grote reuzenstappen hielpen er weinig toe maar droegen veel bij tot het plezier van de jongens. Moeten we het verklappen, zelf groteren konden zich moeilijk losrukken van den aanblik die dat komisch tafereel hen bood. Geamuseerd en stiekem keken ze toe en met moeite bedwongen ze een schalkse lacht.

Is het verwonderlijk dat de "Garre van Seraphin Theune" zo dikwijls het eindpunt werd van de pleziertochtjes van de jonge gasten. Niet altijd toch bleef de plaagziekte ongestraft. Het eindigde weleens met een flinke klinkende oorveeg, voor dezen die het minst rap waren geweest en zich aan de reuzenstappen van onze vermaarden Seraphin bedrogen hadden.

Genoten vreugde gaat nooit voorbij zegt de dichter. De tijd is over al die herinneringen heen gegaan maar zij die het beleefd hebben, hebben de vreugde in hun hart omsloten en laten haar na voor die en volgen.

De mensen sterven, veel helden uit onze kinderjaren zijn niet meer. Zo ook dat gedeelte van het Sas, dat middelpunt van vreugde en leven uit onze jonge jaren, "den Hoek" is er niet meer.

Dit gehucht is totaal verdwenen in de jaren 1897-1898.

4. De Molenhoek.

Het gehucht "de Molenhoek" of "de Molens" was gelegen langs de afleidingsvaart van Slijkens-Oostende. Het strekte zich uit ten zuiden van af de Kapellebrug tot aan de huidige stroomafwaartse stuwbrug bij de werkhuizen "Béliard en Crigton" en ten westen tot aan de thans bestaande kerk van Slijkens.

De Molenhoek heeft zijn naam gekregen involge het bouwen aldaar in het jaar 1750 van verscheidene zaagmolens die ge- diend hebben om allerhande soorten hout te zagen voor de handel.

Hieronder laat ik een uittreksel geworden uit het werk van de geschiedschrijver J. Bowens (Beschrijving van Oostende, 2° deel blz. 127-128) nopens het bouwen van voormelde molens :

"Ten zelve jaere wierd'er binnen Gend door verscheyde Per- soonen eene Maatschappy opgeregt tot het stellen van een zeker getal Zaeg-molens omtrent Slijkens bij Oostende, om alderhande soorten hout te zaegen. Iedere Actie bestond in duyzend Guldens en zoo haest de Deelhebbers het Octroy bekomen hadden, wierd de plaats daer toe uytgestoken en den eersten molen in het werk geleyd".

"Zyne Koninglyke Hoogheyd den Aerst-Hertog Carel, Gouver- neur dezer Nederlanden, zeer vriendelyk aanzogt geweest hebbende om den eersten steen te leggen, kwam met een tref- felijk gevolg, naer Slijkens, dede deze plegtigheyd, en- spysde 's namiddags ten huize van den Sasmeester, tot dien eynde ten plegtigsten opgedischt door d' Heeren Staeten van Vlaenderen. De stad Oostende aldaer haere Gedeputeerde, om Zyne Koninklyke Hoogheyd te verwelkomen, degene nog ten zelve daege naer Brugge vertrok. Maer hoe wel deze onder- neming ook beraemd was, zag men nogtans deze Compagnie, 't zij door tegenspoed of andere zaken, tot haeren onder- gang komen, zoo verre dat verscheydene Deelhebbers hunne Actien van duyzend Guldens verkogten voor zeven Stuyvers en min, om t'eene mael daer buyten te zijn, en in geene voordere betaelingen te moeten komen. Niettegenstaende deze tegenspoeden hielden zommige der voornaemste Deel- hebbers de bestiering en hebben alles in den voordeeligsten staet gebragt, waer de Compagnie haer tegenwoordig is be- vindene, hebbende aen haer eygen zestien Molens, zoo groote als kleine, benevens verscheyde zwaere schepen, die het hout uyt het Noorden afhaelen. De plaets alwaer de Molens staen, is alsnu het Molendorp bij Oostende genaemd; word dagelyks met Huyzen en Woonsten bebouwd, en heeft een schoone Kapelle met eene Kapellaen, alwaer de Goddelijke Diensten voor d'inwoonders gepleegd worden, alhoewel zij van de Parochie van Breedene afhangen".

De oorsprong van de parochie Molendorp dient gezocht in het opmaken van zaagmolens op die plaats. Die molens werden ge- bouwd door de Gentsche Maatschappij.

Molendorp (van molen en dorp of gehucht) is het gedeelte van Bredene dat kerkelijk afhangt van de kerk van Molendorp.

Hier laat onze Jean-Baptist zestien bladzijden volgen, zo overgeschreven uit het boekje van Robrecht de Beaucourt de Noortvelde. Ze handelen over de oprichting der parochie Molendorp en over het bouwen van de kerk van Molendorp. Ik acht het dan ook niet nuttig dit alles hier dan ook over te pennen. (G.D.)

't Wordt beter als Jean-Baptist vervolgt met zijn eigen beschrijving van de kerk.

De nieuwe kerk van Molendorp werd gewijd rond 1873 en toegewijd aan den H. Jozef. Ze is eenvoudig gebouwd in rode brieken van het formaat genoemd "Boomse briek". Ze bestaat uit een groot koor met twee zijbeuken. Ze heeft een puntigen toren bedekt met schaliën en waarop een bronzen haan staat.

In deze toren hingen voor den oorlog drie klokken geleverd door de Bochumer Verein Stahlfabriek, dragende de volgende opschriften :

1.	H. Maria	Molendorp	Pastor F. Debrabandere	1873
2.	Bochum	H. Joseph	Pastor F. Debrabandere	1873
3.	Bochum	H. Rochus	Pastor F. Debrabandere	1873

Twee van die klokken werden gedurende den oorlog 1940-1945 weggehaald door de Duitsers en naar Duitsland overgebracht.

Volgende pastoors werden op de parochie Molendorp benoemd sedert hare stichting :

1. Debrabandere Frans, van 1857 tot 1874
2. De Meulemeester Modestus, van 1874 tot 1880
3. Billiau Karel, van 1880 tot 1888
4. Verhelst Eduart, van 1888 tot 1895
5. George Henri, van 1893 tot 1895
6. Billiau Richard, van 1898 tot 1903
7. Pattyn Karel, van 1903 tot 1908
8. Pieters Karel, van 1908 tot 1919
9. Vanderheyde Victor, van 1919 tot 1921
10. Briche Henri, van 1921 tot 1922
11. Brutsaert Jerom Joseph, van 1922 tot 1927
12. Nollet Nestor, van 1927 tot 1934
13. Lésy Felix, van 1934 tot 1941
14. Matthys Jozef, van 1941 tot

In de tweede helft van de 19° eeuw verdwenen de zaagmolens die destijds gebouwd waren op het Molendorp. De laatste ervan werd afgebroken in 1841. (1)

(1) Jean-Baptist zal hier wel bedoeld hebben in de "eerste" helft van de 19° eeuw.

De Molenhoek werd herschapen en veranderd in de Vaartblekersstraat en strekte zich uit vanaf de huidige bestaande pakhuizen van de firma Van Vlaenderen tot aan de werven van de firma Béliard-Crigton.

Men zag er beurtelings ontstaan : de pottenbakkerij Bourgoignie; de hovenierderij van M. Bonte-Vanraepelgem; Samyn-Fischer en de werkhuizen van de maatschappij "Wagons-Lits".

De straat aangelegd voor deze inrichtingen kreeg dan ook weldra de naam van "Vaartbleekersstraat".

De pottenbakkerij Bourgoignie bevond zich op de plaats waar thans de pakhuizen van de firma Van Vlaenderen gelegen zijn; het zijn nog steeds dezelfde achtergebouwen die vroeger dienden voor de werkhuizen van de pottenbakkerij. Hieronder een korte beschrijving van deze inrichting zoals wij ze lezen in het werk van de geschiedschrijver Robrecht de Beaucourt de Noortvelde :

"Pottenbakkerij". Vlaamsch Kunstpotwerk. Pottenbakkerij Bourgoignie.

Die nijverheid, die reeds eeuwen op eeuwen telt, is van groot belang.

Die potten en kannen, die kroezen en vaten, omgeven van sierlijke lijnen, doen ons denken aan het oude kunstrijke Brugge, dat altijd voort nog den titel houdt van koningin der kunst.

Die nijverheid verbeterd nog van dag tot dag, men hoeft slechts een oogslag te werpen op de toogramen van de oostendsche winkels; en zelfs geheel West-Vlaenderen door vindt men in veel huizen dit zoo genoemd kunstpotwerk. Te dier gelegenheid zeggen wij een woord over de "Poterie" van Oostende-Slijkens. Deze werd opgericht in 1852 door Willem BOURGOIGNIE-DUBOIS; het was een goede aanwinst voor de stad. Deze fabriek nam voor benaming : Vlaamsche Pottenbakkerij (gezegd van Brugge).

Dit tijdperk van de nijverheid was geheel en al ter eere van de familie Bourgoignie en getuigde van initiatief en vernuft, want vroeger hield de fabriek zich met niets bezig dan potten bakken voor hovenier en keuken.

Ziedaar hoe de "Brugsche genie" ingevoerd werd in de Koningin der badsteden, waar ook de bijval overgroot was, want verschillende voorwerpen waren allen met bijzonderen smaak afgewerkt. De pottenbakkerij stond niet ver van de oude kapel van Molendorp (Molendorp voor het geestelijk gezag en Slijkens of Sas-Slijkens voor het burgelijk gezag). De kapel werd afgebroken na 1868. Dit was het jaar waarop de kerk gebouwd werd van Molendorp, afhankelijk van Bfeedene.

De pottenbakkerij van Slijkens bleef aan de familie Bourgoignie tot in 1900. Dan werd ze verkocht aan een Naamloze Maatschappij. Onder de deelgenoten vinden wij : de baron De Vriere en de Caters, en anderen die wilden dien zoo nuttigen nijverheidstak behouden en uitbreiden.

Heden werkt de fabriek niet meer. Het moederhuis te Brugge wilde het zo.

Zo verdween uit Oostende den aarden pot, die zo kunstrijk als nuttig was.

De tuinbouwkundige instelling van den heer Bonte-Saelens bevond zich op de plaats waar zich nu de werkhuizen van de firma Ostend-Stores bevinden. Op den hoek van die inrichting, ongeveer op de plaats waar zich thans de café "Het Orgeltje" bevindt, was een gedeelte van de kapel blijven staan die in het jaar 1755 gebouwd werd zoals vermeld op bladzijde 85. Dit gedeelte van de kapel werd ook afgebroken tijdens de uitvoering van de werken tot bouwen van de stroomafwaartse stuwbrug aan de kerk van Molendorp. Tussen de wasserijen waarvan reeds hoger sprake en de thans bestaande werkhuizen genaamd "Wagons-Lits" bevond zich ook een IJspuit die gedurende de felle winters gevuld werd met ijsbrokken die uit de toegevroren vaarten gekapt werden. Werklieden zoals metsers, plakkers, aardewerkers, enz. die door de felle vorst, tot werkeloosheid gedoemd waren, verdienden aldus een daguur door deze voorlopige bedrijvigheid. Er dient opgemerkt dat toen in de streek nog geen ijsfabrieken bestonden.

Het ontstaan van de verschillende hierboven vermelde nijverheidstakken bracht een grote bedrijvigheid mede in de Molenhoek en de wasserijen in kwestie waren zeer gekend in gans de stad en het omliggende.

Thans bestaan nog alleen de wasserijen van de hh. Samyn-Pintelon en Zoon, Samyn-Goethals en Zoon en de werkhuizen van de "Wagons-Lits".

Waar zich eenmaal de hovenierbedrijven van de h. Bonte uitstreckte werden, na de voltooiing van de werken tot het bouwen van de stroomopwaartse stuwbrug, de werkhuizen van "Ostend-Stores" gebouwd en enkele café's en woonhuizen.

Voor het uitvoeren van de werken hierboven vermeld werd overgegaan tot het afbreken van een reeks woonhuizen die zich bevonden tussen de bestaande kerk van Molendorp en tussen de afgebroken kapellebrug, die zich recht over de werkhuizen van "Ostend-Stores" bevond. Er dient opgemerkt dat de doorgang van de kapellebrug toen slechts 12 meter bedroeg. Onder die huizen bevond zich ook de wasserij van de heer Felix Lams, waar de heer C. Defever, thans nog wonende te Sas-Slijkens, toen werkzaam was. De wasserij zou door Defever naderhand overgenomen en zelfs uitgebaat worden.

Achter deze reeks huizen bevond zich ook de hofstede van de ouders van heer Defever die eveneens afgebroken werd samen met de huizen waarvan gesproken werd.

Aldus strekte het Molendorp zich in dien tijd uit tot tegen de kerk zelf en onderging dit gehucht in het jaar 1909 een zulkdanige verandering dat men kan zeggen dat de bewoners die het verlieten voor 1909, het zeker niet meer zouden herkennen, moesten zij er heden terugkeren.

De Molenhoek maakte vroeger ook deel uit van de gemeente Bredene.

Het is mij niet mogelijk geweest te bepalen wanneer dit stuk grondgebied bij de stad Oostende ingelijfd werd. Het kan misschien gebeurd zijn bij de uitvoering van de werken die beoogden het graven van een vertakking die de vaart Brugge-Oostende verbond met de handelsdokken te Oostende ten jare 1820.

Op kerkelijk gebied hangt de Molenhoek thans af van de kerk van Molendorp of Slijkens.

Deel 3.

Het Ontstaan van de huidige wijk, genoemd Breedense Straat.

De hiervoor gaande beschrijving van de vier gehuchten die op het einde van de 19° eeuw de wijk Sas-Slijkens uitmaakten zal gewis aan alle oude Sassenaars toelaten zich min of meer nog eens een denkbeeld te geven van het toenmalige zo goed gekende Oud Sas.

Ik wil dan ook verder mijn beschrijving voortzetten en de lezer nu laten kennen, op welke manier het oude Sas verdween en hoe die verdwijning aanleiding gaf tot het ontstaan van de Nukkerstraat en omliggende, nog beter gekend onder de inwoners onder de naam van Breedense Straat (Brëningsche Stroate). De Breedense straat telt heden het grootst getal inwoners van Sas-Slijkens.

Benevens de vier gehuchten, vroeger beschreven, bevatte het Sas ook nog het gedeelte grondgebied gelegen langs de staatsbaan Oostende-Brugge tussen de sluizen van Slijkens en de huidige Nukkerstraat en thans genoemd de Prinses Elisabethlaan (vroeger Sas-Noord straat).

Voor de uitvoering van de werken tot uitbreiding van de haveninrichtingen van Oostende, t.t.z. voor 1897 was de Prinses Elisabethlaan slechts bebouwd vanaf de Coupure tot aan de Elektriciteitsfabriek. Verder stonden daar slechts weinig woningen. Wel bestond toen reeds de woning met smis nu bewoond door Cattrysse O. alsook de ernevens staande huizen. Eerstgenoemde woning was vroeger bewoond door Van Broelde Désiré, burgemeester van Bredene van 1912 tot 1914. (1)

Verderop ook de woning van heer Zwaenepoel André, gewezen burgemeester van Bredene van 1921 tot 1947. (2)

En in de Nukkerstraat enkele woningen waaronder de stalmelkerijen van hh. Hubrecht Jan, Bollenberg Eduard, gewezen gemeenteraadslid van Bredene, en Henneman Pieter.

Het bebouwde gedeelte gelegen tussen de sluizen en de Elektriciteitsfabriek was dicht bewoond. Men vond daar enkele voorname gebouwen, waarvan hieronder een korte beschrijving :

Vooreerst hadden we de aangenomen meisjesschool bestuurd door de Zusters van de H. Vincentius à Paulo, waarvan het moederhuis te Torhout is.

Deze school werd gedurende de oorlog 1940-1945 vernield.

(1) Bedoeld wordt Baelde Désiré. Hij was als smid gevestigd te Sas-Noord. Benevens de smidse baatte hij ook de herberg uit in zijn woonst gevestigd. Verhuisde in 1913 naar Ieper.

(2) Het gebouw wordt door oudere Sassenaars nog altijd aangeduid als "het huis van de burgemeester".

Ze is heden vervangen door een nieuwe die gebouwd werd in de Nukkerstraat.

Voor de sluizen zelf bevonden zich de oude sashuizen van Slijkens. Het staatsmagazijn gebouwd bij deze huizen had gediend als bergplaats der materialen tijdens het bouwen van de sluizen van Slijkens in 1755.

De oude sashuizen werden in het jaar 1900 afgebroken en vervangen door de huidige aldaar staande gebouwen. De werken tot afbreken en herbouwen van die woningen werden uitgevoerd door wijlen heer Brys Joseph, te dien tijde aannemer van openbare werken en welke later met wijlen heer Devriendt Isidoor de Brouwerij der Kust te Bredene-aan-Zee stichtte.

Naast de sashuizen werd in 1864 het thans nog bestaande gemeentehuis van Bredene gebouwd met langs ieder kant een aanpalend huis dat diende als woning voor de hoofdonderwijzer en de hoofdonderwijzeres der gemeentescholen. De gemeentescholen zelf werden gebouwd achter het gemeentehuis met haar twee woningen. Er is een school voor de meisjes en een voor de jongens. Iedere school heeft een uitgang op de straat bezijden de woningen. Deze twee woningen zijn thans echter niet meer bewoond door de schoolhoofden. Ze werden door de uitbreiding van de bevolking van de gemeente toegevoegd bij het gemeentehuis zelf om te dienen als burelen.

Als hoofdonderwijzers van de jongensschool hebben we gehad : hh. Soete Dominique, Debacker Alberic, Lecoutere Theofiel, Van Massenhove, Lecoutere Médard en, heden ten dage, Hautekiet Oscar.

Als hoofdonderwijzeres : Mej. Deharrinck Elisa, Mej. Logghe en thans mej. Hautekiet.

Alvorens verder te gaan met de huidige beschrijving veroorloof ik mij enkele regels te wijden aan de nagedachtenis van den heer hoofdonderwijzer Soete Dominique, die in dien tijde het bestuur in handen had van de toen zo vermaarde gemeentelijke jongensschool van 't Sas. Heer Soete Dominique was een van die zo ijverige dorpsonderwijzers die alleen leefden voor de roem van de inrichting en voor de toekomst van hun leerlingen. Zijn voornaamste doel was het vormen van de jonge krachten die hem waren toevertrouwd en het voorbereiden van hun toekomst. Steeds met moed bezielde wijdde hij na zijn dagelijkse taak verscheidene uren aan de voorbereiding van zijn leerlingen tot de ingangsexamens voor het middelbaar onderwijs of tot examens voor lagere betrekkingen bij staat, provincie of gemeente inrichtingen.

Verscheidene hogere staatsambtenaren en vooraanstaande personen uit de huidige samenleving, ontvingen bij hem hun lager onderwijs en werden door hem binnengebracht in athe-neum of college, om van daar verder naar de hogeschool te trekken. Ik ben ervan overtuigd dat heden nog alle oude Sassenaars die bij hem op school zijn geweest, met eer en lof zullen spreken over "Meester Soete" en zijn nagedachtenis zullen zij nimmer vergeten.

De heer Soete Dominique werd op pensioen gesteld als hoofd-
onderwijzer in het jaar 1910. Hij was ook gezworen land-
meter. Nadat hij gepensioneerd werd nam hij nog het ambt
waar van gemeente-ontvanger.

Hij stierf gedurende de oorlog in het jaar 1943 te Brussel.
Nevens het gemeentehuis en de gemeentescholen, in het huis
thans bewoond door de E.H. Onderpastoor van Molendorp en
de heer Koster, woonde voor 1911 wijlen heer Meert Alfred,
dokter in de geneeskunde.

Dokter Meert A., echtgenoot van mevrouw De Swaef, was ge-
boortig van Moortsel en was geneesheer van het Weldadig-
heidsbureel der gemeente Bredene. Hij kwam zich in 1888 op
het Sas vestigen en won weldra de achting van iedereen.

Met recht werd hij de "vriend der armen" genoemd. Hij be-
zweek in 1911 aan een hartziekte, terwijl hij 's nachts op
weg was om een zieke te bezoeken.

Na zijn dood kwam heer dokter Maurice Vanden Bulcke zich
op het Sas vestigen en na het vertrek van deze laatste
heer dokter Vande Weghe Michel. Een tweede dokter, met na-
me Ghesquire Willy, kwam zich voor de oorlog 1940-1945 al-
hier vestigen.

Nog in de Prinses Elisabethlaan, op de plaats waar zich nu
het groot stapelhuis van de fabriek "Ostendia" opricht, be-
vond zich vroeger de groot vermaarde stenen molen van Slij-
kens. Deze molen was een der grootste eigenaardigheden van
dit gehucht. De molenaar heer Lekens Karel was dan ook
goed gekend in de streek. Het was een der schoonste molens
van de omstreken, statig gebouwd in stenen, die wit gekalkt
waren. Geen enkel inwoner van die tijd kan zich het Sas
van toen voorstellen zonder die molen. Hij verhief zich
fier in de hoogte. Bij windig weer suisden zijn wieken door
de onmetelijke ruimte als vier reuzen die elkander in een
wanhopige vlucht achtervolgden.

Deze molen behoorde in de fransen tijd toe aan de heer
Jacobus Montagnie welke hem naar het schijnt heeft laten
oprichten. Hij werd toen gedurende enige tijd gebruikt
als stapelplaats van de voeders, haver en hooi bestemd voor
het republikeins leger. Die voeders werden bij de land-
bouwers van de omtrek opgeëist. Deze opeisingen werden
door onze voorouders niet met een goed oog aanzien, temeer
daar ze zich snel opvolgden en men nooit wist, wanneer ze
een einde zouden nemen.

De molen van Slijkens werd afgebroken in het jaar 1910.
Op de plaats waar hij gestaan heeft werd een café gebouwd.
Het werd destijds bewoond door wijlen Jules Demeester,
aannemer-metser. Dit huis bestaat thans nog en maakt deel
uit van de gebouwen van de Ostendia.

Achter dit café werd rond dezelfde tijd de zo vermaarde
toneelzaal van de koninklijke toneelvereniging "Nut en
Vermaak" van Bredene-Slijkens gebouwd. De maatschappij
"Nut en Vermaak", die reeds sedert lang haar vijftig jarig
bestaan vierde, werd gesticht door wijlen Frans Maes-Mon-
tagnie en gaf vroeger gedurende verscheidene jaren hare ver-
toningen in de café gelegen aan de westkant van de kerk van
Molendorp, op de Prins Albertlaan.

Dit café was eigendom van wijlen Charles Van Huele-Mermuys, brouwer, wonende drie huizen meer westwaarts. Het werd uitgebaat door wijlen heer Theofiel Kerckaert-Luca en naderhand door zijn vrouw weduwe Josephine Luca, die thans woonachtig is te Gistel sedert de oorlog 1940-1945.

De ganse blok huizen met de brouwerij Van Huele werd afgebroken om de verbreding te verwezenlijken van de grote baan Oostende-Plassendale in de nabijheid van de kerk, in het jaar 1938-1939.

De toneelvereniging "Nut en Vermaak" heeft destijds, onder de leiding van haar betreurden voorzitter heer Frans Maes, jaren van buitengewone welvaart en bloei gekend, zowel in haar oude als in haar nieuwe toneelzaal. Buiten de vier wintervertoningen die jaarlijks gegeven werden en die druk bezocht werden door de inwoners van het Sas en van het omliggende en telkens besloten werden door een prachtig bal, werden voor de leden van de toneelkring zelf nog enkele gesloten feesten voorbehouden. Deze feestelijkheden bestonden doorgaans in het opvoeren van enkele toneelstukjes en het zingen van mooie liederen gevolgd door een gesloten koffiëpartij met bal. Die feestelijkheden genoten een ongekennde bijval bij al de leden die er gedurende enkele uurtjes een alleraangenaamst samenzijn beleefden.

Pas enige weken geleden konden enkele oude leden van "Nut en Vermaak", die thans nog het Sas bewonen, zich met genoegen nog eens deze zo lang vervlogen doch nimmer te vergeten avonden herinneren. Het was ter gelegenheid van de opvoering in de zaal Mondial in de Nukkerstraat te Sas-Slijkens, van de vrolijke comédie "Wim".

Immers de toneelvereniging "Nut en Vermaak" die sedert de oorlog 1914-1918 hare vertoningen voortzet in de stadsschouwburg van Oostende, onder de puike leiding van haar voorzitter heer Alfons Maes, zoon van wijlen heer Frans, had er met veel genoegen aan gehouden op uitnodiging van de uitbater van de zaal Mondial, heer Frans Cuypers, aldaar de hoger vermelde comédie "Wim" op te voeren. Deze comédie die een toneelwerk is van de heer Alfons Maes zelf, en wel een van zijn beste werken, behaalde een buitengewoon sukses. Het stuk getuigt van een diepe mensenkennis vanwege de auteur.

De heer Alfons Maes, voorzitter van "Nut en Vermaak" vierde op 7 December 1947 zijn gouden jubileum als voorzitter-toneelleider van de kring in de stadsschouwburg van Oostende. Het is een van de edele figuren die steeds op de bres stonden om de goede naam en faam van het oude Sas te helpen in eer houden en die zich thans evenzeer als vroeger gelukkig acht, aan enkele oude leden van zijn toneelkring die nog zijn duurbaar geboorteplekje bewonen, de gelegenheid te verschaffen om nog eens gedurende enkele uurtjes te mogen genieten van zijn zo diepgaande kennis op toneelgebied.

We trekken nu verder de Prinses Elisabethlaan op en komen aan de plaats waar nu de grote inrichtingen staan van de elektriciteitsfabriek.

De gronden waarop deze fabriek gebouwd is, evenals deze die er neven liggen aan de oostzijde, waren voor 1907 weinig bebouwd. Ze vormden een grote lage vlakte ongeveer drie meter onder het straatpeil gelegen. Ze werden gebruikt voor de grote steenbakkerij en van de familien Billiow en Zonen en Portier en Zonen. Iedere zomer werden daar verscheidene ovens steen gebakken in open lucht. Die stenen werden gedurende de winter afgevoerd en een groot gedeelte met schepen weggevoerd naar Nieuwpoort, Brugge en verderop.

De familie Billiow woonde verscheidene jaren in het huis waar nu de heer Cambier Georges, bestuurder van het koninklijk werk de "Ibis" woonachtig is; dit gebouw was toen eigendom van deze familie. Thans is de familie Billiow gans uitgestorven.

De familie Portier was woonachtig te Oostende.

Rond de jaren 1907 verdwenen deze steenbakkerijen; de lage vlakte werd opgespuwd met baggerspecie voortkomende van baggerwerken die uitgevoerd werden om de vaart Oostende-Brugge te verdiepen.

De gronden werden genivelleerd op dezelfde hoogte van het peil van de straat.

Een gedeelte van die gronden werd eigendom van de maatschappij van het elektriciteitsfabriek en een ander gedeelte eigendom van de familie Staessens uit Oostende.

Buiten de voornoemde gebouwen hierboven beschreven waren er weinig of geen huizen meer langs de Prinses Elisabethlaan gelegen en komen we dan ook verder rechtstreeks in de Nukkerstraat waarvan reeds gewag gemaakt werd.

De Nukkerstraat maakt de rechtstreekse verbinding uit met Bredene Dorp langs de Nukkerbrug gelegen over de Noord-Ede.

De "Noordheede" en de Nukkerbrug waren reeds gekend in de Geschiedenis van Breedene en de geschiedschrijver Robrecht de Beaucourt de Noortvelde geeft ons volgende inlichtingen nopens beide :

"Na de belegering van Oostende (1601-1604) mieken de schippers weer gebruik van de Noordheede, die hunne schepen naar Plasschendaele leidde, alwaar zij bij middel van een overdracht in de Yperleet overgewonden werden".

"In een vertoog van den jaere 1671 lezen wij dat alle schepen willende vaeren van de Caaye van Oostende naar Brugghe hebben gehadt twee wegghen ofte passagente weten d'eene ende de eerste commende uyt d'haven van Oostende door de Creke van Breedene, gezeyt de Northeyde neffens den dyck van Breedene tot Plasschendaele, alwaer alsdan was een overdracht, over hetwelck de schepen willende naer Brugghe, wierden overgewonden in den ouden Yperleet; d'anderen wierden offer passaige was van Oostende voorseit door de Gave-loose Creecke het Stoutland, ende ook als zij wilden, voorbi Snaeskerke en Oudenborgh, vallende alsoo tot Plasschendaele

aen den voorseiden overdracht ende also voorts naer Brugghe als de voorgaande. (Archief van Oostende)".

Zie ook een verhoog, in of omtrent Mei 1631, tot den koning door den gouverneur van Oostende gericht over deze zaak.

(Ibid)

Een tot nu toe onopgemerkt gebleven feit is dat het graven eener kleine vaart tusschen het einde der vaart van Plasschendaele en de plaats waar het fort van Breedene ging gemaakt worden voor het vervoer der bouwstoffen, in de eerste dagen van November 1599 besloten en aanbesteed werd.

In het register 6 1/2 Staatsarchief Brugge, vindt men het volgende :

"Item was op tzelve rapport gheresolveert te doen graven van thende van de vaert van Plasschendaele totter platse daer het derde fort Breedene zij geplant worden om alle materialen te mogen aanveeren te watren al ter minste coste dat doendelijck wordt bij bestedynghe van vers cheyde meester ende geduerende t'zelve ghedelf ende gravynge te ghebruycken waeghes voor eenen corten tijt (13 November 1599). Den 8n November wordt eenen afveerdiging naer het leger gezonden "omme te staene over de bestedynghe van den canale leedende naer de plaetse van den derden forte".

"De Noordheede schijnt een waterloop te zijn met de bedijking van den polder van Breedene in de eerste jaren der 17° eeuw (1612) gevormd. Nopens de Noordheede leze men eene aentekening in "La Flandre" door Vanderbussche, staatsarchivist te Brugge, jaren 1874- blz. 398.

Met het graven der vaart van Plasschendaele naar Slijkens (1669) werd de gemeenschap van Oostende met het binnenland, op het gebied der waterwegen nog eens gewijzigd.

(Bowens, geschiedenis van Oostende I, blz. 134, 142, 144, 147 en 148)".

De Nukkerbrug op de Noord-Ede.

"In Vlaendere was eertijds de Nekker of Waterduivel aanzien als een nachtzwerfend dier, gelijkende aan eenen wangedrocht dat traagzaam liep rond den reiziger in de nabijheid van waterlopen en een gerucht miek gelijkende aan een gerammel van ketens".

Het volksgeloof zag in den weerwolf of waterduivel eene vervloekte ziel, veroordeeld om des nachts op de aarde rond te dolen of ook nog was het een levend schepsel, verbonden door een zekere overeenkomst aan den duivel voor een tijdperk van zeven jaren. Hij ontving voor loon een plakket (16 cents) daags maar indien hij zijnen dienst niet getrouw vervulde werd hij geweldig overladen met stokslagen.

Men mocht zich niet laten opvolgen door eenen waterduivel, want hij zoude kunnen langs achter op uwen rug springen en alsdan zoudet gij hem moeten dragen tot aan uwe woning. Vruchteloos was het ook hem te bedreigen met eenen stok of vuurwapen; zijne huis was tegen den kogel bestand. Om er zich meester van te maken, moest men den bal, waarvan men zich wilde bedienen, laten wijden op Sint Huibrechtsdag, patroon der jagers, en hem met de tanden bijten vooraleer hem in den loop van het geweer te laden.

Vergeten wij ook niet te zeggen, dat de jager op waterduivels in staat van gratie moest zijn, indien hij in zijn pogingen wilde gelukken. Ten bloede gewond, keerde de weerwolf of nukker terug tot zijn wezenlijke gedaante en zijn boetetermijn eindigde noodzakelijkerwijze.

Indien de poging mislukte of niet uitgevoerd werd volgens de voorschriften, die wij aangehaald hebben, gevoelde de onverschrokken jager zich geweldig gegeseld door den helzen geest. Het bijgeloof aan den waterduivel was sterk ingeworteld bij ons volk, gedurende de 17^e en 18^e eeuw. De Nukkerbrug te Bredene had vroeger ook eene droevige beroemdheid bij onze inwoners, en de dorpelingen vreesden deze gevaarlijken weg des nachts te moeten voorbijkomen.

Verderop, over de Nukkerbrug, bestonden weinig huizen doch wel enkele hofsteden tot aan Bredene-dorp.

We komen thans terug naar het oude Sas dat wij in de jaren 1897-1900 zien verdwijnen om plaats te maken voor een nieuw dicht bevolkte wijk : de Breedense straat.

Zoals vroeger reeds gezegd werd na de aanbesteding van de werken tot uitbreiding van de haven van Oostende op 18 Oktober 1897 onmiddellijk overgegaan door het Bestuur van Bruggen en Wegen tot de totale afbraak van de sluizen, genoemd "Ecluse Militaire" en "Ecluse Française", alsook tot de afbraak van al de woningen gelegen in de gehuchten het Varretje en de Mosselhoek.

De onteigening en de afbraak van die woningen van deze beide gehuchten noodzaakten de bevolking die aldaar woonachtig was te verhuizen.

Een groot deel van de bevolking vestigde zich op het Sas zelf, in de Breedense straat en in de Nukkerwijk; een ander gedeelte in de Vuurtorenwijk en een derde gedeelte in de stad Oostende.

Op enkele jaren tijd zag men menigvuldige nieuwe woningen opzijen langs de Prinses Elisabethlaan tussen de elektriciteitsfabriek en de Nukkerstraat en werden nieuwe straten aangelegd, zoals de Staessensstraat, Nieuwstraat, Vaartstraat en andere meer tussen de drie voornoemde gelegen.

Onder de menigvuldige families die het Varretje of den Hoek verlieten om zich op het Sas of in de Breedense straat te vestigen kan ik ondermeer vernoemen : Jacqueloot, Claeys, Maertens, Wouters, Heinderyck, Flockmans, Vandenberghe, Debrock, Helsmoortel, Van Raefelghem, Marchal, Zwaenepoel, enz. Verscheidene van die families of hun afstammelingen zijn daar nog steeds woonachtig.

De Nukkerwijk en de Breedense Straat breidden zo meer en meer uit. Stilaan zag men dit gehucht aangroeien. De bevolking vermeerderde zodanig dat na ettelijke jaren met recht mocht gezegd worden, dat het oude Sas op deze plaats was overgeplant geworden en nieuwe stevige wortels had geschoten. Nu is de Breedense Straat het hart van het Sas geworden. Men kan daar, buiten de wijkscholen, tal van handelshuizen aantreffen die ertoe bijdragen om dit gehucht in een handelscentrum te herschapen.

Men treft er allerhande winkels aan : kruidenierswinkels, beenhouwerijen, schoenwinkels, kleerwinkels, huisraad-artikels, groentenwinkels, elektriciteitswinkels, enz. te lang om te melden. Ook verscheidene werkhuizen werden daar ingericht, om er enkele te vernoemen : de smidse van Camille Billiau en zoon Willy, de schrijnwerkerij Eduard Helmoortel, de velofabrieken Louis Vandenberghe en Gustaaf Dumon, de mechanische werkhuizen van Henri Marlein, de drukkerij van Arthur Goekint, de bierenfabriek Jeroom Depoorter enz. Vergeten wij ook niet de grote moderne instellingen van de welbekende firma Richard Bollenberg en Zonen. Ze is in gans de omtrek de meest vermaarde firma voor allerhande vervoer van binnen en buiten het land.

Die aanduidingen zullen volstaan om de lezer een klein denkbeeld te geven van de bedrijvigheid die thans dit gedeelte van het Sas beheerst.

Langs de Prinses Elisabethlaan zelf vernoemen we nog op nijverheidsgebied de volgende instellingen :

De Pescator waar allerhande afval van vis verwerkt wordt in voeder voor pluimgedierte of omgewerkt wordt tot vetprodukten.

De Sardijnenfabriek van Mevrouw Weduwe Van Walleghem en Zonen.

De fabriek van bouwmaterialen V.K.B.

De smidse van Oscar Cattryse.

De schrijnwerkerij van Lievin Cattryse.

De kopergietery van Carlo Debaets.

De vermaarde Elektriciteitsfabriek.

De wijdvermaarde wasserijen Robert Defever en Frans Devynck, gelegen in de Kerkhofstraat.

Verder op deze laan hebben we dan ook nog : de gemeentescholen, het gemeentehuis, de sashuizen en de school genoemd Ibis.

Enkele regels dienen gewijd aan deze bijzondere school. Het werk van de "Ibis" werd gesticht in 1906 door zijne koninklijke hoogheid Prins Albert van België.

Het doel van dit werk is het beschermen van de wezen en van de kinderen van zeelieden. Aan deze kinderen wordt de mogelijkheid verleent de stiel van hun vader aan te leren en nadien voort te zetten.

Het bestuur werd bij de stichting samengesteld als volgt : De Cuyper Eduard, voorzitter, John Bauwens, ondervoorzitter en commandant Bultinck, secretaris. Als bestuurder van de school werden benoemd : Wuylen van 1906 tot 1937, Georges Cambier van 1937 en nog steeds in dienst.

Bij de stichting waren de kinderen gehuisvest aan boord van een gewezen oorlogsschip van de engelse admiraliteit. Dit schip werd naar Oostende overgebracht in 1906. Het werd ingericht om als drijvend schoolschip te dienen en kreeg later de naam "commandant Bultinck". Het werd gemeerd in de vaart Brugge-Oostende in de nabijheid van de sluizen van Slijkens, langs de middenpijler van het groot sas.

In 1925 werden de oude huizen staande naast de huidige woning van den heer bestuurder G. Cambier, door het koninklijk werk "Ibis" aangekocht en afgebroken. Op deze plaats werd de thans bestaande school Ibis gebouwd. Het schip werd nog enkele jaren behouden om te dienen als opleidingsschool voor de kinderen van de "Ibis". Later werd het verkocht om afgebroken te worden.

Voor de oorlog 1914-1918 bezat het werk twee stoomtreilers de O.75 en O.76, die regelmatig de visvangst op zee deden. Aan boord van die trawlers deden de oudste leerlingen hun eerste zeereizen. Op die manier ontvingen ze hun eerste praktische lessen over de zeevisvangst. Thans zijn deze stroomtrawlers vervangen door het motorschip O.178. Een verdere uitbreiding van het koninklijk werk "Ibis" wordt hedendaags beoogd.

Op nijverheidsgebied langs de Prins Albertlaan vernoemen we : de bloemisterij Robert Vyncke, de bierenfabriek Camille Luca, de fabriek van bouwmaterialen van de firma Catteeuw.

Eindelijk in de Molenhoek hebben we : de bekende touwfabriek van "Ostend Stores" en de twee vermaarde wasserijen van Oscar Samijn en Zoon en van Ernest Samijn en Zoon. De werkhuizen van de slaapwagensfabriek genoemd "Wagons-Lits" en de grote scheepswerven van de firma Belliard en Crighton. Deze vier instellingen bevinden zich op grondgebied dat vroeger deel uitmaakte van de gemeente Bredene maar dat als gevolg van de uitvoering van de werken tot uitbreiding van de haven van Oostende, ingelijfd werd bij het grondgebied van deze laatste stad. Ze kunnen nochtans, gezien hun ligging, aanzien worden als deel uitmakende van het huidig nijverheidscentrum van Sas-Slijkens.

Het ontstaan van de verschillende nijverheidstakken opgesomd hierboven maakten van het Sas een van de grootste nijverheidscentra van Oostende. Dagelijks komen er hier honderden mannen en vrouwen hun brood verdienen. Dank zij handel en nijverheid kent het Sas van heden een hernieuwde bloei.

We gaven dus een overzicht van het oude Sas van voor het jaar 1900. We hebben uiteengezet om welke redenen dit oude Sas gedoemd was om te verdwijnen en schetsten in het kort de Breedense Straat die het centrum werd van hetgeen we nu met recht het nieuwe Sas mogen noemen.

Ik wil hieronder, alvorens verder te gaan, ook nog de lijst laten geworden van de burgemeesters van Bredene sedert 1797 tot op heden en waarvan verscheidene het Sas zelf bewoonden :

1. F.J. Deweert, 1797
2. Frans Verdonck, 1806
3. N. Kempinck, 1821
- 4.
5. Jan De Beer, 1822
6. Jozef Dumon, 1828

7. André Zwaenepoel, 1837
8. Jozef Dumon, 1843
9. August Valcke, 1857
10. Jacobus Van Steenkiste, 1863
11. Petrus Bossier, 1870
12. Hendrik Rotsaert, 1872
13. Hendrik Zwaenepoel, 1879
14. Hendrik Rotsaert, 1896 (dezelfde)
15. Jan Verdonck, 1896
16. Hendrik Rotsaert, 1907 (zoon van nr. 12)
17. Désiré Baelde, 1912
18. Désiré Nyssen, 1914
19. Ingelbrecht, 1918
20. André Zwaenepoel, 1921
21. August Plovie, 1947 (1)

Hier vervolgt onze Baptist met een hoofdstuk "Folklore van het oude Sas". Het artikel verscheen in ons Jaarboek 1968, onnodig dus het hier nogmaals over te drukken. Het behandelt, naast de beschrijving van de kermissen en carnavaldagen, vooral de jaarlijkse loting, waar de jongelingen van o.a. Middelkerke, Mariakerke, Klemskerke, Vlissegem, Zandvoorde, Oudenburg, Ettelgem naar het Sas moesten komen, om door middel van het lot, aangeduid te worden voor militaire dienst of niet.

- (1) In het boek van R. Eeckhout, Zoeklicht op Bredene, vinden we een uitgebreider en juister lijst betreffende onze burgemeesters. Duidt het Jean-Baptist niet ten euvel, hij was misschien niet zo goed ingelicht in zijn tijd.

DE GRAAF DE MONTEREY.

DE MERKWAARDIGSTE STENEN VAN SLIJKENS.

Het Fort Napoleon dat steeds verder in verval geraakt, was voor de tweede wereldoorlog in een bezienswaardig museum herschapen. Met pinksteren van het jaar 1932 werd het geopend. De conservator van dat museum, Carlo Loontjens, schreef niet alleen een boek over het fort (in het frans) maar verzorgde belangrijke heemkundige bijdragen in verschillende tijdschriften. In het jaar 1936 werd het muzeum verrijkt met een aantal stenen, alle afkomstig uit Slijkens en die werden opgesteld op de binnenkoer. Deze getuigen van ons verleden dateren uit de tijd van Karel II, Koning van Spanje (1661-1700)

DE GRAAF DE MONTEREY.

Aan de westkant kon men vroeger de stenen bewonderen die herinnerden aan de eerste steenlegging van de Sluizen te Slijkens in 1672 door Graaf de Monterey en enkele hooggeplaatsten uit die tijd. Deze stenen, een grote en verschillende kleine, alle in arduin gebeiteld, werden aan elkaar gemetseld en vormden zo één monument. De grootste steen die de belangrijkste was, werd echter in de loop der laatste jaren verwoest wellicht door een van die groepjes jongelui die dit oord meer dan eens onveilig maken.

De tekst op deze steen luidde als volgt : (1)

DON JUAN DOMINGO DE QUNINGA Y FONSECA
COMTE DE MONTEREY ET DE FUENTES MARQUIS
DE TARAGONA, GENTILHOMME DE LA CHAMBRE
DU ROY, NOTRE SIRE, LIEUTENANT GOUVERNEUR
ET CAPITAINE GENERAL DES PAYS BAS ET DE
BOURGOGNE ET CHERROLOIS
AT POSE CESTE PREMIER PIERRE

Als versiering was er op iedere hoek van deze 22 cm dikke arduinsteen een bloem gebeiteld.

Het voetstuk waarop dit groot monument was geplaatst is eigenlijk gevormd uit 10 kleine arduinen stukken die nog steeds te zien zijn in het fort en waarvan we de oorspronkelijke tekst die erin gebeiteld werd hier getrouw weergeven (met de eventuele fouten).

1. IPRE
2. GAND.
3. LES ECCLESIASTIQUES.
4. BRUGES.
5. FRANQ (het Brugse Vrije).
6. LE CONTE DE SALAZAR, GENERAL D'ARTIELERIE.
7. LE PRINCE DE ROBEQUE, GENERAL DE BATAILLE.
8. LE GOUVERNEUR DE LA VILLE ET PORT D'OSTENDE.
9. DON FERDINANT DE VALIARADES.
10. LE MARQUIS DE MORTAR, CAPITAINE DES GARDES.
11. DON ANTONIO MEDERANO, GOUVERNEUR DE LA VILLE DE NIEUPORT.

Bovenop de steen van de Graaf de Monterey werden de stenen gemetseld van :DON PEDRO ALDADO, MARECHAL CAMPO en

DON JOSERE DE SANTORDE.

Ook deze stukken werden van de verwoesting niet gespaard. Het is duidelijk uit deze gegevens op te maken dat het frans in deze tijden sterk bevoorrecht was, en ook gesproken werd door de hoge burgerij.

Omtrent de juiste datum dezer eerste steenlegging door de landvoogd verwijzen we naar de "Jaer-boecken der stad Brugge" uitgegeven in 1738.

" de delvingen en het houtwerck aen het nieuwe sas van Slyckens waeren ten jaere 1672 soodanig vervoordert dat de Grave van Monterey op den 24e Ougst naer Brugge gekomen zijnde, benevens den Bisschop van Brugge ende den Commijs Vandewalle, de eerste steenen van het matsement geleyt heeft "

Ter gelegenheid van deze belangrijke gebeurtenis werd er een medaille geslagen (2).

Op de voorzijde : Geharnast en gedrapeerd borstbeeld van Karel II naar rechts. Om de hals draagt hij de ketting van de orde van het Gulden Vlies.

Op de keerzijde : FLANDRIA-OSTENDE. Zicht op de haven van Oostende met bovenaan drie engelen waarvan een de trompet schalt. Op een langwerpige wimpel : NEPTUNO-ID-FRENUM-CAROLUS-APPOSVIT (Karel heeft Neptunus de teugels omgedaan). Onderaan de nieuwe sluizen van Slijkens met het fort St.Philip en het "Gekroond Hoornwerk".

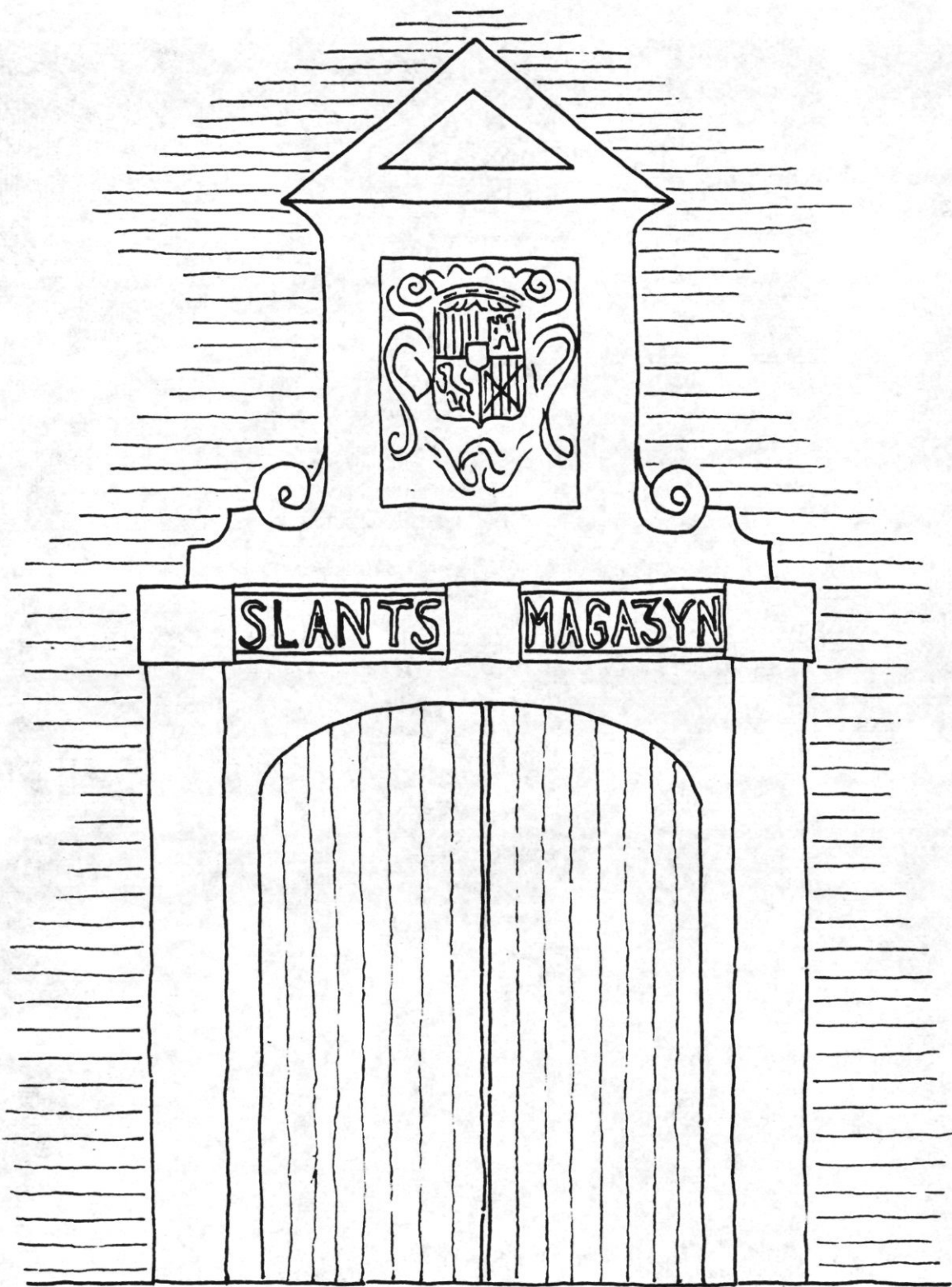
We kunnen gerust schrijven dat Lodewijk XIV gretig gebruik maakte van de situatie in het Spaanse koningshuis ten dien tijde, om zich de Vlaamse en Waalse gewesten toe te eigenen. Hij was immers gehuwd met Maria Theresia, dochter van de Spaanse Koning Philips IV. Maria Thereza had haar erfenisrechten moeten afstaan toen ze huwde, maar Lodewijk XIV beweerde dat onze gewesten haar toebehoorden en dus ook aan Frankrijk. De omstandigheden die er op volgden maakten de gelegenheid nog gunstiger voor hem want koning Philips IV stierf in 1665 op 63 jarige ouderdom. Zijn zoontje Karel werd koning van Spanje op 4 jarige leeftijd. De knaap was vanzelfsprekend nog lange tijd onbekwaam om te regeren; dus moest zijn moeder Maria Anna van Oostenrijk het roer in handen nemen. Vanaf 1667 werd de vrede gebroken daar de Fransen ons land binnenrukten met hun machtig leger.

In 1670 werd de Graaf de Monterey (1649-1716) als landvoogd der Zuidelijke Nederlanden (3) aangesteld door de regentes, in vervanging van Don Inigo de Velasco van Castilie, een oude, onbekwame ziekelijke man die reeds twee jaar na zijn aanstelling zijn ontslag aanbood.

Don Juan de Cuniga y Fonseca, Graaf de Monterey deed dienst als hoge officier in ons land en was slechts 21 jaar bij zijn aanstelling. Hij was de tweede zoon van Luis Mendez de Haro, de onderhandelaar van "Het verdrag van de Pyreneeën".

De graaf schafte alle nutteloze uitgaven af, nam genoegen met een bescheiden hofhouding en besteedde al wat er van financiën overbleef aan de versterkingen van Brussel, Bergen, Gent en Leuven (4)

Haast alle Vlaamse steden werden omstreeks de jaren 1670-1675 in staat van verdediging gesteld. Maar niets zou kunnen baten tegen het krijgskundig genie van de Franse krijgsingenieur Vauban, die de belegeringswerken van Louis XIV in de Nederlanden leidde (5)

INGANGSPOORT VAN "SLANTS MAGAZYN"

W.D.
'82

DE HERTOG DE VILLAHERMOSA.

Tijdens zijn beleid verklaarde de Monterey op 16 oktober 1673 in naam van de regentes de oorlog aan Frankrijk (1673-1678). Een oorlog waartegen de Spanjaarden niet opgewassen waren. Het leger kreeg geen versterkingen toegestuurd en slonk van dag tot dag. De Zuidelijke Nederlanden waren voor Spanje een zware last geworden. De landvoogd werd door zijn vijanden ten onrechte voor onbekwaam aanzien en er werd om zijn terugroeping gevraagd.

DE HERTOG DE VILLAHERMOSA.

Laten we nu terugkomen tot de merkwaardigste stenen die zich bevinden op de binnenkoer van het Fort Napoleon. Aan de oostkant, rechttegenover de eerste stenen van de sluizen te Slijkens ziet men nog steeds een schoon en groot gebèeldhouwde arduinsteen met een breedte van 1,12m en een hoogte van 1,35meter, voorstellende de wapens van de Hertog de Villahermosa. Deze arduinsteen in barokstijl rust op twee langwerpige blokken van witsteen, elk 1,17m breed en 0,40m hoog waarin de woorden "SLANTS MAGAZIJN" gebeiteld werden. Deze drie stukken bevonden zich boven de ingangspoort van het provinciaal magazijn. Aan de oostkant van de sassen lag het Fort van Slijkens of het "Gekroond Hoornwerk" zo genaamd omwille van zijn vorm. Binnen de vesting stonden parallel met de vaart : het groot magazijn, de huizen van sassester en sasseniers en een herberg. (6)

" SLANTS MAGAZYN " werd dus gebouwd tijdens het beleid van Landvoogd de Villahermosa, die Graaf de Monterey opvolgde en wel tussen 1675 en 1680.

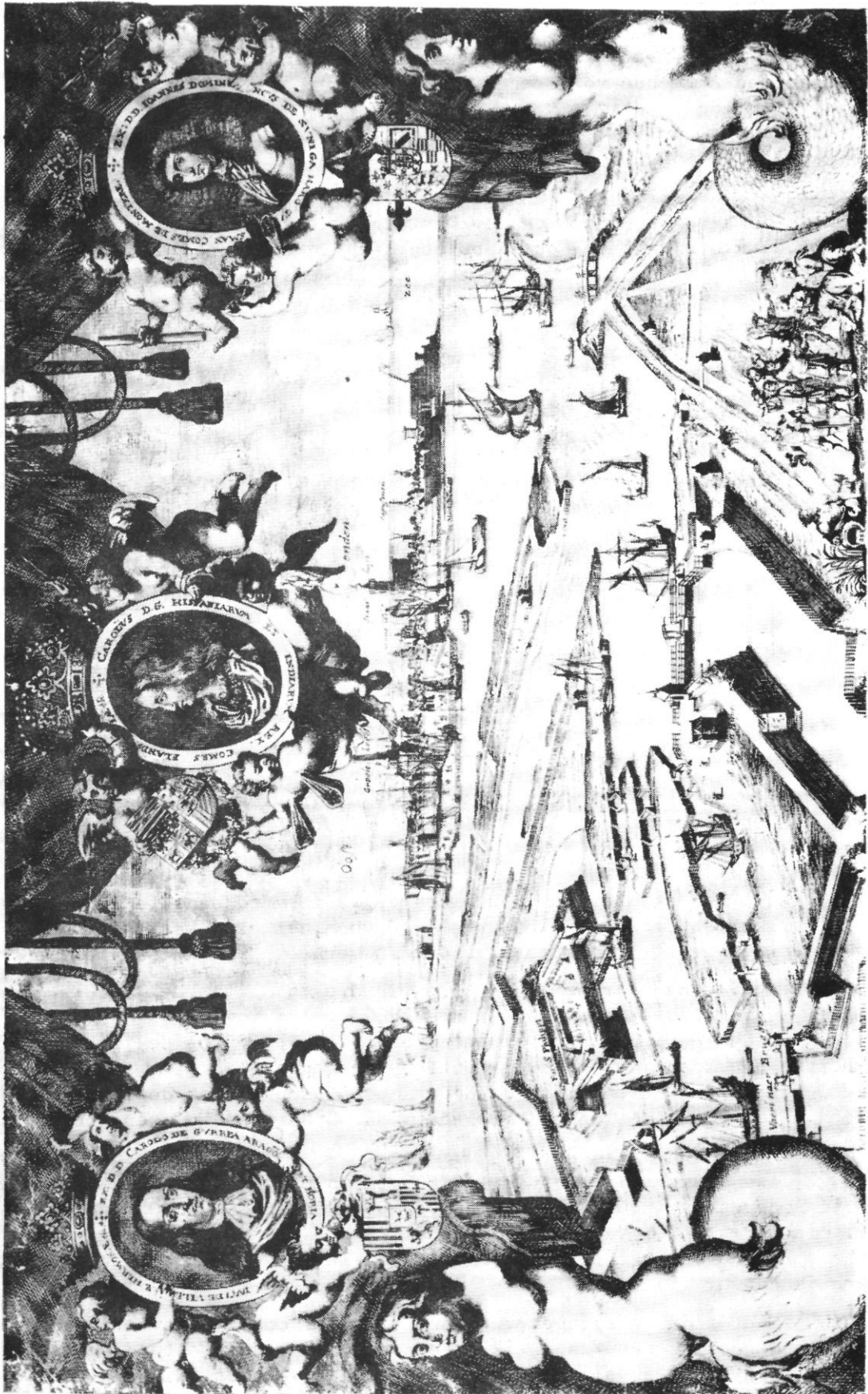
Dit magazijn was een soort stapelhuis waarvan de inventaris door de sluismeester moest worden gehouden. Een van de sluismeesters was Jozef Olleviers waarvan de rekeningen door hem bijgehouden van 1689 tot 1743 zich bevinden in het rijksarchief te Brugge.

In Juli 1810, ten tijde van Napoleon kwamen er een vierhonderdtal Spaanse krijgsgevangenen te Oostende aan om de uitgravingswerken voor de Forten te verrichten. In Maart 1811 en in September van hetzelfde jaar kwamen er nog meer en de laatste werden gelogeerd in het gebouw te Sas Slijkens "SLANTS MAGAZYN". Daar waren ze heel dicht bij hun werk. (7) Deze Spaanse soldaten, waarvan er hier veel stierven, aangetast door de polderkoortsen hebben de basis gelegd voor het gebouw dat zich toch nog steeds zo groots in dat stukje duinen verheft "het Fort Napoleon".

We gaan even terug naar het jaar 1676. In die tijd kwam het nieuwe sas van Slijkens klaar en zag men uit naar de inhuldiging daarvan. De officiële opening der deuren van de sluizen werd uitgesteld tot de komst van de Hertog die zopas de Graaf de Monterey had opgevolgd. Dit was de vroegere Generaal der Ruitery in de Nederlanden, Don Carlos de Gurrea Aragon y Borja, 9e Hertog van Villahermosa, Graaf van Luna en Picallo (1634- 1692).

De hoge gast kwam op 13 februari 1676 met een prachtig gevolg te Oostende aan. 's Anderendaags voer hij met de schepen "CASTEL RODRIGO" waarop kapitein Christoffel de Vinck en de "ST FRANCISCUS" waarop kapitein Matheus De Moor, in grote luister naar het Sas, gevolgd door enkele koopvaardijsschepen. (8)

Net zoals het zijn voorganger verging, viel het ook tegen voor de Villahermosa; de oorlog met Frankrijk bleef aanhouden, de toestand verergerde nog. In 1678 verkreeg hij de titel van "Ridder van het Gulden Vlies ". Na een beleid van vijf jaar van 1675 tot 1680 valt ook hij in ongenade bij het Spaanse hof en moet hij plaats ruimen. Karel II zou hem in 1685 vragen terug te keren naar de Nederlanden maar hij weigerde en terecht.

EEN GRAVURE MET DE BEIDE LANDVOOGDEN..

EEN GRAVURE MET DE BEIDE LANDSVOOGDEN.

In het werk van A. Verbouwe "Iconografie van het Arrondissement Oostende" vinden we onder het nummer 290 de beschrijving van een prachtige gravure van de hand van Gaspard Bouttats (Antwerpen 1648-1695), daterend uit 1675 (9). Deze gravure werd eigenlijk vervaardigd om te dienen als almanak voor het jaar 1676.

Het gedeelte van de prent die voor ons van belang is, toont ons een algemeen zicht op de stad Oostende aan de zuidoostzijde. Op de voorgrond bemerken we het fort St Philip, het nieuwe sas en onderaan het fort van Slijkens of het "Gehoornde hoornwerk". Het beeld is echter duidelijk een kopie van een schilderij die zich bevindt te Brugge, Stedelijk museum, Groeningereserve, en die toegeschreven wordt aan Hendrik Van Minderhout.

Gaspard Bouttats versierde zijn werk echter nog met zinnebeeldige figuren en in het bovengedeelte bevinden zich drie portretten :

In het midden dit van Koning Karel II van Spanje; links dit van de Hertog de Villahermosa en rechts dit van de Graaf de Monterey. Belangrijk zijn ook de wapens die we bij deze portretten terugvinden. Let vooral op deze van de Villahermosa die we ook kunnen zien op de prachtige arduinsteen van "SLANTS MAGAZYN".

NOOT.

- (1) We geven de beschrijving die Carlo Loontjens ons naliet van het monument in "De badgast n° 10 en 11 van 22 juli 1936.
"Van de Sluizen van Slijkens en het Fort Napoleon.
- (2) Het Gulden Vlies. Vijf eeuwen kunst en Geschiedenis. 1962 blz.242.
- (3) In het Koninklijk museum voor oude kunst te Brussel kan men het geharnast borstbeeld bewonderen van Graaf de Monterey gemaakt door Lodewijk Willemsens (Antwerpen 1630-1702), leerling van Artus Quellijn de oude.
- (4) Geschiedenis van België, deel III door Henri Pirenne Blz 22.
- (5) De Vlaamse krijgskunde door M. Van Hemelrijck. 1950 blz 151
- (6) Zoeklicht op Bredene door R. Eeckhout .1968 blz.126.
- (7) De Badgast nrs.10 en 11 van 22 juli 1936.
- (8) Zoeklicht op Bredene door R. Eeckhout .1968 blz.83.

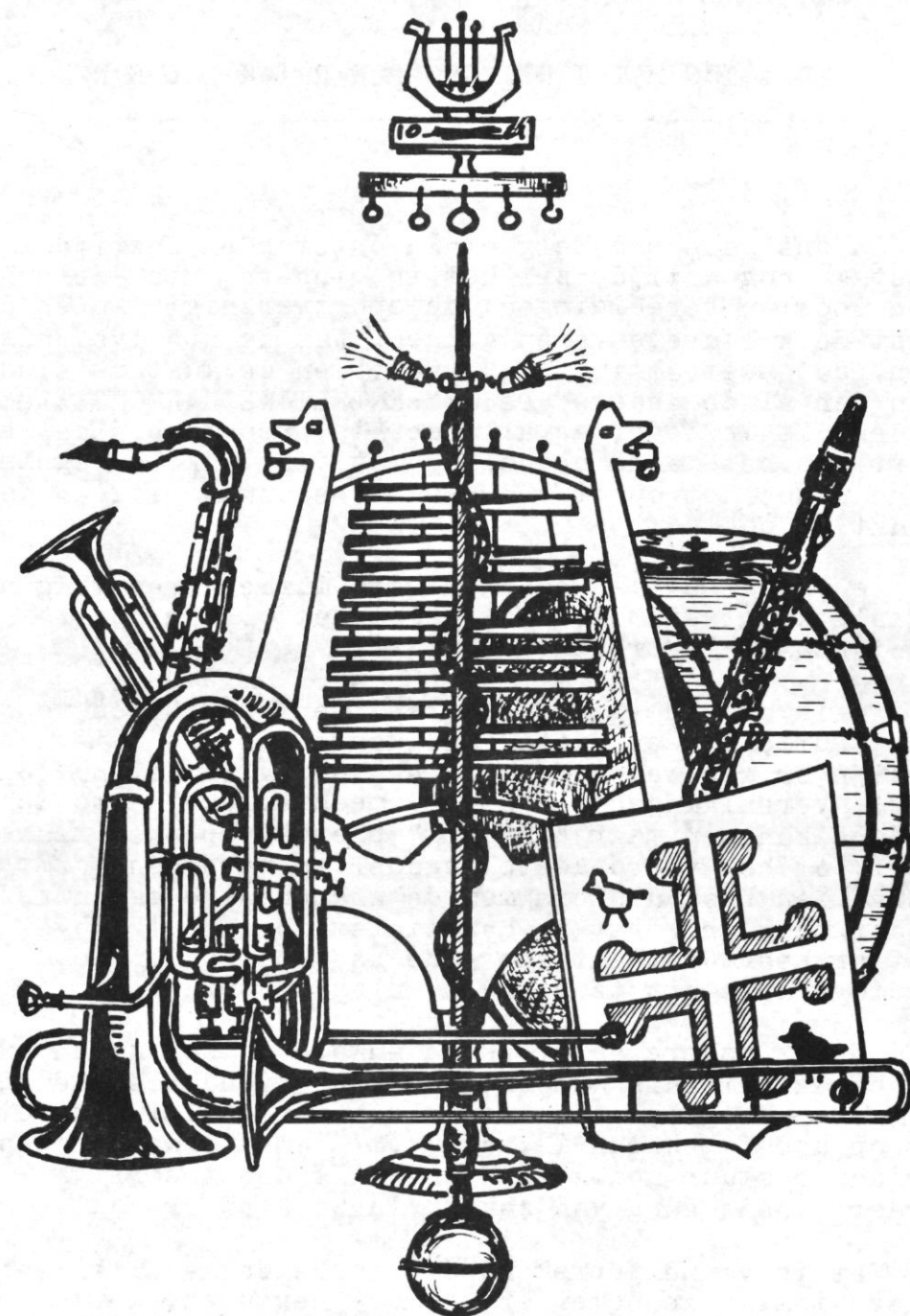
Het schip CASTEL RODRIGO was genaamd naar een vroegere landvoogd der Zuiderlijke Nederlanden. (9) Enig gekend exemplaar dat zich bevindt in het stadsarchief te Oostende. Onze dank aan archivaris de heer N. Hostijn die welwillend de fotos heeft laten nemen voor deze bijdrage.

Willy Debaillie.

De steen SLANTS MAGAZYN in zijn huidige toestand.

GEMEENTELIJKE HARMONIE
BREDENE

STICHTINGS - PERIKELEN

JOS. COENYE

DE GEMEENTELIJKE HARMONIE TE BREDENE - 1947 ---- 1982

S T I C H T I N G S - P E R I K E L E N .

In ons gezegend Belgenland ontstonden destijds - en ontstaan nog altijd, zij het in mindere mate - slechts twee soorten verenigingen: de sportverenigingen en daarnaast de kulturele verenigingen. Wat de sportverenigingen zijn, dat weet allicht iedereen...en de kulturele, dat zijn dan al de andere. De GEMEENTELIJKE HARMONIE te Bredene is in ieder geval onder te brengen bij de laatste soort, en het is de bedoeling met deze enkele regels na te gaan hoe het opzet te BREDENE begonnen is...en dan nog gelukt is ook!.

De vraag is dus: hoe komt een muziekvereniging nu eigenlijk tot stand?. Hoe begint dat?... En hoe zat het in zijn haak te Bredene? -

't Is gemakkelijk te zeggen: men "pakt" een voorzitter, men "trommelt" een "deel" muzikanten op...en vieva boema... we zijn er mee weg!. Maar zo eenvoudig is het nu ook weer niet!. Verenigingen zoals de Gemeentelijke Harmonie te Bredene kan men maar "op gang" brengen op twee manieren: ofwel, om het vooropgestelde doel te bereiken vormt men vooraf een bestuurskern met de elementaire bestuursfuncties, en dat bestuur zorgt er dan liefst zo spoedig mogelijk voor - of probeert dat althans - de "socheteit" in de mate van het mogelijke uit te breiden en op te werken.

In het andere geval komen enkele mensen samen, door een bepaald impuls aangezet, maken vrienden en kennissen warm voor de goede zaak, en als hun vereniging uiteindelijk wat op dreef gekomen is, dan komt het uit dat er een serieus bestuur nodig is - ja zelfs onontbeerlijk - voor de verdere goede gang van zaken. En we zijn er ook!.

Het is vanzelfsprekend dat in beide gevallen een of andere initiatiefnemer ermee moet beginnen. Merken wij ook op dat het oprichten van voor handelsdoeleinden gesponserde verenigingen hier buiten beschouwing gelaten wordt.

Een spijtige zaak doet zich wel meer dan eens voor bij verenigingen tot stand gekomen volgens de tweede manier. In de euforie van "het zich ontstaan te weten" en door het

improviseren van het eerste uur - maar vooral door het ontbreken van de nodige bestuursleden die "het" gewoonlijk doen - wij denken hier aan een secretaris, een schrijver, of zelfs een archivaris - wordt alle aandacht voor het "nu voor later van de vereniging" heel dikwijls ook maar tot later uitgesteld...en van uitstel tot afstel: 't is maar een woord!...en dan komt het er niet meer van, tenzij héél wat later. Maar dan is men verwonderd dat de "grote manoeuvres" er aan te pas komen!.

De Gemeentelijke Harmonie te Bredene kwam tot stand op de tweede manier...en ook hier zijn de archieven of verslagen uit de beginperiode zo goed als onbestaand. Afgezien van de boekhouding, onmisbaar voor het normaal beheer, en een rapport van de toenmalige toestand, door de ondergetekende, op dat ogenblik secretaris, opgemaakt na 7 jaar werking, doch hoofdzakelijk handelend over de technische prestaties, zijn ons geen geschreven documenten bekend.

Wat gelukkig nog wél opgetekend kon worden, dat zijn de belevenissen van sommige personen die er destijds "van heel dicht bij betrokken waren", en waaruit blijkt dat men eigenlijk twee verschillende perioden moet onderscheiden bij het ontstaan van de Harmonie: nl. de ontwerp-periode en daarna de periode van de praktische aanpak. In beide periodes komen personen uit Bredene voor, die zich, ieder op hun eigen terrein, verdienstelijk gemaakt hebben om de Gemeentelijke Harmonie in de zeer moeilijke omstandigheden van de naoorlogse tijd op de been te helpen.

De persoon die na de oorlog, voor zover als bekend in Bredene, voor het eerst openlijk met de idee van een nieuw "muziek" voor de dag gekomen is, blijkt niemand minder te zijn dan dhr Jérôme Depoorter - later bijgenaamd Nonkel Jeroom. Dat er nog andere mensen geweest zijn, die, met voor hun tijd vooruitstrevende gedachten, af en toe in Bredene opdoken, wordt door niemand betwist. En dat sommigen misschien wel aan een muziekgroep gedacht hebben, ook niet. Maar...het Sport- en Feestcomité was toen al in werking, en wie spreekt van feesten, denkt onvermijdelijk aan muziek. Jérôme Depoorter had de idee van dhr Lievin Cuypers - een actieve maar nederige werker op muziekgebied - en hij zou daar nu eens werk van maken.

Volgens de mémoires van Jeroom gebeurde dit vrijwel als volgt:

In de naoorlogse periode 1945 - 46 heerste in de uitgangswereld een echte "café-chantant"-woede die ons door het Engels leger na de bevrijding overgelaten werd. Het was toen de tijd van de "parties" (spreek uit pààatie...) bij de militairen, waar de jonge dames WEL binnen mochten maar de jonkmans NIET. Het gevolg was, dat een groot aantal

cafébazen die hun zaak iets of wat in 't oog hielden, minstens op zaterdagavond, en meestal op zondag ook nog, een "orkest" lieten spelen in hun zaak waar IEDEREEN dan binnen mocht...kwestie van de bevrijdingsvreugde op peil te houden, en ook om niet achter te lopen bij de militaire konkurrentie...!

Als wij spreken van een "orkest", dan is dat wel een groot woord: immers in de meeste gevallen - enkele grote instellingen daargelaten - was dit orkest terug te brengen tot een strijkje met pianist, of een akkordeonspeler met een drum-vent ergens in een hoek van het etablissement of op de biljardtafel...en de rest was dan navenant. Maar het was wel degelijk de gulden tijd voor de muzikanten en ook voor de zangers en animateurs.

Jerôme Depoorter die door beroepsbezigheden als bieruitvoerder in heel wat tapperijen kwam, had zich als volkszanger-animateur een bepaalde reputatie opgebouwd, en hij werd dan ook meer en meer gevraagd om zijn kwinkslagen-repertoire ten gehore te brengen, wat hem anderszijds dan ook heel wat relaties onder de muzikanten bezorgde...en dat de gesprekken dan heel dikwijls over muziek handelden, lijdt geen twijfel!.

Op een van deze toernees nu, ontmoette Jerôme een andere figuur uit de latere harmonie: dhr Lievin CUYPERS. Lievin speelde "ergens" harmonika en Jerôme moest nu toevallig ook "ergens" zingen en moppen tappen. Beiden kenden elkaar al vele jaren als Sassenaars en "liepen rond" met de zelfde idee: een muziek samenstellen. Naar het schijnt werd het voorontwerp van een muziekvereniging dan geboren tussen pot en pint tijdens "den antrak"(°), omdat de aandacht van het pottenpakkend publiek afgeleid was door een daar voorbijpasserend muziekkorps.

Lievin Cuypers die heel wat muzikanten kende, was altijd bereid geweest om ergens bij te springen als het nodig bleek een goede vriend uit de nood te helpen. Daarom rekende hij ook wel discreet op eventuele medewerking van collega's-muzikanten, mocht dit bij een of andere omstandigheid ooit nodig zijn.

Lievin Cuypers stak dus het vuurtje in gang om een muziekvereniging op te richten...en Jerôme Depoorter liet zich gewillig lijmen om te proberen de zaak leefbaar te maken "omdat hij goed ter tale was", en ook omdat hij tot feestbestuurder en tot voorzitter aangesteld was bij het SPORT- en FEESTCOMITE, dit onder het eerste naoorlogse

(°) Dialekt voor entr'acte, pauze, interval.

gemeentebestuur met burgemeester Zwaenepoel, en nu maar pas goed in actie kwam onder burgemeester Aug. Plovie, zij het weliswaar met een schare flinke medewerkers.

De ganse harmonie-historie werd drie dagen en halve nachten lang besproken onder de twee protagonisten. Burgemeester Plovie kwam regelmatig bij Jeroom aangelopen en Lievin Cuypers zorgde ervoor om af en toe ook zijn duit in het zakje te doen. Links en rechts werd raad gevraagd. Allerlei personen werden gekontakteerd. Voorstellen opgebouwd...afgebroken...weer besproken. Ettelijke flessen kortendrank van Jeroom moesten er ook aan geloven...en uiteindelijk bleek burgemeester Plovie voor de zaak gewonnen, en nam hij op zich, de meerderheid uit de toenmalige politieke konstellatie op de hoogte te brengen en de oppositie voorzichtig te polsen om te zien "van waar de wind ging komen".

Dhr Pierre Helsmoortel, toentertijd gemeentebediende en goed orkest-muzikant - konservatorium prijs klavier en saxofoon - was ook reeds aangezocht geweest, ook al om zijn muzikanten-relaties, en hij zou zich de medewerking verzekeren van Lievin Cuypers en nog enkele muzikanten om van meet af aan de leiding te nemen bij de uitbouw van de vereniging. En hiermee zou men van start gaan!

Ondertussen was een bij Arth. Goekint gedrukte oproep-affiche verspreid, met het doel de muzikanten en aspirant-muzikanten uit Bredene en omliggende, die eventueel goesting daarvoor hadden, in te schrijven - met of zonder instrument. Men zou wel zien, en... men zag onmiddellijk: het aantal muzikanten dat zich als liefhebber kwam aanbieden overtrof de stoutste verwachtingen, zodanig dat wij zelfs direct konden beginnen!.

Maar...laten wij niet vooruit lopen op de zaken, want die zaken steunden eigenlijk op heel veel improvisatie. Uit een bondig verslag over de 7-jarige werking van de Gemeentelijke Harmonie te Bredene - zoals reeds vroeger vermeld: het enige document van dien aard dat wij nog bezitten en opgesteld op 12 dec. 1954 - vernemen wij enkele wetenswaardigheden uit de stichtingsperiode.

....."De oprichting van de Gemeentelijke Harmonie ging door onder zeer moeilijke omstandigheden, en de eerste herhalingen geleken dan ook meer op een cirkusvoorstelling dan op een muziekrepetitie. In de Harmonie waren geen muziekpupiters voorhanden en er waren practisch geen bruikbare partituren - alleszinds geen concertstukken. Wel hadden wij door bemiddeling van dhr Robert VINCKE, bloemist op het Sas, een doos met stapmarchenboekjes bekomen. Dat bleek uiteindelijk dan het overschot

te zijn van het Katholiek muziek Ste Caecilia dat in de twintiger jaren de geest had gegeven. Wij hadden eigenlijk geen lokaal: er werd gerepeteerd in de kleuterklasjes van de gemeenteschool. De instrumentale bezetting was zeer ongelijk - teveel van de ene instrumenten - te weinig van de andere, en het valt licht te begrijpen dat de kwaliteit van de voortgebrachte muziek alles behalve harmonisch was.

Na korte tijd echter werd aan de Gemeentelijke Harmonie een ongebruikte klas afgestaan. De schoolbanken van de kleuters, waarop de muzikanten zich installeerden als de supporters in een voetbaltribune, werden vervangen door de eerste plooiestoelen van de gemeente. De bloempotten van de schooljuf moesten niet meer dienen als muziek-pupiters, want door de gemeente-werklui werden stevige houten pupiters vervaardigd. Er werden enkele concertstukken aangekocht - en zeker niet van de gemakkelijkste, en van dit ogenblik af werd op muzikaal gebied definitief gestart onder de bezielende leiding van de muziekchef P. Helmoortel en enkele bekwame medewerkers-muzikanten."

Tot daar een stukje uit dit rapport.

De eerste boekhoudkundige nota nog in ons bezit, leert ons dat een bestelling muziekpartituren reeds gefactureerd werd op dinsdag 14 oktober 1947. Anderzijds was het schooljaar 1947 - 48 begonnen 't zij op maandag 1 september, ofwel op maandag 8 september 1947, en in den beginne repeteerden wij bij gebrek aan een beter lokaal in de klaslokalen van de gemeenteschool, gelegen achter het gemeentehuis. Bijna onmiddellijk mochten wij een stevige opmerking incasseren vanwege het onderwijzend personeel, omdat de repeterende muzikanten hun sigarettenpeuken in de versgevolde porceleinen inktpoten hadden gestopt - die deugnieten!. De volgende week kregen wij dan een "sigaar" van de huisbewaarster omdat de peuken op de grond lagen... - men kan eigenlijk nooit wel doen voor iedereen!. - Maar kom, uit bovenstaande data kunnen wij afleiden dat de harmonie-repetities en de muzieklessen reeds aangevangen zijn met het schooljaar, omstreeks het begin van september 1947...misschien een week of twee vroeger, maar alleszinds niet veel later omdat, een kleine maand verder, dus begin oktober '47 er reeds gebrek was aan partituren. Vandaar dan ook die vroegtijdige bestelling.

Hiermee was de ontwerp-periode ver afgelopen en begon nu de tweede periode gedurende dewelke geprobeerd werd op een serieuze manier de zaak practisch op punt te stellen.

Laten wij beginnen met te zeggen dat, enerzijds, burgemeester Plovie in zijn tijd wel een doortastend man was, en dat bijaldien iemand uit zijn omgeving niet helemaal akkoord ging met zijn zienswijzen, er gewoonlijk een serieuze discussie volgde met het resultaat dat, als het op stemmen aankwam, de burgemeester over 't algemeen niet in de kou kwam te staan. Anderzijds kent iedereen wel het gezegde: "als twee Belgen samenkomen, dan drinken ze een pint, en als ze met drie aan de tapkast staan, dan stichten zij een maatschappij."

En alzo gebeurde het dan ook, dat, eenmaal het projekt van een muziekmaatschappij - men kende toen niets anders dan "maatschappijen" - vaste vorm gekregen had, er zonder al te veel plichtplegingen of verder "rond de pot gedraai" over gegaan werd tot wat men zou kunnen noemen: de maatschappelijke stichting...Ja - zo maar subiet!...Kwestie van het ijzer te smeden als het heet was en verder geen tijd te verliezen. Jérôme Depoorter, Lievin Cuypers en de eerste muziekchef Pierre Helmoortel hadden het nooit durven dromen dat het zo rap ging gaan!

Uit het verslag van een der latere bestuursvergaderingen tijdens dewelke de statuten van de vereniging opgesteld werden, blijkt dat deze stichting gebeurde op 15 oktober 1947. Een aantekening in het kasboek van de vereniging verwijst naar dezelfde datum.

Jérôme Depoorter had zich de medewerking verzekerd van enkele leden van het Sport- en Feestcomité, waaronder dhr Herman Steenacker, en deze wou wel fungeren als voorzitter, zonder dat men toen eigenlijk goed wist wat deze functie in een muziekvereniging wel behelsde. Dhr Richard Bollenberg zou ondervoorzitter worden - zelfde nota als voor Herman Steenacker - en schepen Valère Vermoortel zou het waar maken voor het gemeentebestuur, ook al als ondervoorzitter - nog eens zelfde nota...

Op te merken valt dat er dan nog geen normaal bestuur samengesteld was, buiten de bovenvermelde personen die elk hun eigen persoonlijke bezigheden hadden en zich hun bestuursfunctie nog niet al te veel aantrokken - want dat de vereniging nu bestond, dat wist men, maar gehoord of gezien had niemand niets - en alles gebeurde verder "onder vrienden".

Alleen het enthousiasme van deze mensen van het eerste uur kon de onzekerheid voor het onbekende wat verdoezelen, want onzeker was de situatie alleszinds.

Zowel technisch als financieel. Een "muziek" is zo maar niet alles!. Men kan dat maar niet met eender wat vergelijken.

Als men bv. een vogelpikklub opricht, en de vogelpik valt van de muur, bij wijze van spreken, dan zijn daar gewoonlijk niet veel potten mee gebroken. Er is zelfs veel kans dat men de volgende week met de zelfde leden een kaartersklub opricht, of een voetbalsupportersklub, of nog wat anders!. De meeste lokaalhouders zijn daar specialist in, en zij zijn gewoonlijk niet zonder originele ideeën als het er op aankomt. Met een muziekvereniging is dat echter wat anders. Er is niet alleen het "bezit", het instrumentarium dat, in den beginne althans, een zekere investering noodzaakt, maar het gaat er ook nog om, bij de nieuwe leden het wantrouwen voor het "nieuwe" te verdrijven en om te schakelen in een zeker vertrouwen in de leiding; dit vertrouwen te behouden schept meer persoonlijke verantwoordelijkheid dan de materiële zorgen - alhoewel deze ook niet te onderschatten vallen.

Verder komt een muziekvereniging ook op straat, en wie het niet weet kan het horen. En als het niet goed gaat kan men het ook horen!. Voor de eerste muziekchef P. Helsmoortel en enkele muzikanten-medewerkers was zulks wel een probleem dat zij proefondervindelijk moesten meemaken, want als op de gemeente allerlei verenigingen welig tierden, bleek een muziek toch wel een experiment - een experiment dat normaal gezien maar éénmaal kon gewaagd worden. Werd het een flop, dan zat de kans er dik in, dat het voor generaties lang afgelopen was met een eigen muziekvereniging. Maar er bleek een onverhoopt vertrouwen in de zaak, en, eenmaal ingescheept, dan moest er ook maar gevaren worden!.

Burgemeester Plovie dacht er net zo over, en aangezien er geen sponsors waren, was de enige mogelijkheid, de jonge vereniging in de schoot der gemeente op te nemen, en in de mate van het mogelijke, een financiële hand boven het hoofd te houden. Dat hadden Aug. Plovie en Jérôme Depoorter al van bij de eerste beraadslagingen voorzichtig gehoopt, en in deze zin werd dan ook op aandringen van de muziekchef P. Helsmoortel een kleine gemeentelijke toelage aanvraagd - zoiets wat door ongeveer alle verenigingen op de gemeente gedaan werd -. De vraag viel in goede aarde bij het schepencollege, en effectief, op 3 december 1947 werd ons de som van zegge en schrijve 2.000 - twee duizend frank overgemaakt.

De boeking van deze som is dan ook de eerste

vermelding in het kasboek van de vereniging. En wie nu gaat denken dat hiermee eens een pintje kon betaald worden aan dezen die zich tot nu toe ingespannen hadden om de wagen aan het rollen te brengen, wel die heeft het totaal verkeerd voor!. De storting van 2.000 fr diende voor ongeveer de helft om de kosten terug te betalen aan de muziekchef, kosten welke deze zonder de minste garantie uit eigen bezit voorgeschoten had om didactisch materiaal en wat elementaire kantoorbehoeften aan te schaffen.

Als wederdienst werd dan verwacht dat "men" zijn best zou doen opdat de samenwerking met het Gemeentelijk Sport- en Feestcomité vruchten zou afwerpen in de zin van...minder uitgaven!. "Men" hoopte dit te verwezenlijken door het inrichten van een soort bestendig festival - alhoewel deze benaming slechts heel wat later burgerrecht verwierf in Oostende. Dit bestendig festival zou dan gepleegd worden met de eigen muziekvereniging, inplaats van het uitnodigen te pas en te onpas van vreemde muziekgroepen, of, als dit soms te duur uitviel, de feestelijkheden te laten doorgaan met de stille trom - (nu zou men spreken van beeld en geen klank...). Alles was dagenlang besproken geweest en het duurde dan ook niet lang, of burgemeester Plovie liet de zaak in het schepencollege onderzoeken en nadien op de agenda van de Gemeenteraadszitting van donderdag II december 1947 plaatsen.

Het is zeer waarschijnlijk dat de naam "Gemeentelijke Harmonie - Bredene" eveneens ontstaan is rond deze tijd. Wie echter voor het eerst gesproken heeft over een "gemeentelijke" harmonie, en wanneer dat juist gebeurd zou zijn, dat konden wij niet meer met zekerheid achterhalen. Dat het een "harmonie" geworden is en geen fanfare, is zonder twijfel te danken aan P. Helsmoortel, die op dit gebied toen wel de enige persoon was die voldoende muziek-technische vorming bezat. Hij kende bovendien heel wat muzikanten, en onder dezen die zich wel bereid verklaard hadden eventueel "mee te doen" nog vóór er iets gebeurd was, vond men verschillende goede klarinetspelers. In de gegeven omstandigheden kon de latere muziekchef zich de weelde niet veroorloven, omwille van een naam, goede instrumentisten niet aan te nemen. (°)

Anderszijds, zo het in de bedoeling lag de vereni-

(°) - Een "fanfare" heeft geen klarinetspelers. De klarinetpartituren worden daar gespeeld door de koperen bugels. Een "harmonie" heeft WEL klarinetten en bijna altijd nog bugels daarbij.

ging zo spoedig mogelijk te laten erkennen op gemeentelijk vlak, dan moest ze niet alleen al bestaan... maar het kind moest toch zeker ook een naam hebben. Vandaar waarschijnlijk ook de haast bij de stichting om alles bijtijds in kannen en kruiken te krijgen voor de gemeenteraadszitting. Hier blijken de herinneringen van wijlen L. Cuypers en van J. Depoorter eerder vaag te zijn. Zulks is nochtans begrijpelijk: na 35 jaar...en practisch geen woord op papier!.

Tijdens deze gemeenteraadszitting werd er niet al te duchtig geredetwist over het al of niet opportuun zijn van een muziekvereniging te Bredene. Het was geen geheim meer: alle leden wisten ongeveer alles wat zij wilden weten!. Een uittreksel uit het verslag van deze zitting (kopie achteraan bijgevoegd) is dan ook bijzonder karig met gegevens. De argumenten waren doorslaggevend en niemand kon eigenlijk twijfelen aan de goede bedoelingen van dezen die met het Sport- en Feestcomité probeerden de gemeente er weer bovenop te helpen en het voorzichtig ontluikend zomertoerisme wat te stimuleren.

Verder was er eigenlijk niets nieuws onder de zon, want vòòr de eerste wereldoorlog waren er ook nog "muzieken" geweest op het Sas en de Nukker...en de traditie getrouw voortzetten op dat gebied, lag wel in de lijn van het toenmalig Bredens' schepencollege. In ieder geval werd het voorstel voor de officiële erkenning van de Gemeentelijke Harmonie te Bredene op donderdag II december 1947 door de gemeenteraad goedgekeurd.

Deze raad was samengesteld uit de volgende leden; dhh. Aug. Plovie, burgemeester-voorzitter; Valère Vermoortel en Achiël Lava, schepenen; mevr. Germaine Vansteenkiste, dhh. André Zwaenepoel, Richard Vandenberghe, Camiel Clybouw, Joseph Demeere, Gaston Zwaenepoel, Maurice Lams, Charles Broidioi, raadsleden en de dd. gemeentesecretaris Henri Decroos.

Zoals het wellicht overal, of toch in menige democratische zitting het geval is, liet ook hier de oppositie horen dat zij aanwezig was, door een paar venijnigheden(°) te verkopen op de rug van de nog jonge vereniging, maar niemand nam dat kwalijk, ook al omdat het kaderde in de werking van het normale politiek gedoe: de meerderheid stelt voor - en de minderheidsgroep verwerpt...of omgekeerd!. En van politiek

(°) Een raadslid merkte o.a. schamper op: laat ze met een radio onder de arm lopen, 't zal spectaculairder zijn". Opm.: toentertijd bestonden er nog geen "portatiefjes...".

gesproken: door burgemeester Plovie was tijdens de argumentatie voor de gemeenteraad er op gedrukt geworden dat de Gemeentelijke Harmonie absoluut neutraal zou blijven. Zij mocht niet afhangen van een burgemeester, noch van een meerderheidsgroep, noch van een politieke partij...want dat waren allemaal posities die eventueel moeilijkheden konden bijbrengen als het politiek geluk van kamp veranderde. Het was wijs en voorzichtig daarmee rekening te houden vond de burgemeester, en het lag hoegenaamd niet in de bedoeling van de Harmonie om tegen "de schenen" van de oppositie te gaan schoppen. De Harmonie moest kunnen overleven bij politieke stormen, vond hij, en alle raadsleden stemden hiermee in.

Burgemeester Plovie verklaarde ook, dat hij een tijdje geleden reeds, een bekend industrieel uit Bredene aangezocht had om het ere-voorzitterschap te willen aanvaarden, en die persoon had onder deze welbepaalde - bovengenoemde - voorwaarden hierin toegestemd, nadat een paar andere notabele gemeentenaren om bijzondere redenen (wellicht financiële...!) forfait gegeven hadden.

Omstreeks dezelfde tijd had de voorzitter Herman Steenacker de toenmalige hoofdonderwijzer van de gemeenteschool van het Sas, dhr Oscar Hautekiet gevraagd om te willen fungeren als secretaris. Deze functie, voor zover bekend, behelsde hoofdzakelijk het opmaken der notulen van de algemene vergaderingen en het schrijven van enkele brieven, daar de muziekchef vele zaken zelf beredderde...en hoe het eigenlijk kwam schijnt niemand meer goed te weten: in de beginperiode kwamen deze algemene vergaderingen helemaal niet op gang! - en men miek de vaststelling: van twee zaken "een" - ofwel waren die vergaderingen niet nodig, ofwel hadden sommige bestuursleden hun eigen gedacht "erover", of teveel werk misschien...wie weet?.

Het gevolg was, dat de muziekchef, bijgestaan door enkele muzikanten (het latere uitvoerend bestuurscomité) alles zelf maar moest oplossen, en dat de zo nodige samenwerking met het Gemeentelijk Sport- en Feestcomité in het gedrang dreigde te komen. Achteraf is het gebleken dat het gelukkig niet zo een **vaart** gelopen is.

Wij nemen aan dat het voor iedereen voldoende duidelijk is, dat de Harmonie met de gemeentelijke toelage van 2.000 fr, bekomen op 3 december 1947, niet verkon springen. Het geld plukt men echter niet uit de bomen!. Hedendaags niet...en destijds ook niet!. Wij

beleefden toen een financieel belabberde na-oorlogstijd en alle partituren en muziekinstrumenten kostten toen, proportioneel gezien, even zo duur als nu het geval is. De prijzen lagen weliswaar lager - men betaalde toen 5 fr. voor een pintje in de herberg - maar de mensen verdienden ook veel minder, en het hoeft zeker geen be- toog, dat in de Harmonie voor practisch iedere uitgave letterlijk "gewoekerd" werd!.

Om de hoogst noodzakelijke kosten te kunnen dek- ken werden door enkele familieleden van burgemeester Plovie een paar kleine bedragen gestort als steun. Dat was natuurlijk een schone "geste" ...maar dat genereus gebaar gebeurde maar èèn keer, en werd blijkbaar ook door niemand nagevolgd. Om nu de Harmonie van de financiële ondergang te redden, nog vòòr zij goed en wel te been was, moest de muziekchef P. Helsmoortel zijn toevlucht nemen tot andere remedies: met enkele trouwe medewerkers werd naar "het middel des tijds" gegrepen, en men zou een bal spelen voor de Harmonie, ditom "een frank" te verdienen.

Dit bal ging door op donderdag 18 december 1947, in de bioscoopzaal Mondial (vroeger De Noordstar), gelegen in de Nukkerstraat te Bredene, en uitgebaat door dhr Frans Cuypers, een van de broeders van Lievin. Het moet zijn, mede door de pers die het nieuws van de erkenning door de gemeenteraad juist op tijd bekend gemaakt had, dat een groot aantal inwoners van Bredene de nieuwe Harmonie wel krediet wilden geven, want de toeloop tot dit bal was - voor die tijd toch - verschrik- kelijk: meer dan 800 inkomkaarten werden verkocht, en er waren in die zaal maar 400 zitplaatsen; dus, men kan zich voorstellen...hebben wij leute gehad!.

In de gehele Harmonie-geschiedenis is een sympa- thiebetuiging als deze nooit meer voorgekomen!.

Men moet ook weten dat die zaal eigenlijk niet zo bijzonder geschikt was om er een feestbal te laten doorgaan. De inrichtende partij, - dat waren de mensen van de Harmonie - moesten zorgen voor vrijwillige hel- pers want de zware piano moest op het toneelpodium gehesen worden en al de rijen houten bioscoop-klapstoe- len vooraf gedemonteerd, verwijderd en vervangen door tafeltjes en caféstoelen, bezorgd door Jer. Depoorter. Dat vergde een volle dag werk...en nog eens een dag om alles terug in orde te krijgen tegen de zaterdag, want toen moest Frans Cuypers zijn bioscoopgeval weer laten doorgaan!. Dat verklaart dan ook het feit: waarom een bal op een donderdagavond, dus midden in de week?.(°)

(°) Ondanks de 5-dagenweek zou men dat nu eens moeten proberen! 2 Weken na Sinterklaas en 1 week vòòr Kerstmis: het ware een gegarandeerde financiële ramp!.

De "band" die het bal verzorgde bestond uit 8 muzikanten, ingeschreven bij de Harmonie, en een versterking van 4 bekende orkestmuzikanten.

De acht waren:

dhh. Pierre Helsmoortel	klavier en sax-alto
Marcel Declercq	trompet
Lievin Cuypers	harmonika
Gaston Vandenheede	klarinet
Maurice Daelman	sax-alto
Fernand Vannecke	sax-tenor
Marcel Vervaecke	trompet
Georges Beuten	slagwerk

Onder de vier medewerkende orkestmuzikanten herkenden wij:

dhh. Alb. Van Lerberghe: bekwaam pianist, later bureelhoofd van de burg. stand Oostende.
Theo Dechaene: trombonist en bas bij de muziekkapel van de Zeemacht.
Charles Vanacker: jarenlang bekend drummer.
Alofs Devos: viool en saxofoon.

Aan de hand van bovenstaande speelmannen-lijst kan men vaststellen dat dit orkest niet zo maar een groepje was van " 'k willen en 'k kunnen nie", en dat de twaalf muzikanten heel wat decibels ten gehore konden brengen, dan ook ~~wel~~ geen leugen was!.

Dat ook Jer. Depoorter van de partij was, hoeft geen enkel betoog. Onnodig ook te verklaren dat alle muzikanten en medewerkers die bij dit bal betrokken waren, dit gratis, kosteloos en voor niets deden: alles gebeurde voor de goede zaak, en de opbrengst - inkom en tapkast, ongeveer 6.500 fr. - kwam ten goede aan de toen zeer arme kas van de Harmonie. Wij herhalen het nog eens: een gewone consumptie kreeg men toen voor 5 fr.!. .

Als men de Harmonie nu ziet opstappen, kunnen weinig mensen zich nog voorstellen hoe de benarde kastoe-stand ons toen werkelijk deed sukkelen. Van de manier waarop destijds spaarzaam met de centen omgesprongen werd, moge het volgende staaltje getuigen:

Door bijzondere omstandigheden was de Harmonie op

een Brugse firma "gevallen" voor het herstellen van instrumenten. Hedendaags zou men voor een verplaatsing naar Brugge helemaal geen spel maken: de auto in ... en vooruit!. Maar in 1947-48 hadden wij geen auto. Daarom werd de bestelling maar per telefoon afgehandeld, het kapotte instrument ingepakt en met de autobus naar Brugge meegegeven. Na de reparatie werd het instrument weer met de autobus naar Bredene verstuurd. De muziekchef, van de boodschap verwittigd, stond dan aan de "OSTENDIA" de bus af te wachten...en was het deze niet,...dan was het de volgende!.

Dat was dus een soort autobus-barge die tijd en verplaatsingskosten uitspaarde. Of nu de instrumenten op deze wijze vervoerd daar veel "deugd" aan hadden, was een andere zaak; maar geruime tijd toch werd deze instrumenten-pendel aangehouden. 't Zou nu voorzakers geen waar meer zijn!.

Zoals men op een fac-simile van de allereerste rekening voor de Harmonie (van 14 oct. 1947) - achteraan bijgevoegd - kan aflezen, werden benevens ons Vaderlands Lied - onder de muzikanten nog altijd gekend als de "Brabançonne" - meteen twee zware muziekstukken aangekocht: De Blauwe Donau en Poète et Paysan ofte "Dichter en Boer" zoals men wil...en dat was nog maar om te beginnen, want zij werden korte tijd daarop gevolgd door:

Lichte Cavalerie van Franz von Suppé

La Dame de Pique " " " "

De Hongaarse Rhapsodie van Liszt

Donaugolven van Ivanovci

De Kalief van Bagdad van Boiëldieu ...en andere
stukken;

- allemaal werken die in de katalogus 1948 van TIEROLF in categorie D en E vermeld werden. (Men begint vanaf A, en E - F zijn de moeilijkste werken.)

Wat de stapmarchen betreft, werden wij al evenmin ontzien: Alte Kameraden, Colonel Bogey, Blaze Away, Stars and Stripes forever...en meer dergelijke zware kost stond op het menu!. Nu willen wij niet overdrijven: bovenvermelde stapmarchen hoort men wel niet zoveel meer langs de straat - dat is een modeverschijnsel - maar zij zijn allesbehalve gemakkelijk te spelen... en zeker een goed gedresseerde militaire kapel waardig. Dat zal ieder muzikant die er "wat" van kent toegeven. Mensen echter die minder met muziek begaan zijn, en die

alleen maar het vrolijke wijsje...of de huppelend-lustige melodie meetrappen, mogen zich geen illusies maken over wat het aan inspanning kost - en aan doorbijten - alvorens een doorsnee muzikant voldoende gevormd is om voortreffelijk zijn partituren te lezen en zijn instrument te bespelen. Men hoort het deuntje van de muziekkapel...en vijf minuten later hoort men het niet meer, - en voor velen is het dan gedaan. Maar wat er aan voorafgegaan is, alvorens men met het korps dit deuntje kon laten horen, dit ontsnapt wellicht velen... Daar tegenover staat dan voor veel muzikanten wel de genoegdoening om het als een hobby te beschouwen...en het "harmonie-leven" is nu ook weer niet zo somber. Niemand wordt trouwens verplicht.

Bij de Gemeentelijke Harmonie werd vanaf de stichting dapper gerepeteerd, en de muziekchef P. Helmoortel waakte met ijzeren hand op de handhaving van de muzikale bezetting. Ook moest men het liever maar niet wagen veel afwezig te blijven, want de "schuldige" werd er subito-presto op gewezen dat hij de plichten van een goed muzikant niet lichtvaardig moest opnemen, en als het "hem niet aanstond, dat hij het maar moest zeggen!". Het resultaat bleef niet uit en na een goede zes maand leren en repeteren werden wij "goed voor den dienst" bevonden.

Het is ons niet bekend wie de datum van 28 maart 1948 - hoogdag van Pasen - vastgelegd heeft om de nieuwe Harmonie voor te stellen aan de bevolking te Bredene, maar als eerste optocht - de vuurproef - was het wel een fameuze trip!. Eèn week voordien slechts waren 27 petten aangekomen - ook niet te vroeg dus - en om tien uur, onder een stralend Paaszonnetje, wij herinneren het ons nog, zo fier als een gieter onder onze gloednieuwe kepi, werd aangezet, richting "de Sasreke" (Prins Albertlaan - nu fusieterrein bij Oostende), gevolgd door enkele notabelen.

Nog geen kwartier later had de chef al af te rekenen met een eerste moeilijkheid. Het lag namelijk in de bedoeling wel hier en daar ons "aangezicht" te gaan tonen in een herberg, ten teken dat wij nu bestonden, maar wij konden onmogelijk overal binnenwippen!...En die straat was destijds bijzonder goed voorzien van "staminees". De zaak werd kordaat opgelost door de gehele groep te verdelen in drie kleine groepjes van ongeveer 10 à 12 man. Alzo kreeg iedereen wat!. Ook 's namiddags werd dat systeem toegepast. Een fotograaf was ook van de partij en volgde ons op de voet gans de dag door: ettelijke fotos zijn nu bewaard in het Gulden Boek op het gemeentehuis te Bredene. Van het

Sas wandelden wij naar de Nukker, waar wij op ons gemak ongeveer de gehele wijk doorkruisten en veel succes oogstten, om dan af te zakken naar het gemeentehuis voor de ontvangst door de Gemeentelijke Overheid zoals dat zo schoon op de affiche stond!.

Een receptie in de bomvolle raadszaal, de nodige speechen, een glaasje witte prik, tekenen van het Gulden Boek, uitdeling van een gedenkpenning aan de 26 eerst-aanwezige muzikanten, een bloem kwam er ook aan te pas en spelen van het Vaderlands Lied tussen de opeengepakte aanwezigen. Ziedaar in het kort de officiële ontvangst op het gemeentehuis. Een kopie van de vermelding van deze ontvangst in het Gulden Boek is achteraan bijgevoegd.

's Namiddags ging de tocht naar Bredene dorp en dan verder naar Bredene aan Zee. Daar aangekomen werden niet meer zoveel straten afgelopen, want alle muzikanten waren eerlijk gezegd "kattelam".(°)

De affiche door het Sport- en Feestcomité te Bredene verspreid om de inhuldiging van de Harmonie bekend te maken, vermeldde de volledige wegwijzer met de naam van alle straten die wij gingen doorlopen, en zulks voor de plechtigheid van de ganse dag!. Men kan ook nog aflezen dat er de zelfde avond een "inhuldigingsbal" voorzien werd in de zaal Queen Mary, in de Kapellestraat, en, om op een goede weg niet te stoppen, 's anderendaags, op Paasmaandag, nog een groot volksbal in het Casino. De dinsdag moest iedereen dan maar weer gaan werken en doen alsof er niets gebeurd was, want 's avonds hadden wij weer repetitie...! (°°)

Dàt was het dan , voor wat de inhuldiging betreft.

(°) Kattelam: doodvermoeid - afgejakkerd - "op".

(°°) Een dia-afdruk van deze affiche werd eveneens achteraan bijgevoegd. Een exemplaar van de affiche - wellicht het enige nog bestaande - werd ons destijds geschonken door dhr R. Eeckhout, politiekommisaris te Bredene, die vanaf het ontstaan vele jaren lang, actief medewerker was van het Sport- en Feestcomité.

Lijst van de 27 leden, ingeschreven bij de stichting.

I	Helsmoortel Pierre	dirigent
2	Beuten Georges	harmonie-trommel
3	Cattellion Robert	marstrommel
4	Coenye Joseph (I)	2 ^e tuba
5	Cuypers Lievin (+)	1 ^e piston-trompet
6	Daelman Maurice	sax-alto
7	Debruyne Valère	2 ^e piston-trompet
8	Declercq Marcel	1 ^e trompet
9	Decolvenaere Honoré	bombardon mi ^b
10	Deleu Georges	sax-alto
11	Germonpré L. ?? (°)	?
12	Lacoere Andre (I)	marstrom
13	Lecoutere Médard (+)	bugel-solo
14	Lingier Roland (I)	marstrom
15	Massenhove Désiré	1 ^e tuba
16	Meesschaert Pierre	grote trom
17	Opsomer August (+)	tamboer-majoor
18	Schallier Georges	1 ^e trompet
19	Stellemans Gerard	trombone
20	Vandenheede Gaston	klarinet-solo
21	Vandewalle Wilfried	1 ^e klarinet
22	Vannecke Fernand	sax-tenor
23	Vannecke Roland	2 ^e klarinet
24	Van Parijs Kamiel (+)	2 ^e piston
25	Vermoortel André	cymbalen
26	Vervaecke Marcel	1 ^e trompet

Bovenvermelde leden maakten de 1e optocht mee op 28/3/48 (Pasen), 's voormiddags: op het Sas (nu Oostende geworden) en de Nukker, met een receptie op het gemeentehuis; 's namiddags: op het Dorp en te Bredene aan Zee, en allen bekwamen hiervoor een bijzondere gedenkpenning waarin naast de naam BREEDENE (sic) de heugelijke datum gegraveerd was.

27 Moerman Wilfried wel ingeschreven, stapte nochtans slechts mee vanaf de 2^e dienst op 25 april 1948.

(I) Bij de opmaak van dit relaas in maart/april 1982 nog als muzikant bij de Harmonie.

(+) - Overleden.

(°) Uit een handtekening konden wij alleen maar deze naam afleiden. Misschien Germeys? Wie kan ons inlichten?.

Als er nu soms mensen zijn die denken dat het na de inhuldiging allemaal "suiker en zeem" was op de gemeente, dan vergissen zij zich!. Reeds de dinsdag daarop kregen wij een "vlammende" reclamatie uit de richting van de Blauwe Sluis...want wij waren daar niet geweest...dus er waren daar géén Breningenaars,... en er werden daar "pertank" (°) ook taxen betaald...en patati en patata en 't einde van 't spel was, dat schepen Vermoortel uiteindelijk de "duts" van de historie werd, want hij zat in het bestuur en hij had "hem" niet genoeg laten gelden bij die mannen!.

Dat wij menselijk gezien, die dag van de inhuldiging eenvoudig weg niet op de Blauwe Sluis konden geraken zonder het gehele programma in de war te sturen, werd gewoonweg niet aangenomen! Kortom, de tweede optocht zou leiden, speciaal nog wel, naar de Blauwe Sluis, één maand na de eerste dienst, dus op zondag 25 apr. 1948 ter gelegenheid van de kermis.

Zelfde scenario als bij de eerste uitstap, dus: eerste moeilijkheid: de Blauwe Sluis was maar " een schorte groot " , en er waren 6 cafés als ik mij niet vergis, en wij mochten niemand overlaten, anders kwam er onvermijdelijk weer ruzie in 't menage. Tweede moeilijkheid: wij vertrokken in groep met de Harmonie van het gemeentehuis - waar ons lokaal was - naar de Sluis, een goeie driekwartier ver. Daar gekomen deden wij heel de namiddag wat van ons verlangd was, tussen de "slingertjes", het oliebollekraam en de velokoers in, en 's avonds moest elk dan maar zijn plan trekken om op zijn eentje weer thuis te geraken. Aan de Blauwe Sluis was het namelijk gedaan...Alleman heeft het nochtans overleefd!.

...En het gevarieerd leventje met de Harmonie begon alzo zijn gang. Dat er afwisseling was, zowel aan de goede- dan aan de slechte kant, kan men nagaan aan de hand van volgende lijst met enkele markante data uit onze historiek.

I4/I0/47 : eerste muziekrepetities aangevangen.

I5/I0/47 : burgerlijke stichting van de Harmonie.

II/I2/47 : erkenning van de Harmonie in de gemeenteraad.

28/ 3/48 : I^e optocht - Sas - Dorp - Bredene a/Zee.

(°) pertank: dialect. afleiding van het Frans
"pourtant" = nochtans.

- 25/ 4/48 : 2e optocht - kermis Blauwe Sluis - alle cafés bezocht - in groep daarheen en iedereen, de ene wat vroeger dan de andere afzonderlijk naar huis.
- 14/ 7/48 : I^e concert op de kiosk te Bredene a/Z.
- 28/IO/48 : eerste begrafenis (dhr Maurice Lagravière, polit. gevangene, overleden te- en overgebracht van Neuengamme, Duitsland.)
- 27/II/48 : eerste Ceciliafeest - gehouden bij Henri Daelman, café Gaaibol, Vaartstraat te Bredene. (De harmonieleden met de dames aanwezig, evenals de Gemeentelijke Overheid en ongeveer de helft der notabelen. Daar het lokaal niet zò groot was, waren de enen aan het dessert toe en de anderen wachtten op de soep... maar de hele avond door was er veel pret!.)
- Na het vertrek der familie Daelman droeg de herberg lange jaren de naam Café Temse; Nu werd het "De Noorderbond" . Verandering? Verbetering? Teken des tijds?
- 22/II/48 : eerste vaandel voor de Harmonie - gift van de ere-voorzitter, dhr J.P. Dekersmaeker. (ook het 2e vaandel werd door dhr Dekersmaeker geschonken op I2/IO/6I).
-
- 3/ 2/49 : bestelling I^e briefpapier met hoofding.
- 26/ 4/49 : aankoop eerste eigen grote trom -(voordien werd een trom gehuurd aan IOO fr/md.)
- 6 en 8/9/49 : eerste bonte avonden (Sas en Dorp) met animator J. Depoorter, in de aard van "Gaze met de Voet", alhoewel men die naam toen nog niet uitgevonden had.
-
- 2/ 3/50 : eerste tombola (om aan geld te geraken...)
- 27/ 8/50 : eerste deelname aan een muziekfestival. (La Brugeoise-Nicaise-Delcuve te Brugge)
- 19/II/50 : eerste maal uit in uniform.
- 27/II/50 : eerste grote (voor die tijd toch!) geldleningen (30.000 fr door burgemeester Plovie en IO.000 fr door schepen Vermoortel. Mij werd destijds verklaard dat beiden hun woning in pand gaven bij de bank om het geld voor de Harmonie te bekomen!).
-
- 22/ 5/5I : I^e galaconcert-uitvoering in een zaal.
- 29/ 9/5I : eerste maal 0 fr in kas...
- 17/ 4/52 : tweede maal nul fr in kas - de chef Pierre Helsmoortel leent ons uit eigen middelen 6.000 fr om ons van de ondergang te redden.

3/5/52 : optocht door alle vernieuwde straten van het Sas.

6/7/52 : opluisteren van de 3^e zomercavalcade. Dit is terzelfder tijd ook reeds de 80^e dienst.

.../... enz.

Nog enkele woorden met betrekking tot het bestuur uit de aanvangsjaren.

Wij menen ons te herinneren dat het in het najaar van 1949 was toen eindelijk een algemene vergadering belegd werd "om de stand van zaken" - dat wil zeggen, hoofdzakelijk de financiën - te bespreken, en ook wel uit nieuwsgierigheid om eens na te gaan hoe het bestuur na de perikelen van de eerste twee^{zaren}er nu eigenlijk uitzag. Het is niet uitgesloten dat schepen V. Vermoortel hierop aangedrongen had, of ook wel J. Depoorter, want beiden hielden zich met veel zaken bezig en hadden de gewoonte om heel dikwijls te vergaderen.

Anderzijds kon men ook niet blijven improviseren bij het inschakelen van de Harmonie in het gemeentelijk feestprogramma, dat toentertijd opgemaakt werd door het Sport- en Feestcomité, dit zonder dat het bestuur, vooral dan de muziekchef en enkele muzikanten-solist daar vooraf weet van hadden, want heel wat muzikanten speelden dan nog regelmatig in orkesten. Wij zegden het reeds: het was toen de "pruimentijd" voor bals en dansgelegenheden!.(°)

Het is echter ook mogelijk dat een meer serieuze reden, nl. het gemis aan statuten - iets wat zich regelmatig liet aanvoelen - door de chef P. Helsmoortel als argument gebruikt werd, kwestie van verantwoordelijkheid, om over te gaan tot het samenroepen van die algemene vergadering. Wij kunnen dat echter niet meer met zekerheid verklaren, ook al door het gemis aan documentatie. Men gelieve te noteren dat zelfs het eerste rapportboek van de vergaderingen uit die tijd tot nu toe nog altijd spoorloos is ... De oudste vergaderings-notulen in ons bezit dateren van 8 september 1950.

(°) - DE ZEEWACHT, 54^e jr. nr 10 dd. vrijdag 5/3/48 :

...voor het 2^e halfjaar 1947 waren 167 bals aangevraagd te Oostende. Het aantal niet-officieel aangevraagde bals wordt geschat op ongv. 500!. Zou men Oostende niet beter "balstad" noemen inplaats van badstad??.

Uit een nota van de schrijver blijkt dat het bestuur toen als volgt samengesteld was:

Ere-voorzitter:.... dhr Jean-Pierre Dekersmaeker,
directeur N.V. Pescator en
S.A. Le Froid Industriel.

Voorzitter:..... dhr Herman Steenacker,
vis-groothandelaar.

Onder-voorzitter: dhr Valère Vermoortel
schepen van financiën te Bredene
en vakbondssecretaris.

(dhr Rich. Bollenberg die met zijn
gezondheid sukkelde (+ 3I/8/5I)
bleek toen al niet meer in het
bestuur voor te komen).

Ambtshalve
afgevaardigden v/h
gemeentebestuur:

dhr August Plovie, burgemeester te
Bredene en leraar aan het
Kon. Atheneum te Oostende.

mevr. Germaine Vansteenkiste, raadslid,
later schepen te Bredene.

Afgevaardigden
Sp. & F.comité:

dhr Jer. Depoorter, voorzitter en
feestbestuurder - handelaar-
bierenuitvoerder.

dhr Maurice Lauwereyns, werkend lid
handelaar - huisschilder.

Secretaris:.....dhr Oscar Hautekiet,
hoofdonderwijzer - Sasschool.

Afgevaardigden van de muzikanten (uitvoerend comité):

dhr P. Helmoortel, muziekchef-penningmeester
gemeente bediende.

dhr Jos. Coenye : technicus Electr. Centrale Bredene.

dhr Lievin Cuypers : magazijnbediende El. Centr. Bredene.

dhr Marcel Declercq : onderwijzer te Oostende.

dhr Fernand Vannecke : assistent apoth. S.E.O.

Met bovenvernoemde bestuursleden werd van dan af verzocht
een betere binding tot stand te brengen met de muzikanten.

Het is wel belangrijk dat toen ook voorgenomen werd, de bestuursvergaderingen op meer regelmatige tijdstippen te houden. De Harmonie begon bekendheid te verwerven en groeide zienderogen: nieuwe leden kwamen opdagen... nieuwe moeilijkheden eveneens... kortom, er kwam letterlijk en figuurlijk een nieuw geluid te Bredene!.

.../...

Als wij ons willen houden bij het onderwerp, dan moeten wij hier deze episode afsluiten, want zij behoort verder niet meer bij de stichtings - perikelen. Het feitenrelaas beschrijven van de 35-jarige werking van de Harmonie zou ons zeer ver leiden... veel te ver buiten het kader van deze bijdrage. Misschien gebeurt dit later wel eens!.

Als besluit nog het volgende: het is verheugend in normale omstandigheden de viering van het 35-jarig bestaan van een vereniging mee te maken. A fortiori als het onze eigen Gemeentelijke Harmonie te Bredene betreft. Men moet ze in de verte maar eens horen afkomen, of men moet er mee in opgestapt hebben om vanaf de eerste tonen de specifiek feestelijk-uitbundige sfeer te ervaren die uitgaat van een spelend "muziek". De kleinste plechtigheid trekt helemaal op niets, of verliest minstens haar karakter, zonder de aanwezigheid en de tintelende luister van een muziekkorps!.

Mij werd eens gezegd: - een dorp zonder "muziek" is een dood dorp -. Daarom, een ere-saluut aan de stichters, maar ook aan de vele muzikanten in 't algemeen die - misschien werden zij hier minder vernoemd - toch de Harmonie recht hielden... en nog houden!. Daarom hopen wij dat ook hun werk nog lang moge meegaan.

Dan zal Bredene NIET dood zijn!.

Jos. Coenye
Penningmeester GHB.

~ Gemeentelijke Harmonie ~

~ Breederse ~

~ Geschied ~ 1947 ~ op 15 oktober

Exemplar in bezitsaamstelling van
11 Decem 1947

De Burgemeester

[Handwritten signature]

INSTRUMENTS DE MUSIQUE

TÉLÉPHONE 12 28 62
C. Chèq Post 237 21
R. Com Brux. 45 921

EXCLUSIVEMENT ARTISTIQUE
des meilleures marques
H. SELMER - J. CRAS - H. DOLNET - MARTIN Fr.
THIBOUVILLE - CADART
Garantie justesse, solécite, sonorité
ANCHES VANDOREN

J. Buyxst
N° 6918

(Maison fondée en 1905)

BRUXELLES, le 14/10/47 194
RUE SAINT-JEAN, 26

ÉDITIONS MUSICALES
Harmonie, Fanfare, Symphonie, Chorale
Jazz, musette, Accordéon, etc.

INSTRUMENTS D'OCCASION
Réparations soignées

REMISE A NEUF DES PIANOS
de toutes marques

ÉDITION DU JOURNAL
L'ÉCHO DES SOCIÉTÉS MUSICALES
paraît chaque mois

DEMANDEZ NOS CATALOGUES

M: *Helsmentel*
Ref de Musique
Ostende **DOIT**

pour ce qui suit :

1 Ex.	<i>Brelangeanne</i>	60	-
H doubl.		9	-
1 Ex.	<i>Dembel bleu</i>	105	-
H doubl.		15	-
1 Ex.	<i>Poète - Paysan</i>	150	-
H doubl.		21	-
		460	
Taxe		20	70
Emballage		4	-
Port Remb.			
		484	70

Rt

INHULDIGING VAN DE

GEMEENTELIJKE

HARMONIE

BREEDENE

op Zondag 28 Maart 1948

's Morgens OPTOCHT.

SAS-SLYKENS.

WEGWIJZER. Vertrek te 10 u van het Gemeentehuis naar de Voorhaven, langs de Prins Albertlaan - ophoud aan de ingang van de Gemeente. Terug langs de Albertlaan over de Brug, de Prinses Elisabethlaan, de Nukkerstraat tot aan de Nukkerbrug, de Buurtpoortwegstraat, de Wagenmakersstraat, de H. Zwaenepoelstraat, de Vaartsstraat, de Steenovenstraat, de Kluwerstraat naar de Spartaambudstraat over de Elisabethlaan, de H. Zwaenepoelstr., de Vaartsstr. en terug naar het Gemeentehuis.

Ontvangst van de Gemeentelijke Harmonie op het Gemeentehuis door de Gemeentelijke Overheid en het Gemeentelijk Sport- en Feestcomité.

's Namiddags voortzetting der OPTOCHT.

te 2,30 u. verzamelen aan "Flonje Ketels" met de deelnemende Maatschappijen der gemeente.

Breedene-DORP.

WEGWIJZER. Nukkerstraat, Nukkerbrug, Dorpstraat tot aan de kerk. Ophoud te Breedene-Dorp, daarna langs de Duinenstraat tot Breedene-Duinen.

Breedene-DUINEN.

WEGWIJZER. Duinenstraat, Golfstraat, Gentstraat, Kapelstraat, Driftweg, Kastellaan, Prins Karellaan, Duinenstraat. Ophoud op het feestplein en ontbinding van de stoet.

's Avonds te 19,30 u. **INHULDIGINGSBAL** ten voordele van de gemeentelijke Harmonie, in de «**QUEEN MARY**», Kapelstraat, 7, Breedene-Duinen.

Op **MAANDAGAVOND** (2^e Paasdag) te 19,30 uur.

GROOT VOLKSBAL ten voordele van de gemeentelijke Harmonie in de «**CASINO-BREEDENE**». Dranken aan volksprijzen.

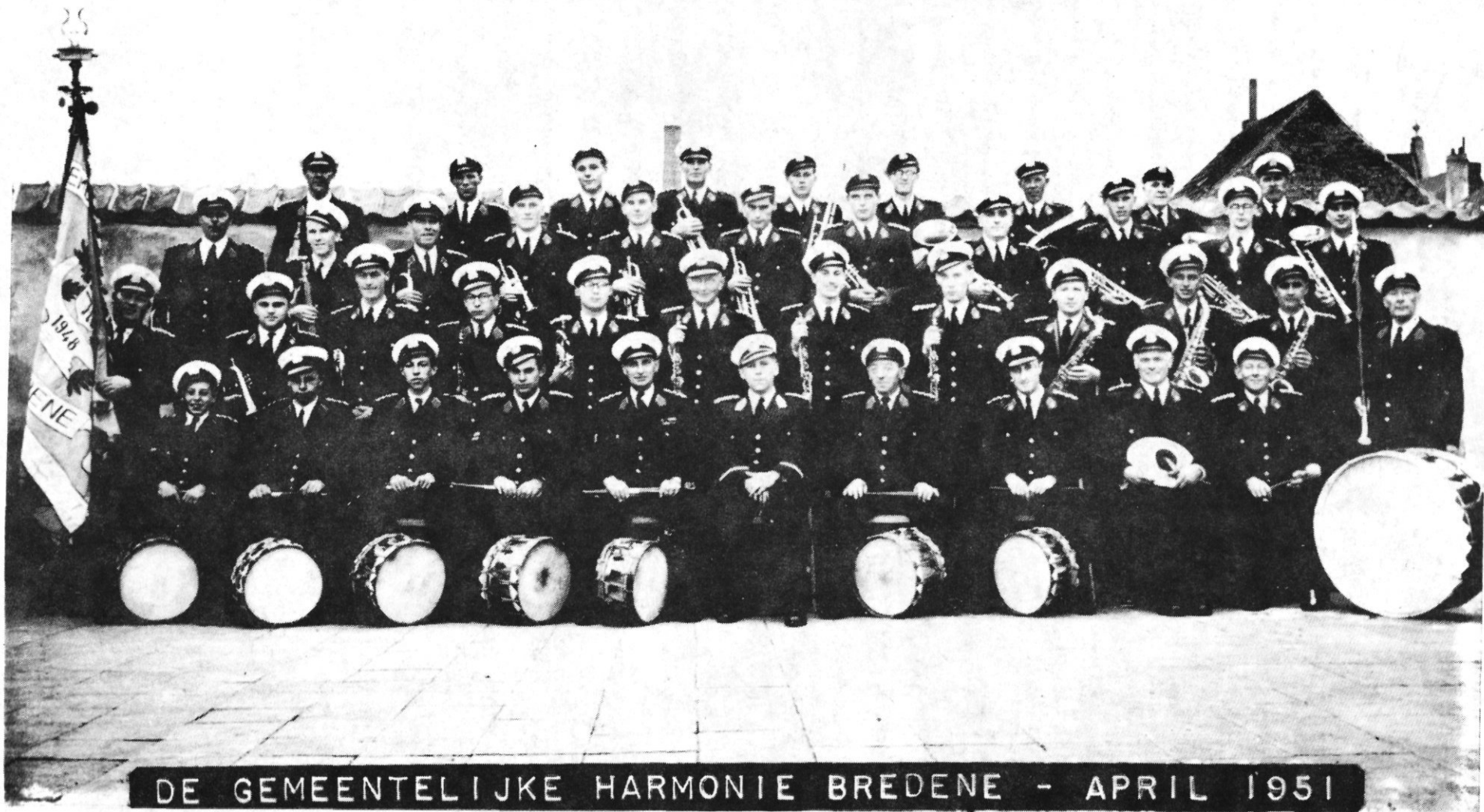
Steun de Gemeentelijke Harmonie!

Steunkaartjes van 10 fr. geven recht op vrij toegang, beide de Zondagavond op het inhuldiginggebeel, beide de Maandagavond op het groot Volksbal.

Kaarten te behalen bij de leden der Harmonie en de leden van het Sport- en Feestcomité en in de voornaamste cafe's der gemeente. Bestellen het Gemeentehuis.

DR. A. WELZEL, 1948

DIA AFDRUK VAN DE AFFICHE VERSPREID TER GELEGENHEID VAN DE EERSTE OPTOCHT DOOR DE GEMEENTE BREEDENE OP 28 MAART 1948.

DE GEMEENTELIJKE HARMONIE BREDENE - APRIL 1951

GEMEENTELIJKE HARMONIE

Plechtige

Inhuilziging

Op Dinsdag, 28 Maart 1948, werd de "Gemeentelijke Harmonie Bredene" plechtig ingehuldigd. Deze Gemeentelijke Harmonie ontstond onder de knappe leiding van de jonge musicius Sierre Hulsmoortel. Die vanwege het huidige Gemeentebestuur daartoe opdracht kreeg en in de korte tijdspanne van vier maanden er in slaagde zeven en twintig punke muzikanten en leerling-muzikanten bijeen te brengen. Met de sympathieke Heer de Kieersmaeker S. Jean, als Eresoorzitter en de energieke Voorzitter Herman Steenacker en de blinkende ontvoorzitters: dr. Bollenberg Bichard en Schepen Vermoortel Valère mag de toekomst voor onze Harmonie beloftevol tegemoet gezien worden tot heil en wederopbeuring van onze Gemeente en bijzonderlijk van onze badplaats. Een waardevolle gift van partituren, geschonken door de Heer Robert Vincke hielp ruimschoots mede aan het vroeg succes van onze jonge Harmonie. Deze hengstige gebeurtenis werd dan ook gevierd met een optocht door de ganze Gemeente, een receptie op het gemeentehuis met erewijn, -bloemen en -muntjes, alsmede met een historiek bal in de "Queen Mary" en de "Casino".

[Handwritten signatures and names, including 'Steenacker', 'Hulsmoortel', and 'Vermoortel']

HOEVENAMEN TE BREDENE.

INLEIDING.

Het geven van een naam aan een hoeve is een oud en wijd verbreid gebruik. De vroegste ons bekende vermelding van een Bredense hoeve-naam dateert van 1300.

De hoevenamen werden niet alleen gebruikt om de hoeve te identificeren maar evolueerde in bepaalde gevallen tot plaatsaanduiding. Hier verwijzen we graag naar de oude tramhalte op het kruispunt van de Zand- en Klemskerkestraat, die bekend was als de halte "Jacobseh". Wat duidelijk een vervorming is van "Jacobinessen", de naam van de aldaar gelegen hoeve.

De toponymische studie van Karel De Flou, gepubliceerd in 1914-1919 onder de titel "Woordenboek der Toponymie Westelijk Vlaanderen", bevat wat Bredene betreft volgende hoevenamen, hierna opgesomd met opgave van de eerste vermelding :

Allaerts Hofstede	1707
Blanckaerts Hofstede	1555
Blochhofstede	1707
Boonem (Riquaerds van....)	1410
Bornenhofstede	1310
Bouwaenefort	1809
De Drie Pijpen	1655
Geruineerde Hofstede	1707
Hanne f. Bouden tsroodenhofstede	1490
't Goed ten Heylighen Geest	1707
Hongherghem	1429
Jacobinessen	1846
Coppin Meers Hofstede	1490
Monckenhove	1439
Priory Hofstede	1403
Rapenburch	1466
Ravenhofstede	1707
Rycke van beernemshofstede	1490
Rycquaerts hofstede	1594
Ter Schelle	1555
Ten Torre	1555
Vicogne hofstede	1707
Weitin Bentshofstede	1300
Ter Ziekelieden	1499

De studie van kaarten en archiefmateriaal heeft ons toegelaten de lijst verder aan te vullen met :

De Pontelynghe	1757
Nieuwenhove	1922
Noordhof	1899
Raepeseburg	1899
Trojaenefort	1899
Ter Bauwe	1850

Omstreeks 1947 werd op initiatief van de toenmalige K.L.J. (Katholieke Landelijke Jeugd) onder impuls van Jules Nyssen het gebruik van de hoevenamen gestimuleerd. Oude benamingen werden opgezocht en waar niets bekend of gevonden werd, werd een naam gegeven, afgestemd op de karakteristiek van de hoeve of de omgeving. Zo verschenen op een tiental hoeven een naam op de gevel, o.a.

Molenhof
't Waterhof
't Poelenhof
Duiveketehoeve.

Ter gelegenheid van het jaar van het dorp in 1978 werd door het Comité Jaar van het Dorp besloten om in samenwerking met het gemeentebestuur en de betrokken landbouwers hoevenaamborden te plaatsen bij de Bredense hoeven die dan nog in uitbating waren. In 1978 waren er dat nog een tweedertigtal. Om praktische redenen was het onmogelijk al de hoeven terzelfder tijd van een naambord te voorzien. Besloten werd in een eerste fase de hoeven gelegen langs de bewegwijzerde toeristische wandelpaden uit te rusten met een bord. In mei 1978 werd deze eerste reeks van twaalf borden geplaatst. De borden werden ontworpen en gebeeldhouwd door Eugène Weynen, Brugse steenweg, Bredene. Volgende hoeven kregen een bord:

Duiveketehoeve
Hof ter Blauwe Sluize
Jacobinessenhof.
Kerkhoekhof
Molenhof
Nieuwenhove
't Poelenhof
Priorijhof
Raepeseburg
Trojaenefort
Vicogne
't Waterhof.

In juni 1981 werd een tweede reeks borden geplaatst, namelijk :

Blocxhofstede
Hof ter Yeste
Hof ter Zydelinge
Monckenhove
Noord-Edehof
't Noordhof
't Vynckxhof
Woutermanshof.

In beide gevallen werden de bestaande hoevenamen gebruikt. Bij ontstentenis van een naam werd in samenspraak tussen het Comité J.V.H.D. gemeentebestuur en de betrokken landbouwers een naam gekozen, op basis van bestaande toponiemen.

SITUERING EN IDENTIFICATIE VAN DE HUIDIGE HOEVENAAMBORDEN (zie figuren 1 tot en met 5.

SEKTIE I.

VICOOGNE (1)

Alfons Wybo, Vicognelaan 5

Oorsprong 14e eeuw, naam van het klooster, toenmalige eigenaar van de hoeve.

Niet meer actief, nu horecabedrijf.

MONCKENHOEVE (2)

Mevr. Bossaer, Polderstraat 243

Herbruik naam van hoeve 13-14e eeuw.

Toegekend aan hoeve Bossaer om naam te bewaren.

Semi-actief

BLOCXHOFSTEDE (3)

Paul Brusselle, Polderstraat 30

Oorsprong 13e eeuw.

Aktief.

SEKTIE II.

JACOBINESSENHOF (4)

Noel Zwaenepoel, Zandstraat 115

Oorsprong naam van klooster, toenmalige eigenaar.

Ook " Ter Bauwe ".

Aktief.

RAEPESEBURG (5)

Jozef "Jos" Adriaenssens, Klemskerkestraat 100

Oorsprong 15e eeuw.

Vervorming mogelijk van "Rapenburgh.

Aktief.

NIEUWENHOVE (6)

Gerard Zwaenepoel, Zandstraat 88

Oorsprong, naam gebruikt sedert nieuwbouw 1922

Aktief.

KERKHOEKHOF (7)

Roland Inghelbrecht, Zandstraat 74

Oorsprong, naam gekozen door eigenaars in 1978, dit in overeenstemming met oud toponiem voor het dorp : " Kerkhoek" (1848)

Aktief.

DUIVEKETEHOEVE (8)

George Ketels, Zuid-Oostwijk 13

Oorsprong 1947

Aktief.

PRIORIJHOF (9)

Roger Demuyt, Dorpstraat 123

Oorsprong 11-12e eeuw. Was deel van de oorspronkelijke Priorij van Bredene.

Aktief.

MOLENHOF (10)

Jules Nyssen, Dorpstraat 20
Oorsprong 1947
Vroeger : "De Pontelynghe."

Aktief, ook manège.

'T WATERHOF (11)

Willy Colpaert, Zuid-Oostwijk 12
Oorsprong 1947

Aktief.

SEKTIE III.

'T POELNHOF (12)

Gilbert Decherf, Zuid-Oostwijk 11
Oorsprong 1947

Aktief.

HOF TER BLAUWE SLUIZE (13)

Willy Zwaenepoel , Zuid-Oostwijk
Oorsprong na 1902.

Aktief.

TROJAENEFORT (14)

Karel Kerckhof, Plassendalesteenweg 4
Oorsprong einde 16e eeuw. Vervorming van Truane fort 1590, Trione scanse
1590, Bouwaenefort, Rouanefort.

Aktief.

HOF TER YESTE (15)

Sylvain Huys, Kwadeweg 3
Oorsprong 1981, naar een wijk aan de Kwade Weg, vermelding 1307.

Aktief.

'T VYNCKXHOF (16)

Frans Steenhuyse, Sluizenstraat 107.
Oorsprong 1981, naar het eertijdse ambacht waarin de hoeve gelegen
was, Vynckx ambacht, eerste vermelding 1408.

Aktief.

HOF TER ZYDELINGE (17)

Mevr. Gaston Backers, Sluizenstraat 204.
Oorsprong 1981 , naar oude benaming van de dijk langsheen dewelke de
hoeve gelegen is, de Zydeling, eerste vermelding 1270.

Aktief.

SEKTIE IV.

'T NOORDHOF. (18)

Georges Colpaert, Sluizenstraat 126.
Oorsprong voor 1899.

Aktief.

NOORD-EDEHOF (19).

Gaston Backers.
Oorsprong 1981, naam gekozen door eigenaar.

Aktief.

WOUTERMANSHOF (20)

Mevr. Braeckeveldt, Brugse steenweg 6
Oorsprong 1981, naar de naam van het ambacht waarin de hoeve gelegen is, 's Heer Woutermansambacht. Eerste vermelding 1343.

Aktief.

NON-ACTIEVE AGRARISCHE BEDRIJVEN ZONDER NAAMBORD, MET HOEVENAAM.
Zie figuur 7.

KERKWEGELHOF (1)

Mevr. M. Vandenbroucke, Zandstraat 55

DE NACHTEGAAL (2)

Cyrille Defever, Duinenstraat 171.

BOERDERIJEN, MET HOEVENAAM, MET ANDERE DAN AGRARISCHE BEDRIJVICHEID
OF BESTEMMING. zie figuur 8.

TURKEYENHOF (1)

Heemkundig museum, heemhuis Heemkring Ter Cuere, Zegelaan.

RYCKEWAERTSHOF (2)

Groenedijkstraat, Gemeentelijk Cultureel Centrum (in ombouw).

TER HOEVE (3)

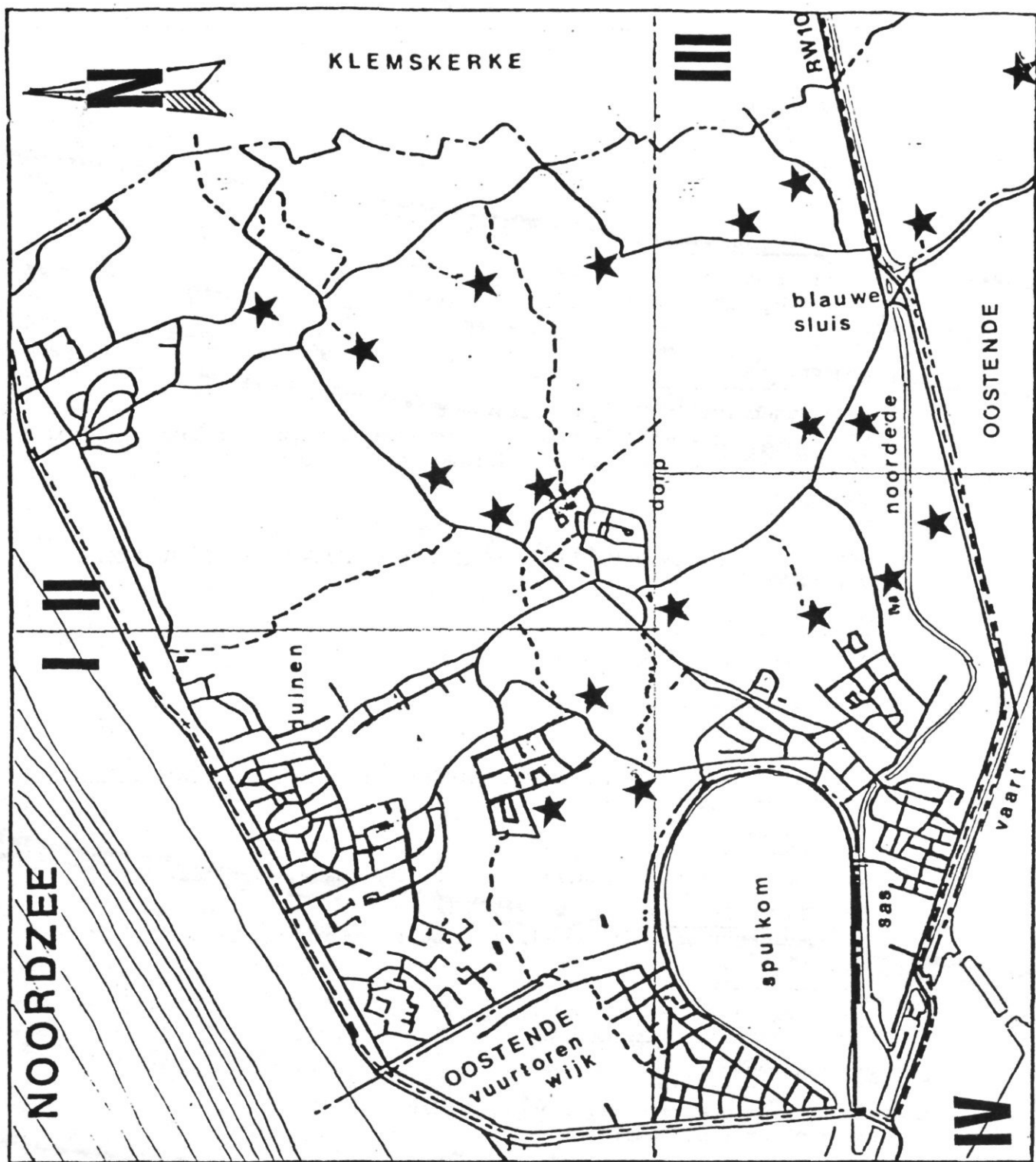
Gebr. M. en R. Metsu, Zandstraat 91.
Kampeerterrein. Camping 33.

'T MASSENHOF (4)

Robert Colpaert-Van Massenhove. Zandstraat 101.
Kampeerterrein, Camping 31.

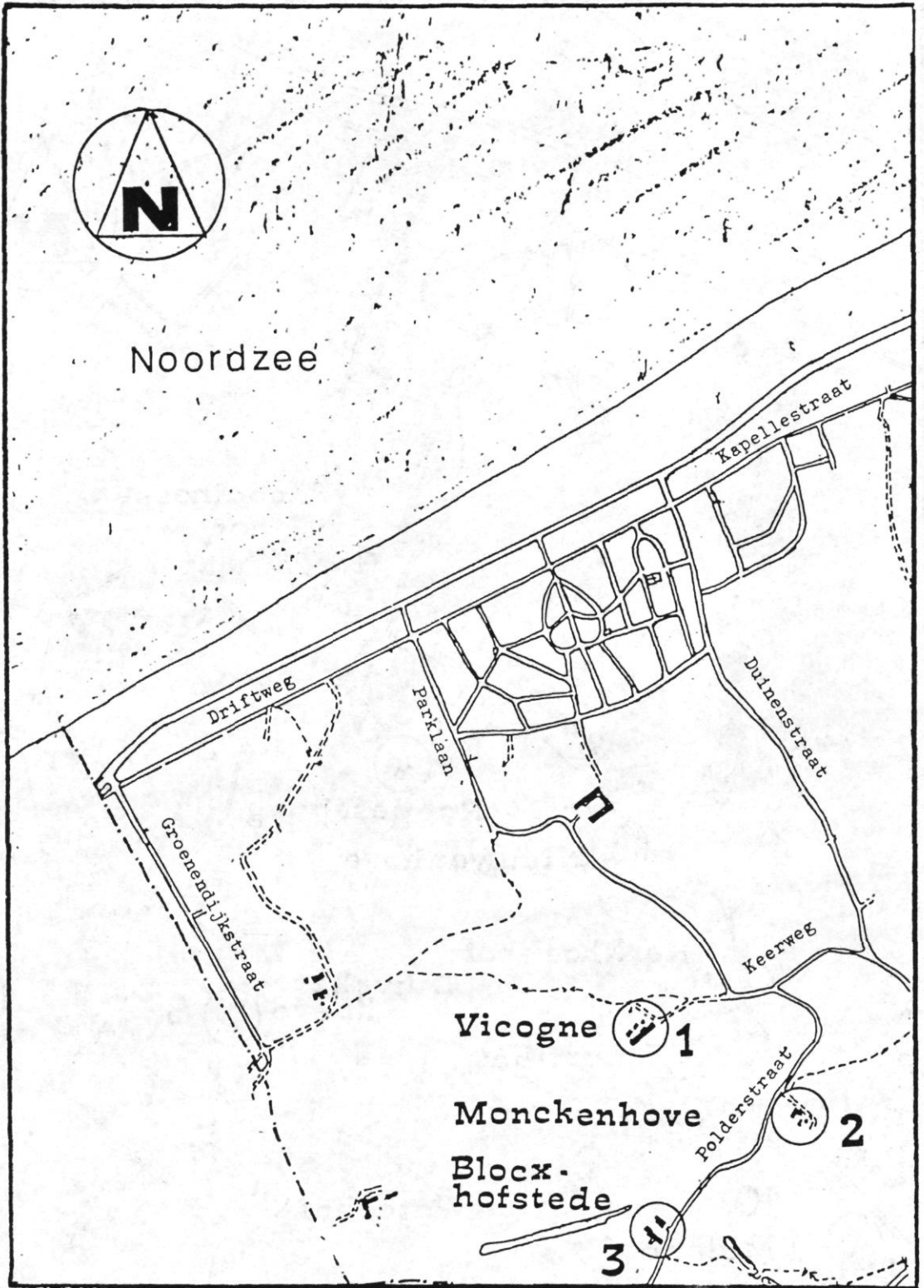
JAGERSHOF (5)

Vandenbussche, Koningin Astridlaan.
Horeca en kampeerterrein. Camping 29.

Bredene
Overzichtskaart hoevenaamborden
Sektieindeling

Fig.1

Bredene
Inplantingskaart hoeven met naambord
Sektie I

Fig. 2

FG 82

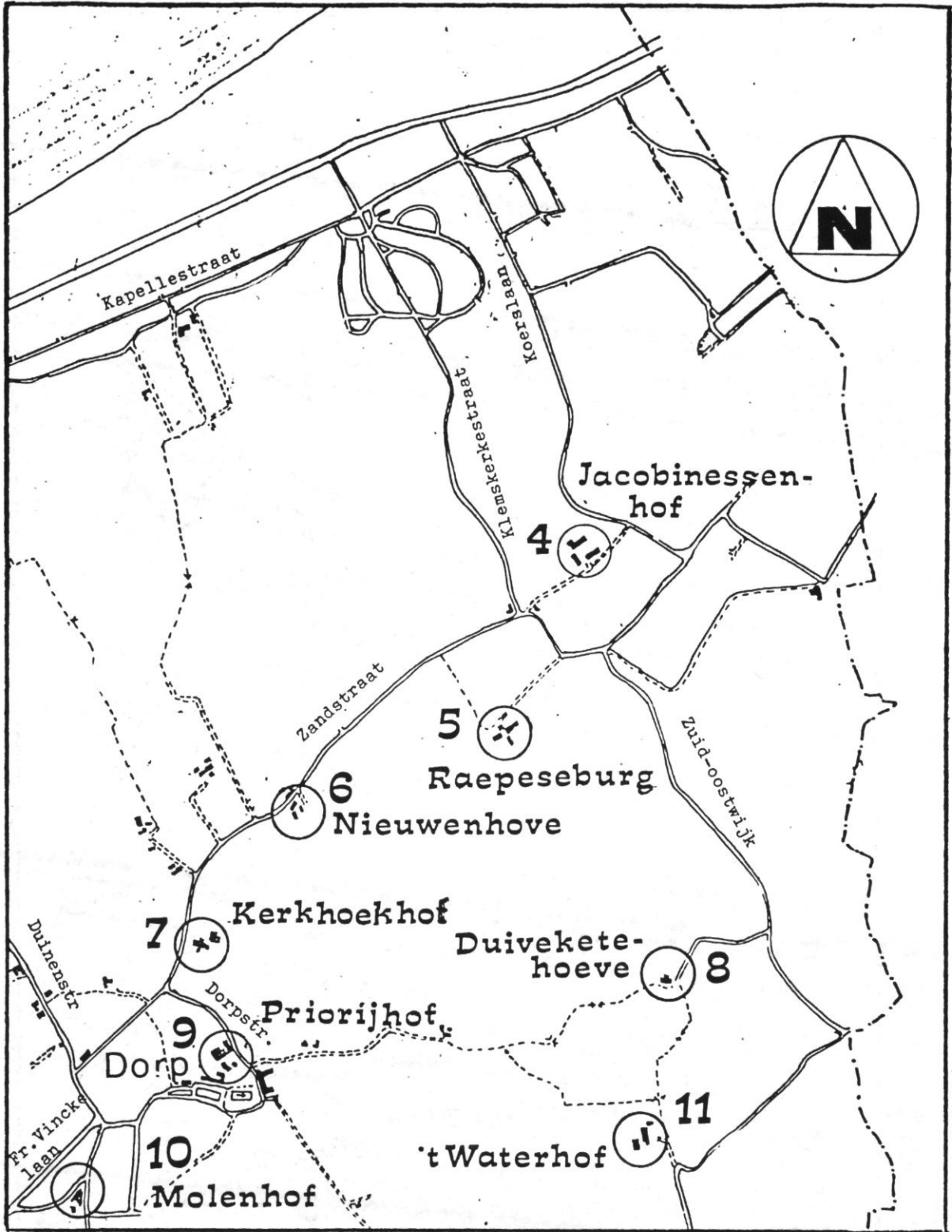
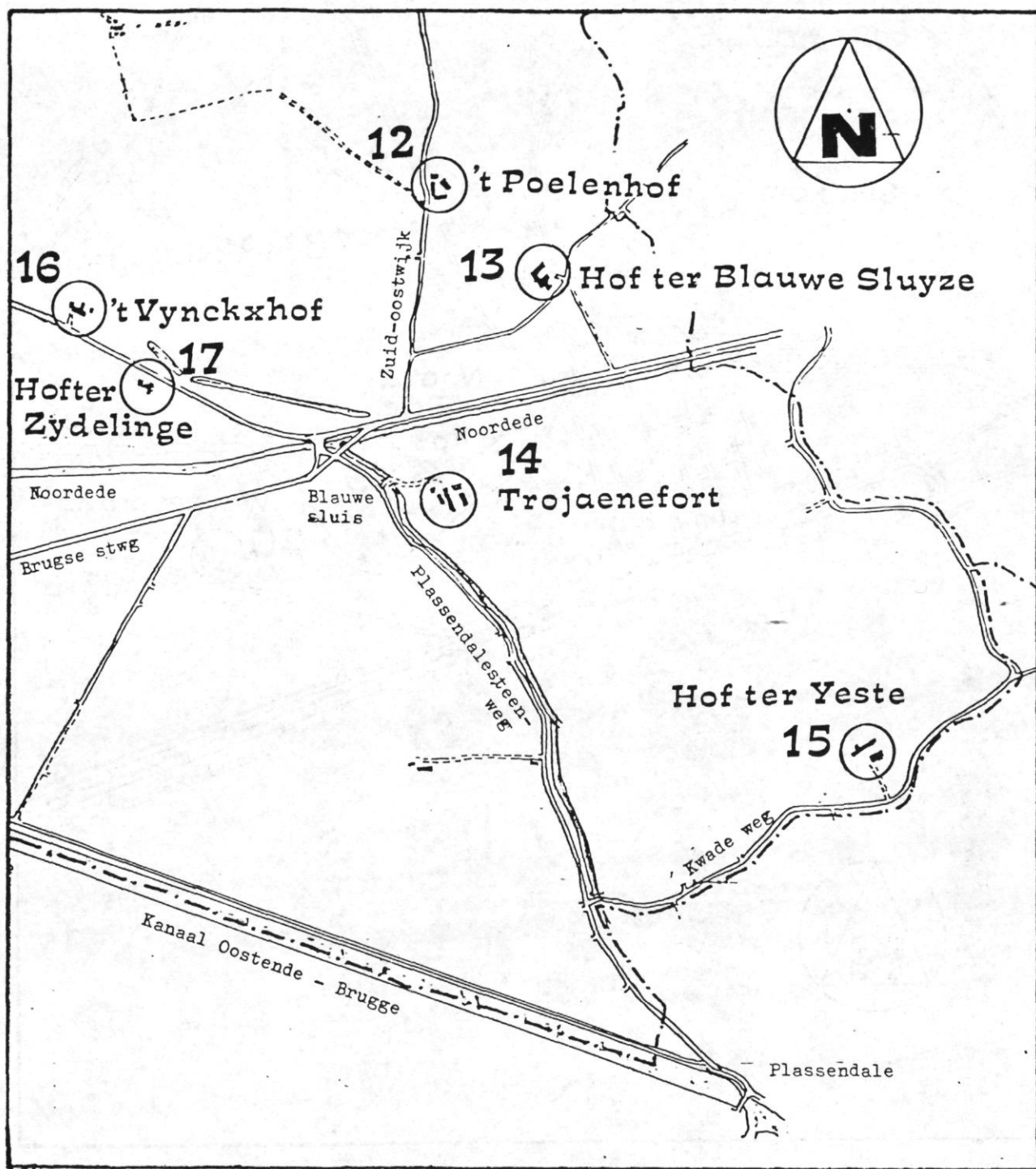

Fig. 3

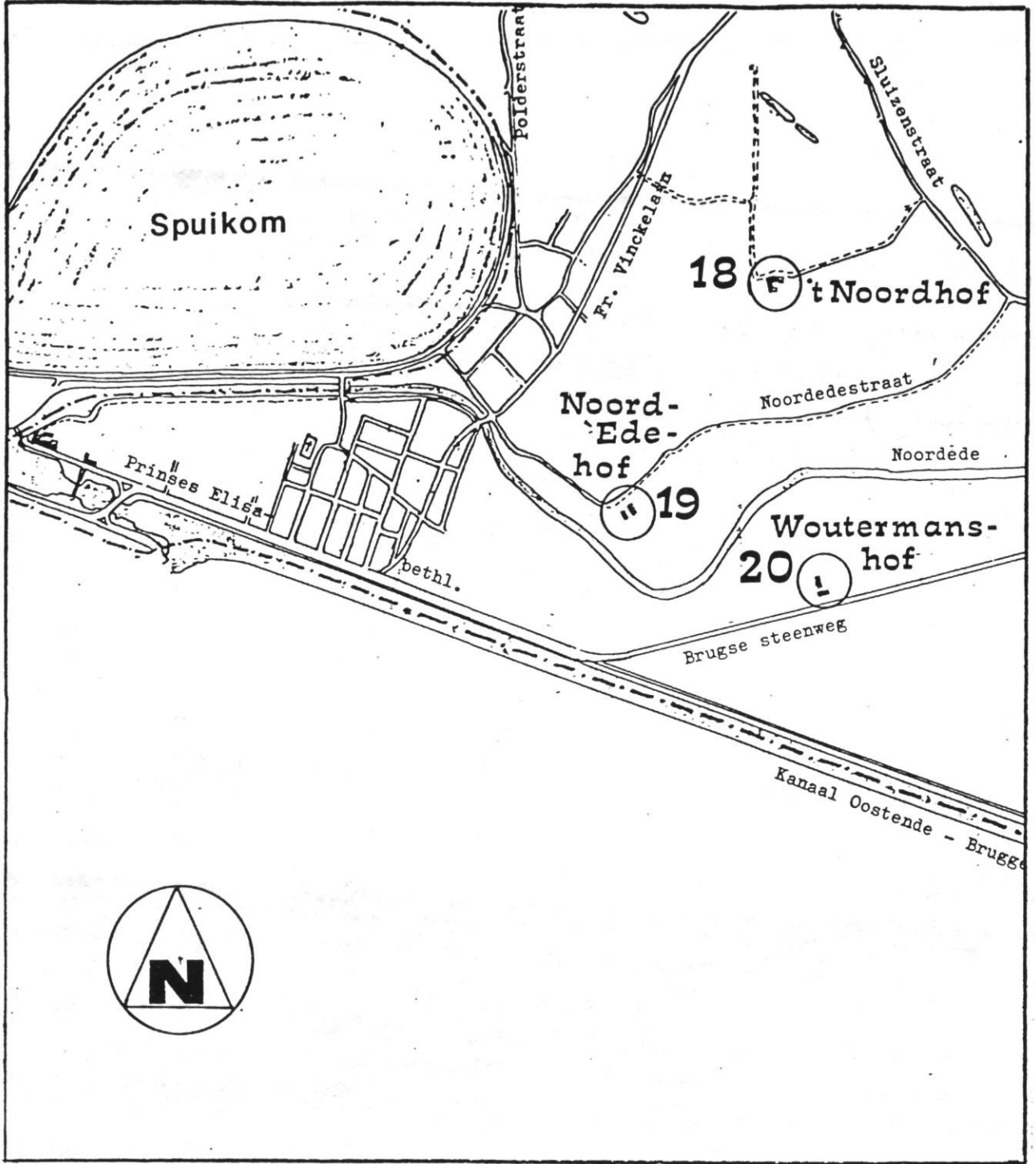
**Bredene
Inplantingskaart hoeven met naambord
Sektie II**

Bredene
Inplantingskaart hoeven met naambord
Sektie III

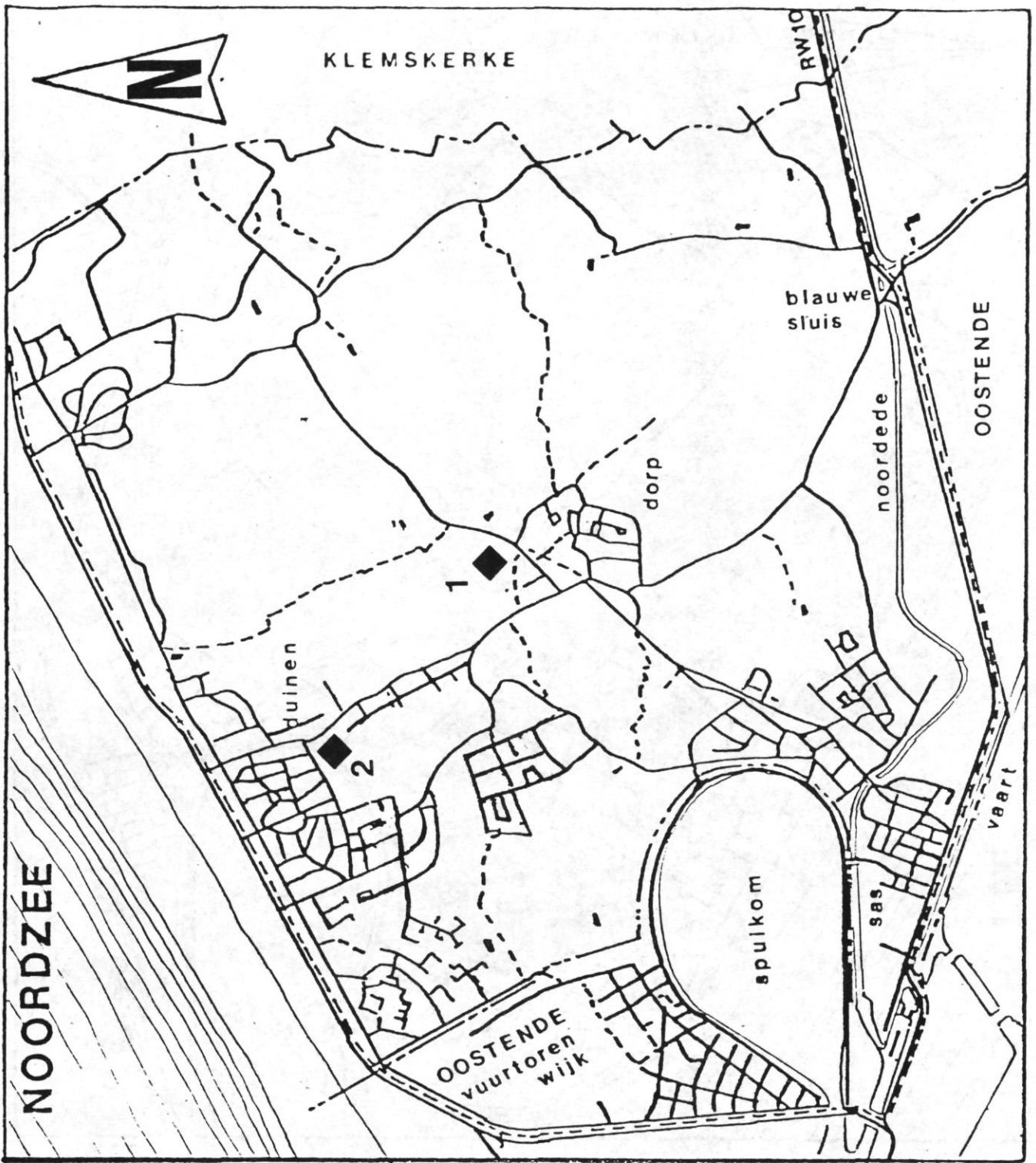
Fig.4

FG 82

**Bredene
Inplantingskaart hoeven met naambord
Sektie IV**

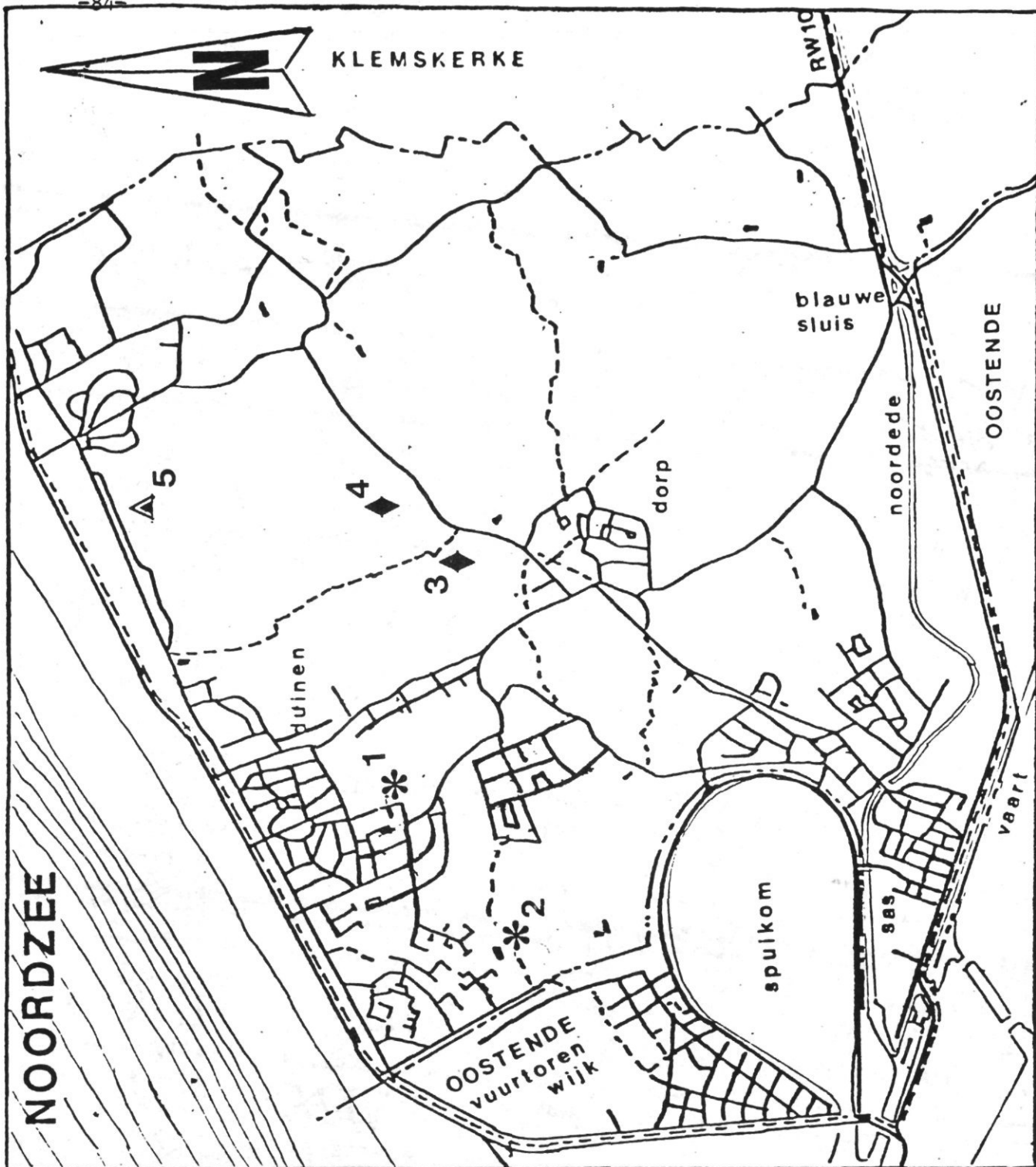
Fig. 5

Bredene

Non-actieve agrarische bedrijven,
zonder naambord, met hoevenaam.

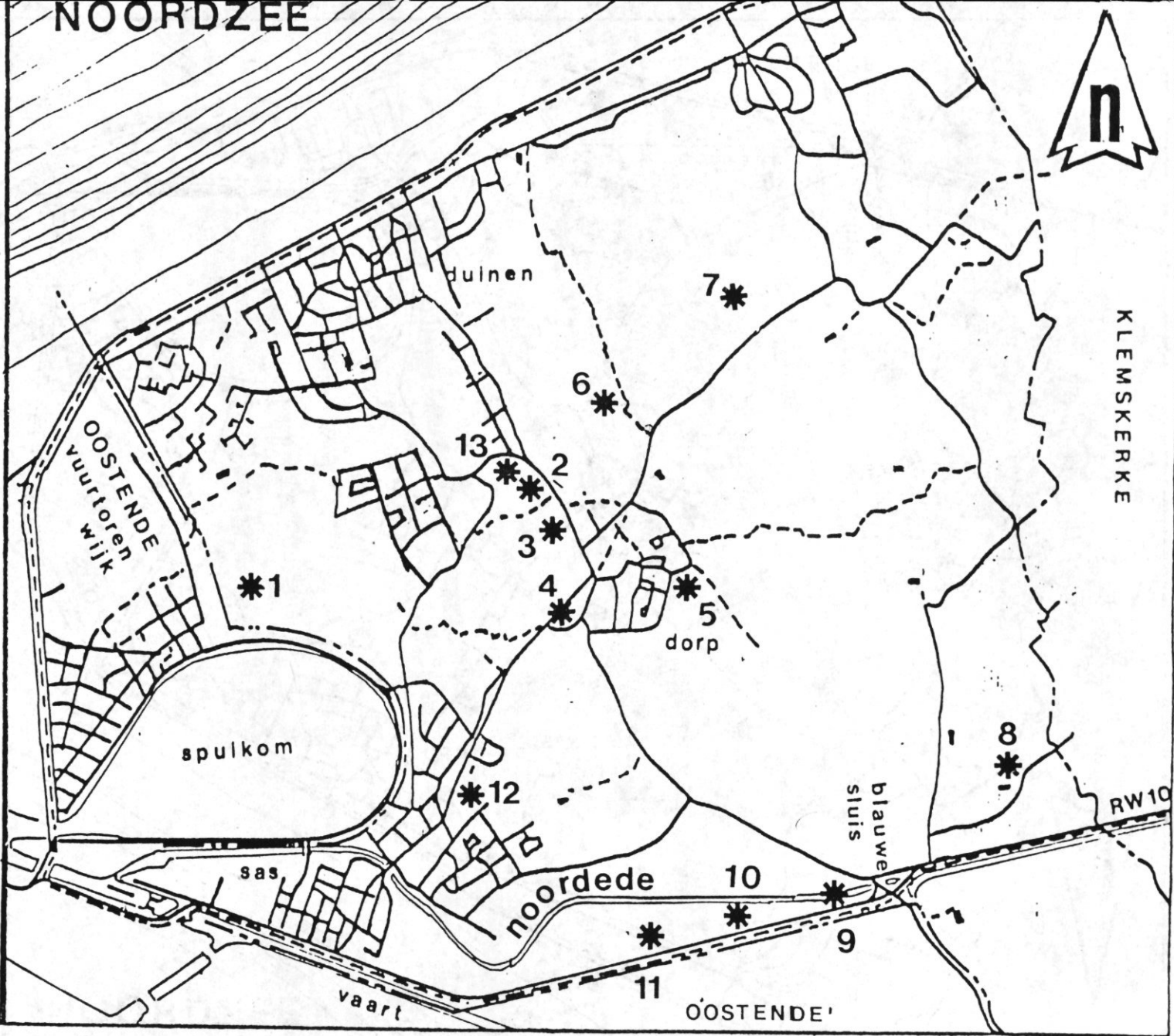
Fig. 6

Bredene

Fig. 7

Boerderijen, met hoevenaam. met andere dan agrarische bedrijvigheid of bestemming.

Bredene

Aktieve agrarische bedrijven zonder
hoevenaambord

Fig.8

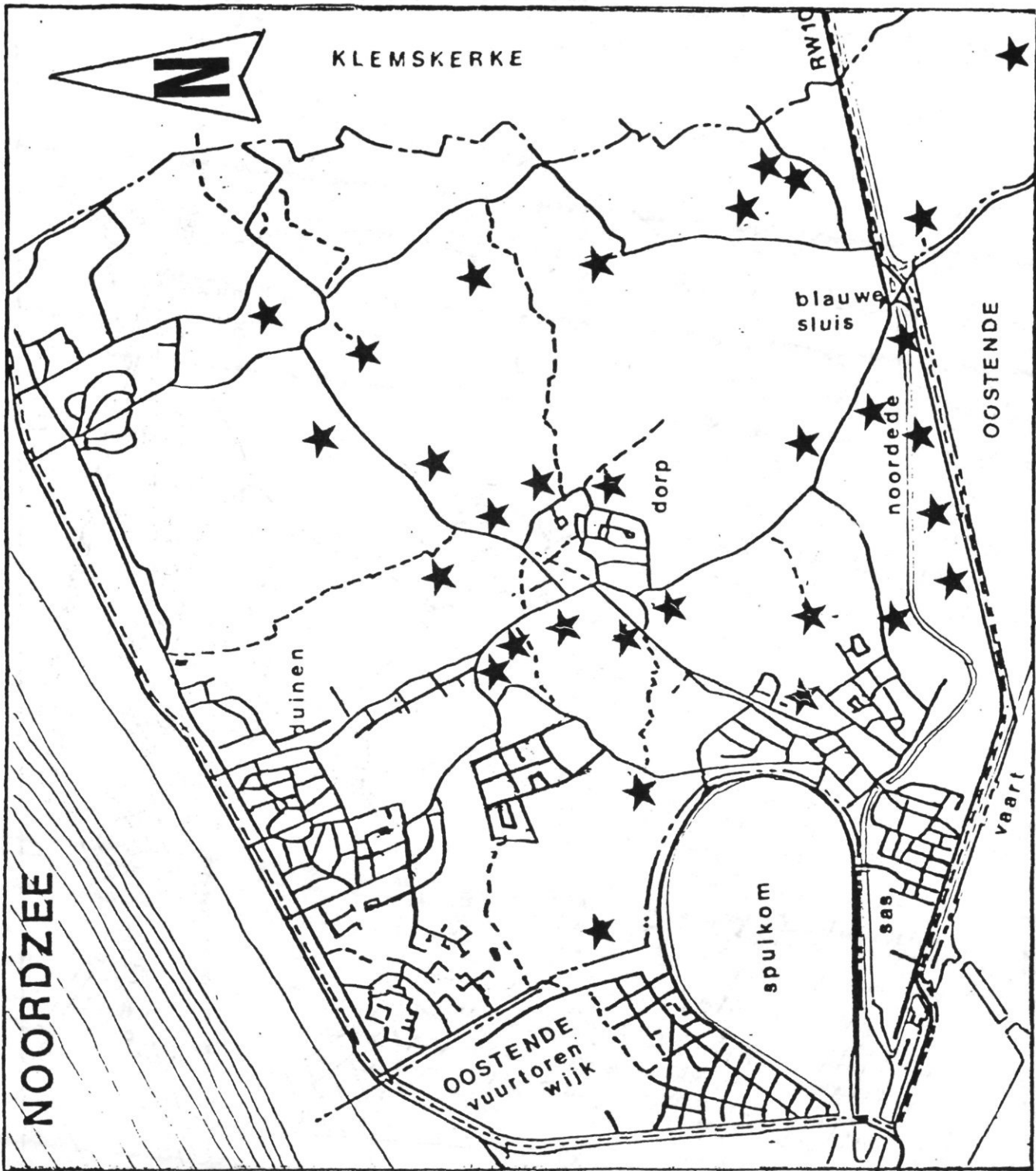

Fig.9

Bredene - 1982
Aktieve agrarische bedrijven

VOORSTELLING NAAMBORDEN OP HET PLEIN TE BREDENE DORP .

ACTIEVE AGRARISCHE BEDRIJVEN ZONDER HOEVENAAMBORD.
Zie figuur 8.

- Defever Leon, Groenedijkstraat 220. (1)
Hollevoet Willy, Duinenstraat 71. (2)
Verlinde Andre, Duinenstraat 65 (3)
Pollet Maurice, Dorpstraat 1 (4)
Rammelaere Cyriel, Dorpstraat 134. (5) (Semi-activiteit)
Versluys Remi, Zandstraat 95 (6)
Minne Germain, Zandstraat 105. (7)
Vansieleghe Michel, Zuid-Oostwijk 6. (8)
Mus Michel, Brugse steenweg 151 (9)
Inghelbrecht Louis, Brugse steenweg 101. (10)
Derynck Pieter, Brugse steenweg 81 (11)
Nyssen Paula, Fritz Vinckelaan 102 (12)
Marlein Jerome, Duinenstraat 83 (13)

NOG TE DETERMINEREN HOEVENAMEN.

Duinhoeve
Kleyne Cappelrie
Melckhof
Paephouckhofstede
Ter Berg
't Lanck Koeystal
Hof ter Westerhauwe.

JOHN COCKERILL LINE N.V.

De rederij "Société Cockerill S.A." werd eigenlijk opgericht in 1858 te Antwerpen. Het doel van de rederij was het ertsvervoer te verzekeren tussen de vindplaatsen en de fabriek te Seraing.

Gezien deze maatschappij een eigen scheepswerf bezat te Antwerpen werd natuurlijk besloten van de schepen daar te laten bouwen.

Het eerste stoomschip ,de SS SERAING werd in 1860/1861 gebouwd (werfnummer 79) De tonnemaat van het schip bedroeg 460 T.

Tot in 1869 bleef dit schip de dienst verzekeren en kwam daarna in Spaanse handen terecht.

Nu moeten we wachten tot in het jaar 1877 om terug enige aktiviteit te bespeuren, want tussen 1869 en 1877 komt er geen enkel schip voor onder Belgische vlag toebehorende aan deze rederij.

Doch er komen weldra grote veranderingen. De industrialisatie vragen grote hoeveelheden staal en zodoende moet er veel erts aangevoerd worden. Een lijn wordt ingericht tussen Antwerpen en Santander, Bilbao. Enkele jaren later wordt de lijn nog uitgebreid tot Oran en Algiers en later zelfs naar de Italiaanse havens van Savona, Napels, Livorno en Genua., zodoende kunnen de schepen de heenreis aanvangen met het vervoer van stukgoed en de terugreis vanuit Spanje met ijzererts.

Als tweede schip wordt de ss CONCHA (werfnummer 206) afgeleverd in 1877. Dit schip van 896 ton zou echter op 20 Juli 1897 vergaan na een aanvaring in het Kanaal nabij Owers Lichtschip. Het schip was onderweg van Carloforte naar Antwerpen met ijzererts. Dit zelfde schip was in 1889 verkocht geweest aan een Duitse rederij doch vier jaar later terug gekocht door Cockerill

In 1878 wordt de ss BRAGA afgeleverd (werfnummer 209) Dit schip mat 869 ton doch zou reeds in 1881 verkocht worden aan een Franse rederij die het schip verder liet varen tussen Spanje en Antwerpen met ijzererts. Op 30 maart 1897 verliet het schip Huelva met bestemming Antwerpen, beladen met ijzererts, en sedertdien werd er niets meer van gehoord. Het vervoer van ijzererts met zulke kleine schepjes was aan vele gevaren blootgesteld. De tocht ging door de Golf van Gasgogne, beter gekend als het kerkhof der schepen in die tijd.

In 1879 wordt er weer een nieuw schip opgeleverd, nl de ss VENA van 830 ton. Zoals zijn voorgangers zou dit schip ook een treurig einde kennen en wel op 16 april 1888 zou het verloren gaan na een aanvaring in de Noordzee. Het schip was onderweg van Bilbao naar Terneuzen met een lading ijzererts.

In 1880 wordt de ss PRINCESSE STEPHANIE door de scheepswerf afgeleverd (werfnummer 224) Na negen jaar wordt dit schip naar Duitsland verkocht en op 19 juli 1891 zal het eveneens vergaan nabij Kristiansand, gedurende een reis van Archangel naar Rotterdam.

Het ongelukkigste schip van de rederij was de in 1881 afgeleverde ss ARCHIDUC RODOLPHE (werfnummer 230). Op een van zijn eerste reizen, en wel op 1 december 1881 zou het na een aanvaring op de Schelde, zinken en verloren gaan. Het schip was op weg van Italië naar Antwerpen.

In hetzelfde jaar komt tevens de ss PRINCE BAUDOUIN van de werf (werfnummer 238). Dit 933 ton metende schip werd reeds het volgende jaar verkocht aan een Franse rederij. Ongelukkig genoeg ging dit schip verloren op 30 augustus 1898.

Een nieuw schip met dezelfde naam kwam eveneens in 1882 klaar. (werfnummer 243) Dit schip werd in 1889 verkocht aan dezelfde reder als de PRINCESSE STEPHANIE. Hetzelfde einde beschoren als al de vorige. Na een aanvaring met de ss HERNOSAND op 24 november 1900 ging dit schip verloren in de Baltische Zee.

Eveneens in 1882 wordt de ss PRINCESSE CLEMENTINE afgeleverd (werfnummer 251) Op 5 juni 1896 kwam dit schip in de Golf van Biscaje in aanvaring met het Zweedse zeilschip AXEL WASTFELT. Beide schepen zonken. Het schip was eveneens op weg van Carloforte naar Antwerpen, geladen met ijzererts.

In 1883 wordt de vloot weer versterkt met twee eenheden, nl. ss ARCHIDUC RODOLPHE en ss PRINCESSE HENRIETTE (werfnummers 250 en 253) Beide schepen van rond de 950 ton zouden tot in 1899 onder Belgische vlag varen. De ARCHIDUC RODOLPHE zou blijven varen tot 23 mei 1930, wanneer het dan onder Italiaanse vlag op Lissa Island (tussen Venetië en Palermo) liep en verloren ging.

De PRINCESSE HENRIETTE ging dezelfde weg op doch zou reeds op 9 februari 1904 ten noordoosten van Cap Villano zinken. Het schip was onderweg van Huelva naar Granville met erts.

In 1884 kwam de ss PRINCESSE LOUISE de rangen aanvullen (werfnummer 256). Op een reis van Bilbao naar Antwerpen met erts zou het schip op de Schelde nabij Bath strandden en ongelukkig genoeg brak het schip in twee alvorens het kon losgesleept worden. De zware ertslading was teveel geweest voor het gestrande schip.

Vanaf 1885 worden de nieuwe schepen veel groter, de tonnemaat verdubbeld. Als eerste schip van rond de 1750 ton komt de PRINCE ALBERT DE BELGIQUE in 1885 de rangen versterken (werfnummer 263) Dit schip kende een even tragisch einde. Op 15 december 1897 kwam het in de omgeving van Antwerpen in aanvaring met het Engelse zeilschip LARNACA en ging hierbij verloren. Het schip was onderweg van Bilbao naar Antwerpen met erts.

In 1886 komt dan de volgende ss PRINCESSE JOSEPHINE (werfnummer 265) Dit schip strandde op 7 februari 1889 te Benisaf (Algerie) en ging hierbij verloren.

In 1887 is het de beurt aan de ss PRINCE PHILIPPE (werfnummer 27) . In 1902 ging dit schip over in handen van een andere Belgische rederij, maar zou op 7 maart 1908 zinken in de Golf van Biscaje.

In 1888 komt dan het laatste schip van deze serie de vloot versterken, nl. de ss CONGO (werfnummer 281). Tot in 1905 heeft het erts vervoerd voor de rederij, doch wordt daarna overgenomen door een andere Belgische rederij die het schip ziet verloren gaan op 14 januari 1913 op 20 mijl van Cartagena . Het schip was op weg van Valencia naar Antwerpen met ijzererts en fruit.

1888 was ook het hoogtepunt van de rederij wat betreft het aantal schepen. Ook wordt er geprobeerd een lijn in te richten naar Australië. Hiervoor worden de vier laatste gebouwde schepen gebruikt. Doch in 1891 wordt hiermee opgehouden daar de schepen niet voldeden voor zo'n lange reis.

In 1889 worden er drie schepen verkocht naar het buitenland en gaat er een schip verloren.

In 1891 komt er een nieuw schip van de werf nl. de 2690 T metende PRINCE BAUDOIN (werfnummer 301) . Na acht jaar wordt het schip naar het buitenland verkocht. Onder Duitse Stettin-vlag ging het schip op 14 januari 1913 verloren nabij Holy Island (Northumberland) op een reis van Stettin naar de Tyne.

In 1894 wordt de JOHN COCKERILL van 2634 T afgeleverd. Met dit schip wordt geprobeerd van een lijn op Tilbury te openen doch dit wordt een mislukking daar het schip veel te groot was en ook wegens zijn te grote diepgang. . Toch wordt de lijn verder gezet met drie gehuurde scheepjes.

Tussen 1900 en 1902 komen dan nog de SERESIA (2496 T), de BARON DE MACAR (2437 T) de COCKERILL (2441 T) en de PRINCESSE ELISABETH (2450 T) . Deze schepen worden in 1910 door de Belgische rederij A. Deppe overgenomen, toen de rederij besloot alleen de Oostende - Tilbury lijn verder uit te baten.

DEEL 2. DE OOSTENDE TILBURY LIJN.

De Oostende Tilbury lijn wordt ingericht in 1894 met drie gehuurde schepen om alzo de dagelijkse afvaarten te kunnen verzekeren. (ss CITRINE- GIRASOL - OPAL).

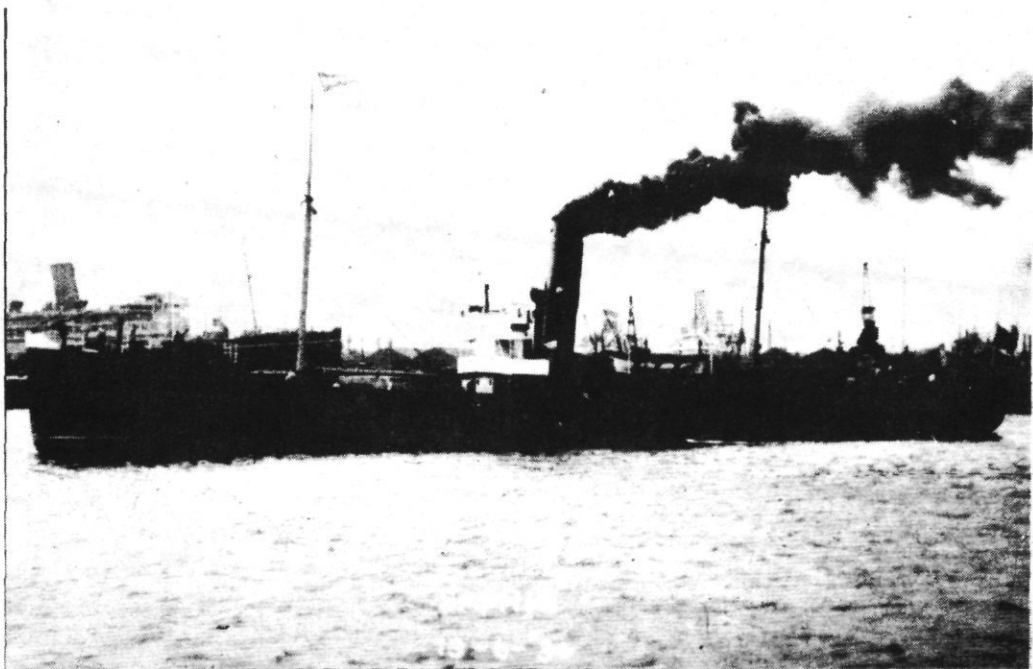
Bezieler van deze lijn was de heer M.VANDENPEEREBOOM. Op 2 mei 1896 werd door de afgevaardigde beheerder van de rederij, de heer ORTMANS, drie schepen besteld op de scheepswerf van J.Cockerill. Ieder schip zou 466000 Fr. kosten. Deze schepen werden gebouwd onder de nummers 355,356 en 357 en werden afgeleverd in 1897.

De hoofdafmetingen van die schepen waren 65 m lang, 8.5m breed en ze hadden een diepgang van 2.85m . De tonnemaat bedroeg 633 ton brutto en ze hadden een draagvermogen van 425 T. De vervoerkapaciteit van het schip was berekend voor een lading van normaal 210 ton (40 ton kolen inbegrepen) voor een luikinhoud van 875 m³. Dit kwam doordat het schip voornamelijk verse groenten en fruit vervoerde tussen Oostende en Tilbury en dit was een omvangrijke en weinig wegende lading. Om de stabiliteit van het schip te verbeteren werd er zelfs 50 ton ballast meegevoerd. De voortstuwing van het schip gebeurde door middel van 2 stoomketels gebouwd bij Cockerill te Seraing, welke stoom leverden aan een triple expansie machine met cilinderdoormeters van 420mm,620mm en 950 mm en met een slag van 650 mm. De snelheid begroeg 17 knopen.

De RUBIS (werfnummer 355) wordt te water gelaten op 15 februari 1897. Meter is mevrouw de Favereau, de vrouw van de minister van Buitenlandse Zaken. De proefreis gaat door op 15 mei en de gemeten gemiddelde snelheid bedroeg 16,647 knopen.

De TOPAZE (werfnummer 356) wordt op 1 mei 1897 te water gelaten door de meter Mevr.de Smet de Naeyer, vrouw van de minister van financiën. De proefreis gaat door op 13 juli 1897.

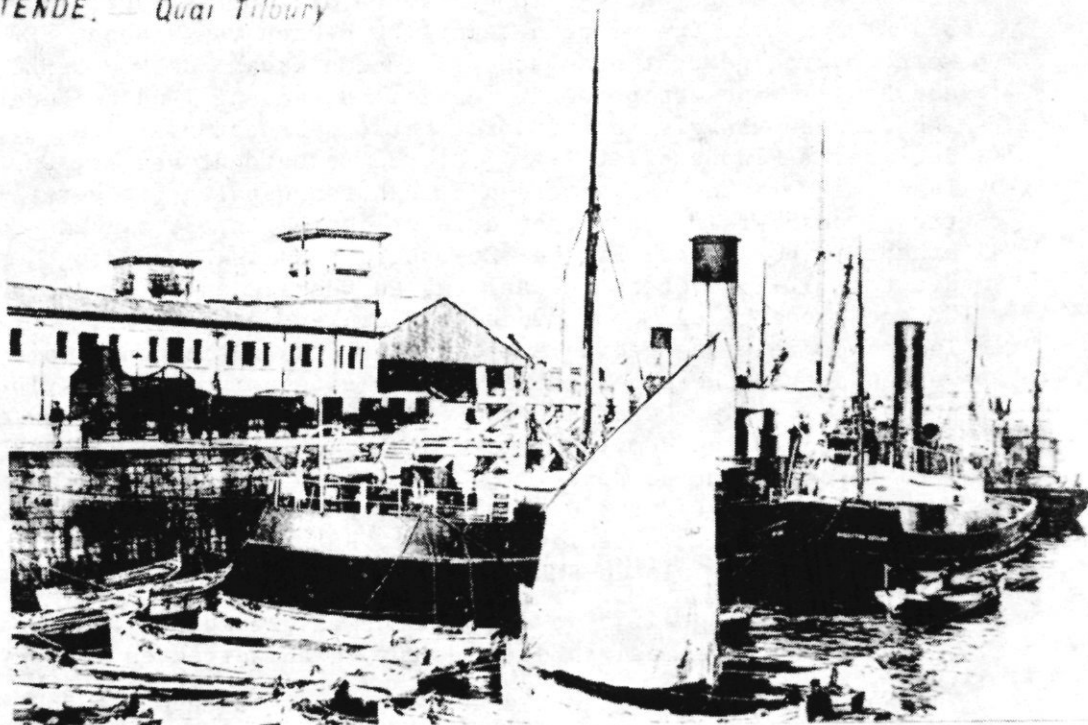
De SAPHIR (werfnummer 357) wordt door mevrouw Nyssens, vrouw van de minister van industrie en transport, op 4 juli 1897 te water gelaten. Op 31 augustus volgt dan de proefreis.

De drie schepen vertrokken om 14 uur uit Oostende en waren dezelfde avond reeds in London, zodat de landbouwprodukten reeds de vroegmarkt konden halen. s'Avonds om 8 uur vertrokken ze opnieuw uit Tilbury en kwamen rond 4 uur 's morgens terug te Oostende.

De bureaus van de rederij waren te Oostende gevestigd op de visserskaai boven het cafe gehouden door Oscar Cavereel op de hoek van de Visserskaai en de St.Paulusstraat, terwijl de schepen hun aanlegplaats hadden waar nu de carferry terreinen gelegen zijn, en dit was dan juist aan de kant van de oude vismijn (cirque)

TENDE. — Quai Tilbury

Met de aanleg van de nieuwe handelsdokken en de diepwaterkaai (Cockerillkaai genaamd) werden de burelen overgebracht naar een nieuw opgetrokken gebouwtje aan de Bolle en werden de aanlegplaatsen van de schepen verlegd naar de Cockerillkaai waar er grote overdekte hangars waren en waar de treinwagons tot tegen het schip konden gebracht worden.

Vanaf 1910 houdt de rederij zich nog alleen bezig met de Oostende Tilbury lijn.en van nu tot in 1924 krijgen de schepen Oostende als thuishaven, behalve in de periode van de eerste wereldoorlog toen de schepen in het buitenland vertoefden.

De schouw van het schip was geschilderd in geel en voorzien van een zwarte top, terwijl de rederijvlag bestond uit de Belgische driekleur met in witte letters S en C en in het midden het wapenschild van Cockerill met eronder de woorden "COURAGE TO THE LAST".

Tijdens de eerste wereldoorlog hebben deze drie schepen gevaren tussen Engeland en Frankrijk en hebben vooral het munitie- vervoer en de bevoorrading van de Belgische legers verzorgd.

In 1911 wordt er door Cockerill een studie gemaakt om een nieuw schip te bouwen en die tevens te voorzien van een dieselmotor.

Op 28 april 1915 wordt er een nieuw schip besteld bij Cockerill, doch dit schip zal pas in 1919 worden geleverd. Van de uitgevoerde studie met betrekking tot de voortstuwing kwam niets in huis en er werd weer een stoommachine geplaatst. Het nieuwe schip kwam als de DIAMANT in de vaart. Dit schip zou tot aan zijn inbeslagname door de Duitsers in St.Malo op 21 juni 1940 onder de Cockerill vlag varen.

Tijdens de eerste wereldoorlog, en dit vooral vanaf 1916 begint men hier een nijpend tekort te hebben van schepen. Er wordt overal gezocht naar schepen en een ervan, de RIO PARDO, een Braziliaans schip, wordt ingezet tussen Engeland en Nederland. Op een van die reizen wordt het opgebracht naar Zeebrugge door het "Flandernflotille". Bij de terugtocht van het Duitse IVE leger uit Zeebrugge worden alle haveninstallaties vernietigd (october 18) en worden drie prijsschepen tot zinken gebracht in het kanaal Brugge- Zeebrugge. Na de bevrijding, en dit tot 1921, wordt het kanaal tussen Dudzele en de haven van Brugge droog gelegd door middel van dijken en bemaling. Tussen Dudzele en Zeebrugge zaten maar enkele schepen en die werden door duikers gedicht en daarna uitgepompt en alzo vlotgem aakt in 1919. Deze schepen werden oorlogsbuit verklaard en door de Belgische domeinen verkocht in juni 1920. De RIO PARDO werd gekocht door de rederij M.Goossens en daarna verder doorverkocht aan de rederij Cockerill die het schip naar zijn werf overbracht en het volledig herstelde. Het schip kwam terug in de vaart in 1920 als de EMERAUDE.

De regelmatige lijn wordt hernomen en gecombineerd met een nieuwe dienst tweemaal in de week tussen Antwerpen en Tilbury.

Na meer dan dertig jaar dienst wordt er aan gedacht enkele schepen te vervangen door nieuwe.

In de jaren 1932-1933 worden twee nieuwe schepen besteld bij Cockerill.

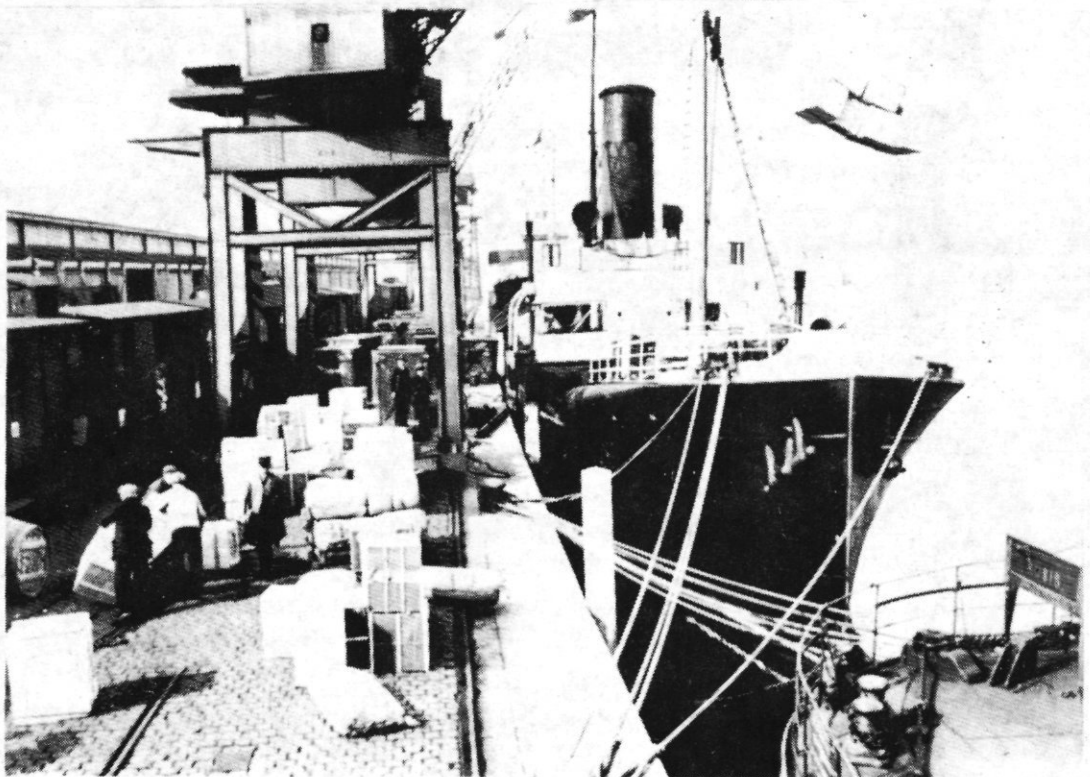
De AMETHYSTE (werfnummer 646) wordt op 24 september 1932 te water gelaten en de proefvaart greep plaats op 6 januari 1933.

De TURQUOISE (werfnummer 647) wordt op 20 februari 1933 te water gelaten terwijl de proefvaart plaats greep op 24 mei 1933.

Deze schepen hadden een lengte van 57,85 m, een breedte van 10,84m en een geladen diepgang van 3,05m. Beide schepen werden voortgedreven door elk twee dieselmotoren van het type Burmeister & Wain, welke gebouwd werden in licentie door de werkhuizen van Cockerill te Seraing.

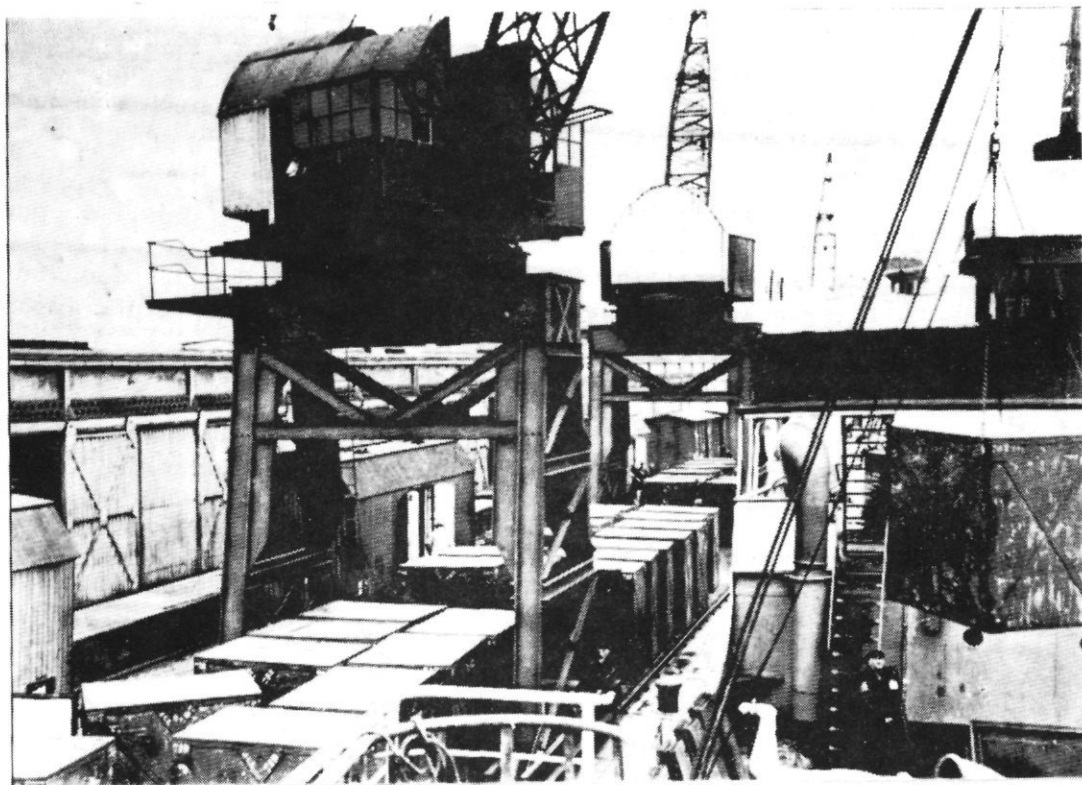
Iedere motor was goed voor 600 PK. De dienstsnelheid der schepen lag rond de 12,5 knopen. Op de proefreis van de AMETHYSTE werd bij 250 toeren een vermogen van 1572 PK bereikt en een snelheid gelopen van 15,25 knopen. De TURQUOISE deed de proef over en bij een gemeten vermogen van 1580 PK en eveneens 250 toeren werd er een gemiddelde gemeten snelheid behaals van 15,90 knopen.

De RUBIS en de TOPAZE werden opgelegd en deden alleen nog dienst als vervangschip wanneer de anderen moesten stilgelegd worden voor herstelling en onderhoud..Deze schepen hadden nu hun laad- en losplaats aan de Cockerillkaai, waar grote loodsen stonden waar de treinwagons tot tegen de schepen konden komen. De laad- en losverrichtingen geschiedde door middel van walkranen. Op de hiernavolgende foto bemerken we drie schepen aan de kaai die bezig zijn met laden en lossen van stukgoederen en containers. Vooraan de RUBIS, in het midden de TOPAZE en achteraan de EMERAUDE.

Om de verscheping zo snel mogelijk te laten gebeuren en ook in de beste condities wordt hier gebruik gemaakt van een soort containers van ongeveer 2 meter lang, breed en hoog. Ze zijn ofwel van het type volledig gesloten (koelfrigo's of visfrigo's) ofwel van het open type bestemd voor het vervoer van verse groenten en fruit. Deze laatsten zijn gemaakt van een metalen geraamte en met zwaar kippengaas afgesloten.

Op de volgende foto zien we hoe uit de treinkoelwagens de lading overgebracht wordt in koelcontainers en dan vervolgens aan boord gezet wordt door middel van een kraan.

In 1933 wordt vooral de SAPHIR, AMETHYSTE en de TURQUOISE gebruikt op de lijn Oostende- Tilbury terwijl de DIAMANT en de EMERAUDE op de lijn van Antwerpen naar Tilbury worden ingezet.

In 1936 worden dan de RUBIS en de TOPAZE verkocht aan een Hollandse afbraakwerf. Deze beide schepen hadden 39 jaar goede diensten bewezen.

Bij het uitbreken van de tweede wereldoorlog beschikte de rederij over vijf schepen. De SAPHIR en de EMERAUDE konden naar Engeland ontkomen terwijl de ander drie in Duitse handen vielen.

Op 10 mei 1940, dus bij het uitbreken van de tweede wereldoorlog, bevonden zich de twee zusterschepen AMETHYSTE en TURQUOISE welke respectievelijk onder het bevel stonden van de commandanten CAMPANA en TABARY, zich te Oostende.

De instructies voor die dag op het zeekommissariaat ontvangen waren zeer eenvoudig : " schepen en bemanning ter beschikking houden van de Belgische staat en verbod enige laadverrichting uit te voeren". Doch op 11 mei worden de schepen toch geladen met stockmaterialen van de fabrieken te Seraing en met de archieven. Tot 16 mei worden achtereenvolgens de TURQUOISE en de AMETHYSTE geladen en nu wordt alleen nog op het vertreksein gewacht. Op 17 mei verhalen beide schepen naar de noordkant van de havengeul juist achter een mailboot en 's namiddags krijgen ze vanwege een officier van het marinekorps, het uur van afvaart en de route te volgen tot Dieppe.

Aan boord van de AMETHYSTE komen behalve de bemanning ook nog kapitein Miroir, directeur van de rederij te Oostende, en een tachtigtal vluchtelingen voor, allen familieleden van de bemanning.

In de vooravond vertrekken beide schepen begeleid door drie patrouilleboten van het marinekorps. Deze laatsten keren ter hoogte van Duinkerke terug naar Oostende. Voor de nacht wordt er geankerd voor Boulogne. De volgende morgen zetten ze koers naar Dieppe. Tegen de avond komen ze te Dieppe aan, en na door de sluisen te zijn gevaren liggen ze naast elkaar vast rond 20u30. De eerste avond te Dieppe worden ze begroet met bommen geworpen door de Luftwaff. Bemanning en vluchtelingen moeten de rest van de nacht hun toevlucht zoeken in bunkers en onderkomens om te ontsnappen aan de bombardementen. Gezien deze toestand wordt er bij de Belgische autoriteiten gevraagd wat er te doen valt, deze laatsten staan zelf op het punt de stad te verlaten, raden de kapiteins aan de haven te verlaten. Op zoek naar de havenkapiteinsdienst. Daar wordt het afvaren verboden daar de schepen niet uitgerust zijn met een antimagneetgordel en er in het pas magnetische mijnen liggen. Wanneer de vaargeul opnieuw geveegd is komt de Luftwaffe opnieuw mijnen werpen en zodaoende kunnen de schepen niet afvaren. Daarom besluiten beide kapiteins dat de bemanning en de familieleden telkens een onderkomen moeten zoeken voor de nacht in de omliggende dorpen.

Op 20 mei wordt de AMETHYSTE verhaald naar een ligplaats tegen de kaai.

Op 21 mei krijgen we dan een geweldig bombardement waardoor er brand ontstaat op de TURQUOISE, deze wordt geblust door de beide bemanningen.

Op 22 en 23 mei is het betrekkelijk stil, maar op 24 mei krijgen we dan opnieuw een zeer zwaar bombardement.

Op 25 mei wordt er besloten van de families te evakueren, daar de haven nog lang kan gesloten blijven. De bemanning wordt gevraagd het schip zo snel mogelijk opnieuw te vervoegen.

Op 28 mei is de bemanning nog niet terug en bij het aan boord komen merkt kapitein Campanadat zijn schip, evenals het andere, het bezoek heeft gekregen van dieven die alles hebben opengebrouken en alle waardevolle voorwerpen hebben ontvreemd.

Op 30 mei wordt er besloten de schepen te lossen maar dan komt er een tegenorder dat zegt dat de schepen naar Brest moeten om daar gelost te worden. Er wordt geprobeerd van bemanningen samen te stellen, doch dit lukt niet. Op 8 juni vertrekt dan uiteindelijk kapitein Campana. Op 14 juni levert hij de scheepspapieren af te La Rochelle aan de waterschlout A. De Ghijst en waar hij tevens zijn verhaal doet.

Op 9 juni wordt te Dieppe beslist alle schepen die daar nog liggen door middel van springladingen te laten zinken. Deze operatie gebeurt juist op tijd. De Duitsers bezetten Dieppe. Met veel moeite wordt de AMETHYSTE geborgen en het zal nog duren tot in 1944 vooralleer het schip weer in staat is te varen, en dit voor Duitse rekening tussen enkele Franse havens en de Anglo-Normandische eilanden.

Op 21 juni wordt de TURQUOISE gerequisitioneerd door de Wehrmacht. In 1941 terug vlot gemaakt zal het schip in juni 42 terug in de vaart komen. Doet eveneens dienst tussen enkele Franse havens en de Anglo Normandische eilanden voor het vervoer van steenkolen. Op zijn eerste reis (nacht van 18 op 19 juni 1942) wordt het schip opgejaagd door enkele Engelse snelboten. Om het schip te redden besluit de kapitein van de kriegsmarine zijn schip op de kust te zetten en alzo zijn lading te redden. Doch wegens de duisternis was het schip niet op de juiste plaats en het liep op de rotsen van Calvados op 6 mijl ten N. van Port en Bessin waardoor de ganse bodem van het schip openge scheurd werd. Het schip werd als verloren beschouwd.

De AMETHYSTE voer nog altijd tussen Frankrijk en de eilanden toen de ontscheping in Normandïe begon. In augustus 1944 bevond het schip zich geblokkeerd te Saint Malo, waar het bij het wegtrekken van de Duitsers in brand werd gestoken en zodoende buiten dienst gesteld.

Op het einde van 1945 werd het schip terug vlot gemaakt, gedicht, en terug in staat gesteld van te varen. In januari 46 wordt het dan van St.Malo naar Antwerpen gesleept door de staats-sleepboot Zeeleeuw. Onderweg verspeelde de sleepboot nog zijn sleep op de Goodwin Sands en met veel moeite wordt het schip dan toch op de scheepswerf van Cockerill te Hoboken afgeleverd. Bij nazicht bleken de motoren nog in betrekkelijk goede staat te verkeren en werd besloten het schip weer volledig vaarklaar te maken.

Een derde schip die er niet in slaagde de geallieerde zaak te dienen was de ss DIAMANT, gebouwd in 1919.

Het schip vertrok op 25 mei 1940 uit Tilbury met 270 ton lading, met bestemming een Franse of een Belgische haven. Het werd opgehouden nabij Gravesand en moest wachten op orders. Deze werden ontvangen op 3 juni. Het schip stond onder bevel van kapitein P. de la Rue en had 17 bemanningsleden aan boord. Het schip moest orders ontvangen vanwege de Britse Admiraliteit. Deze orders waren : *Varen naar St.Malo en daar de lading lossen.*

Op 4 juni 1940 in de avond meert het schip aan in het dok te St.Malo. Er moet nu geprobeerd worden het schip te lossen. De lading moet in treinwagons worden vervoerd, ze mag niet in de hangars of op de kade geplaatst worden. En zo verstrijken de dagen met hopen, telefoneren en lopen van de consul naar de verantwoordelijken van de haven. In de nacht van 12 op 13 juni worden er dan eindelijk wagons aangebracht maar voordat de lossing 's morgens kon beginnen waren de wagons reeds vertrokken naar een ander schip. Op 14 juni komt er dan vanwege de Engelse consul de aanbeveling van vier Engelse bemanningsleden te ontschepen en af te monstern. Sedert het verblijf van het schip te St.Malo was er nog geen mogelijkheid geweest van communicatie met de rederij in London, zodat de kapitein het gevraagde geld nog niet bekomen had. Eindelijk, en dit via de Engelse marinebasis in St Malo kon dan bericht bekomen worden en konden veertig ton bunkercolen ingescheept worden. Diezelfde 15 juni zag men de Engelse troepen inschepen en de haven verlaten. Vanwege de plaatselijke gezagdragers werden dan uiteindelijk de verschillende toelatings bekomen om te vertrekken. Maar ondertussen hadden de meeste machinemensen het schip verlaten en ze daagden niet meer op.

Op 18 juni komt het bevel van onmiddellijk de haven te verlaten want speciale Engelse troepen waren bezig de sluizen klaar te maken om ze op te blazen. Maar wat er van bemanning overbleef was niet in staat de machines klaar te maken en te bedienen. Er werd nog geprobeerd van een Franse staatssleepboot te gebruiken maar die weigerde het schip naar buiten te trekken. Door middel van trossen wordt het schip nog verhaald tot in de nabijheid van de sluizen doch het was reeds te laat. Er volgden enkele ontploffingen en het mechanisme voor de bediening van de sluizen was verwoest en de sluizen bleven dicht. Dan maar geprobeerd de sluizen te openen met de middelen van het schip, t.t.z. door een tros op de deuren vast te zetten en ze met de lieren te openen. Drie deuren gaan zo open maar de vierde is volledig geblokkeerd en het lukt niet deze open te krijgen. Vier schepen zitten geblokkeerd in het dok. De machines worden nog gesaboteerd en de rest van de bemanning besluit dan maar individueel verder te trekken naar Engeland. Tot het einde toe zijn de kapitein, eerste stuurman, bootsman, vijf matrozen en de drie stokers welke te St.Malo aangemonsterd werden, aan boord gebleven.

Op 21 juni 1940 wordt de DIAMANT door de Kriegsmarine gerequisitioneerd. Het schip wordt eveneens ingezet tussen St. Malo en de Anglo Normandische eilanden.

Op 20 september 1942 rond 23 uur, terwijl het schip de haven van St.Helier aanliep tijdens een storm en dondere nacht liep het op de Dognest en was volledig verloren. Op het ogenblik was de zichtbaarheid zeer slecht wegens zware regen. Vijf Duitse bemanningsleden lieten hierbij het leven.

De ss EMERAUDE heeft langer de geallieerde zaak kunnen dienen. In de maand mei 1940 wordt er een reis gedaan vanuit Tilbury naar Cherbourg en terug via Weymouth. Op 15 juni 1940 wordt het schip overgenomen door het "Ministry of Shipping" en op 24 juni gerequisitioneerd. Tot 20 oktober blijft het schip te Tilbury liggen en ondergaat zodoende ook de zware bombardementen op London van september 1940. Het komt er zonder al te veel kleerscheuren vanaf en begint nu te varen rondom Engeland en komt wel het een en ander tegen in die periode zoals de aanvaring met een Engelse trawler en het zinken ervan, dit op 20 april 41. In de nacht van 3 op 4 mei 1941 ligt het schip te Liverpool en ondervindt nogal wat schade na het ontploffen van een cargo geladen met 7000 ton munitie. Op een reis van Oban naar London op 9 september 1941 komt het schip tijdens mist in aanraking met de bodem en strandt. Pas op 17 september is het schip vlotgekomen na het lossen van de lading suiker. En zo gaat het de ganse oorlog verder met beschietingen, mijnen, aanvallen door E-boten enz.

Eindelijk op 7 juni 1945 komt het schip te Gent aan. Doch de gevaren van de oorlog zijn nog niet voorbij. Er komt onmiddellijk een nieuwe bebakening van de Noordzee en er worden boeien gelegd tussen de ingang van de Theems en de ingang van de Schelde en naar Hoek van Holland. De Northforelandroete naar Vlissingen wordt aangeduid door de boeien NF1 tot NF17. Aan de boei NF7 en NF9 was er een aftakking naar Oostende. De boeien liggen tussen de vier en zeven zeemijlen van elkaar en de breedte van de geveegde vaargeul is ongeveer een zeemijl.

Tussen de NF7 en de NF9 ligt het wrak van de EMPIRE FAITH, een schip van 7000 ton, gezonken op 2 januari 1945 en voorzien van een groene wrakboei met licht.

Op 30 juni 1945 vertrekt het schip uit London en na kolen te hebben ingenomen, vertrekt het op 1 juli uit Gravesend. Er waren 22 bemanningsleden aan boord evenals 4 passagiers. Er staat een zware storm en de nacht is donker. De boeien worden normaal gezien en gepasseerd doch aan boord is men niet op de hoogte dat het licht van de wrakboei tussen de NF7 en de NF9 niet brandt. De afstand tussen de twee boeien is ongeveer 7 zeemijlen. Het licht wordt natuurlijk niet gevonden doch opeens bevindt het schip zich in het zicht van de masten van het wrak. Doch het is te laat. Alles wordt nog geprobeerd om de aanvaring te vermijden, doch de bodem van het schip wordt opengereten, de machinekamer loopt onder en het schip zinkt vrij vlug. Bevel wordt gegeven het schip te verlaten in de boten en de vlotten. Dit gebeurt onmiddellijk doch enkelen springen in het water en worden gered door de reddingsboot. Doch op het appel ontbraken de tweede stuurman, een stoker en een passagier. Na enkele uren zoeken wordt alle hoop opgegeven. De geredde bemanning wordt met een sleepboot naar Oostende overgebracht.

Zodoende bleef op het einde van de oorlog een schip over, nl. de SAPHIR van 1897.

De installaties te Oostende waren totaal verwoest. Bij het uitbreken van de oorlog waren de hangars volgepropt met springstoffen die daarna in de lucht gingen en al de installaties en kaaien vernielden. Dit gebeurde in de namiddag van de vijftiende augustus 1940.

In het tijdschrift van de heemkundige vereniging van Oostende "De Plaete" lezen we in het novembernummer 1982 in een artikel "oorlogsdagboek 1940-45 deel 5" het volgende daarover :
Augustus 1940 - donderdag 15

Om 16uur15 werd een hevige ontploffing waargenomen op de Cockerillkaai en ging een rookzuil de hoogte in waarop een tweede ontploffing volgde en daarop nog 2 ontploffingen.. Ter plaatse aangekomen bestatigden we een grote verwoesting: de helft van de stapelplaats Cockerill was weggevaagd, van het huisje van de bewaarster was niets meer te bespeuren.

..... rond deze plaats (stapelplaats van de firma Legaey)men trof er zelfs torpilles aan van ongeveer drie à vier meter, ook voor de benzinestand " chemin du paradis" werd zo'n torpille gevonden.

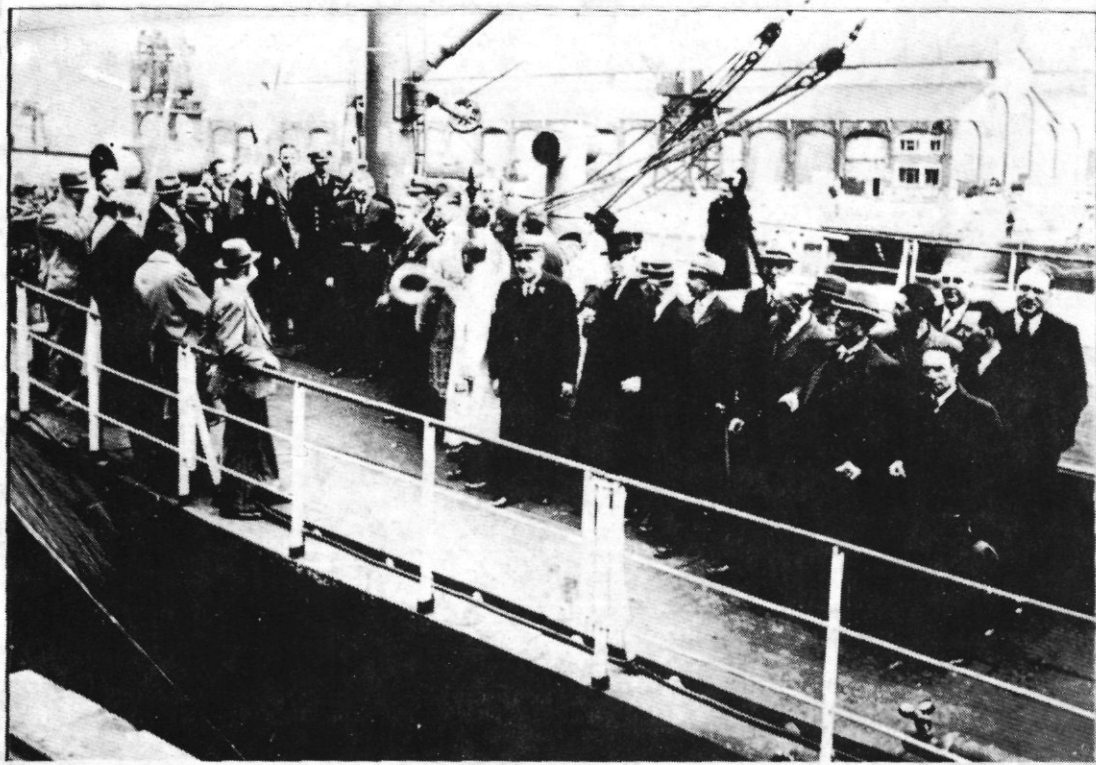
De lijn werd hervat met het enige nog overgebleven schip de SAPHIR, daterende van 1897. De oude aanlegplaatsen waren totaal vernield en de los- en laadverrichtingen werden nu in de nieuwe handelshaven gedaan. (hangars aan de westkant van het dok).

Om de dienst zo snel mogelijk normaal te kunnen hervatten werden er twee oorlogsschepen aangekocht die op de scheepswerf van Cockerill te Hoboken worden omgebouwd tot vrachtschip.

In 1946 wordt de korvet HMS KINGCUP van de Royal navy aangekocht en omgebouwd tot RUBIS. Het schip was gebouwd op de scheepswerven van Harland & Wolff Ltd. te Belfast in 1941.

Deze ombouw zou ongeveer vier maanden duren doch op de scheepswerven braken stakingen uit en na meer dan acht maanden kwam de RUBIS te Oostende aan op 30 april 1947.

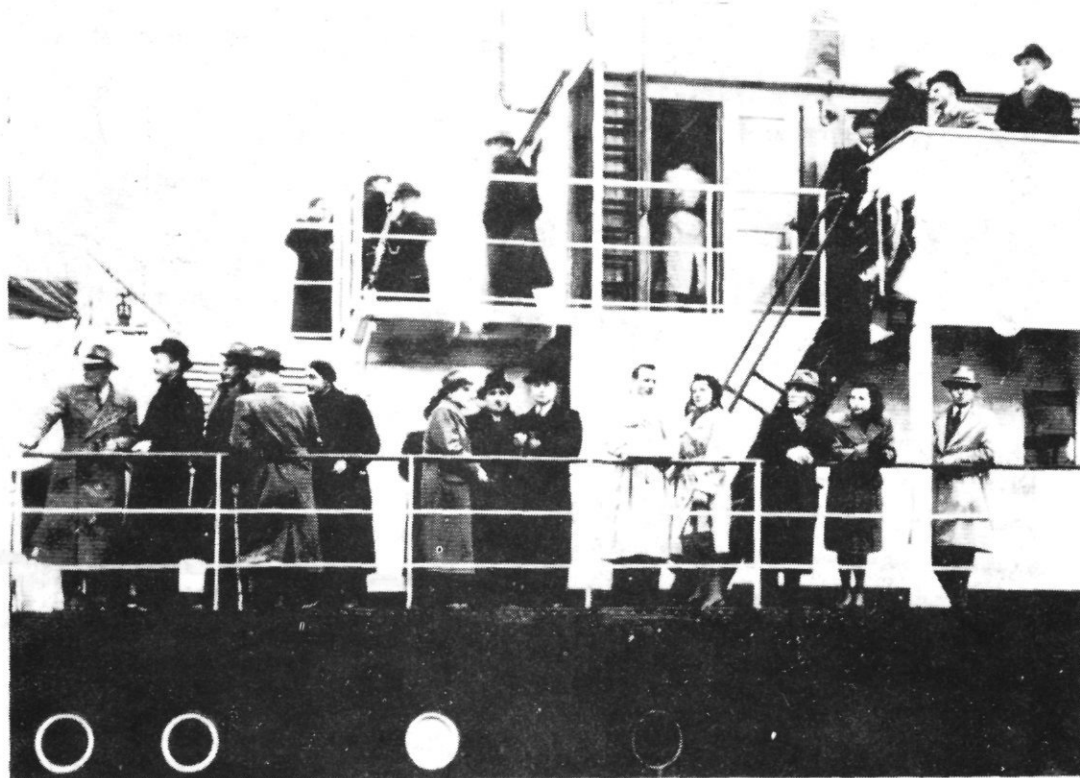
Op 21 mei 1947 greep er een officiële ontvangst plaats aan boord van het schip. Deze ontvangst ging door op het dek van het schip dat gemeerd lag in de nieuwe handelsdokken. Alle directeurs van Cockerill (Ougre-Seraing, Hoboken, Oostende en London), de kapiteins Tabary, Delarue en Campana, de burgemeester van Oostende Serruys, de schepen van de haven Edebau, de directeur van het zeevezen Cadron, de havenkapitein Becue en vele anderen woonden de plechtigheid bij.

Het schip had de volgende afmetingen : tonnemaat was 414 ton netto, 1011 ton brutto en een laadvermogen van 790 ton. Het schip heeft twee laadruimen gescheiden door de brug. De luikopeningen zijn zeer klein, nl. 3,66m breed en respectievelijk 6,65 en 5,80 m. Ieder ruim is voorzien van een laadboom van 5 ton welke bediend wordt door middel van een stoomlier. De verblijven van de bemanning zijn zeer luxueus uitgevoerd, een standaardregel voor de rederij, welke ze toepast op al haar schepen. De twintig bemanningsleden zijn ondergebracht als volgt : de kapitein, stuurman, bootsman, hoofdmachinist en de kok krijgen elk een éénpersoonshut toegewezen terwijl de overige bemanning in tweepersoonshutten verblijven. Officiëren, machinepersoneel en dekpersoneel beschikken elk afzonderlijk over een stortbad, opschikplaats en eetplaats. Verder kunnen er ook vier passagiers meegenomen worden verdeeld over een tweepersoonshut en twee éénpersoonshutten. Gezien de zeer goede staat van ketelruim en machinekamer werden hier niets veranderd. De twee schotse ketels hadden elk drie vuurgangen en waren voorzien voor oliestook.

De daar ontwikkelde stoom gaat naar een triple expansie machine welke een vermogen had van 2700 PK en die het schip kan voortbewegen met een snelheid van 17 knopen. Bij deze maximale snelheid bedraagt het verbruik per 24 uur ook 24000 liter mazout. De brandstofvoorraad aan boord bedraagt ongeveer 100 ton. De voor die tijd modernste navigatiemiddelen waren aanwezig, zoals dieptemeter en radar alsmede een zeer sterke zender en ontvanger.

Het andere verbouwde oorlogsschip komt eveneens de vloot versterken. Op 20 december 1947 greep dan de ontvangst plaats aan boord van de TOPAZE. Deze ex-Britse mijnenveger HMS SPEEDWELL was gebouwd op de scheepswerf van Wm Hamilton & Co Ltd te Glasgow in 1935. In 1947 aangekocht door Cockerill en op de scheepswerf te Hoboken verbouwd tot vrachtschip.

Bij de vernieuwing van de vloot werd dit schip op 11 mei 1954 verkocht voor afbraak aan NV Arie Rijdsdijk Bos & Zonen uit Alblasterdam, Holland. Dezelfde dag reeds verliet het schip onder Nederlandse vlag de haven van Oostende.

In 1948 worden er nog twee schepen in dienst genomen op de lijn, nl. de voor een jaar gehuurde NELLY en de JULIA, twee kustvaarders die toebehoren aan andere Belgische rederijen.

Op 11 mei 1943 kwam dan het herbouwde dubbelschroefschip AMETHYSTE onder bevel van kapitein R. Campana te Oostende aan na 8 jaar afwezigheid en een ware lijdensweg. Het schip was verbouwd te Hoboken.

De constructieplaat van het schip had volgende vermelding:
J. COCKERILL NR 646 BOUWJAAR 1931
met eronder een tweede plaat
HEROPGEBOUWD IN 1947.

De voornaamste afmetingen van het schip zijn de volgende: lengte = 57,85m breedte = 10,84m diepgang = 3,10m. De dekopbouw en de machinekamer bevinden zich in het midden met een luik voor de opbouw en een erachter. De twee laadbomen van respectievelijk drie en vijf ton worden nu bediend door elektrisch bediende lieren. De oorspronkelijke voortstuwingsmachines werden totaal uitgebouwd en na volledig te zijn ontmanteld, werd alles grondig gereinigd en na eventuele herstellingen terug in het schip ingebouwd. Deze viertakt enkelwerkende motors Burmeister & Wain, gebouwd onder licentie door Cockerill te Seraing ontwikkelden elk een vermogen van 600 PK, zodat het schip een snelheid ontwikkelde van 13 mijl bij een verbruik van drie ton.

Onder de machinekamer waren de brandstoftanks voorzien voor 28 ton brandstof. Twee dieselgeneratoren zorgden elk voor 70 KW vermogen. Voor de verlichting was er een aparte generator voorzien van 15 KW. Alle pompen waren elektrisch aangedreven.

Midscheeps rond de machineschacht zijn de verblijven voor de officieren en passagiers voorzien. Bij een rondgang op het schip krijgen we de hutten van de twee dekofficieren, de twee werktuigkundigen, de twee assistenten, de eenpersoons passagierhut, de mess, WC, stortbad, de hut hoofdwerktuigkundige en de tweepersoonshut van de kok en de steward.

De overige bemanning slaapt achteraan en daar is er plaats voorzien voor acht man evenals de eenpersoonshut van de bootman. Hier zijn eveneens stortbaden en WC voorzien. Op het boorddek bevinden zich de vertrekken van de kapitein, een ruime hut met slaapplaats alsmede een badkamer en toilet. Het brugcomplex bestaat uit stuurhuis en kaartenkamer. Hierin is tevens de zenden- en ontvangstpost geïnstalleerd. Een radartoestel is eveneens voorhanden. In die dagen kwam de radar sporadisch voor op de koopvaardij schepen en was een ongekennde luxe aan boord van een kustvaarder.

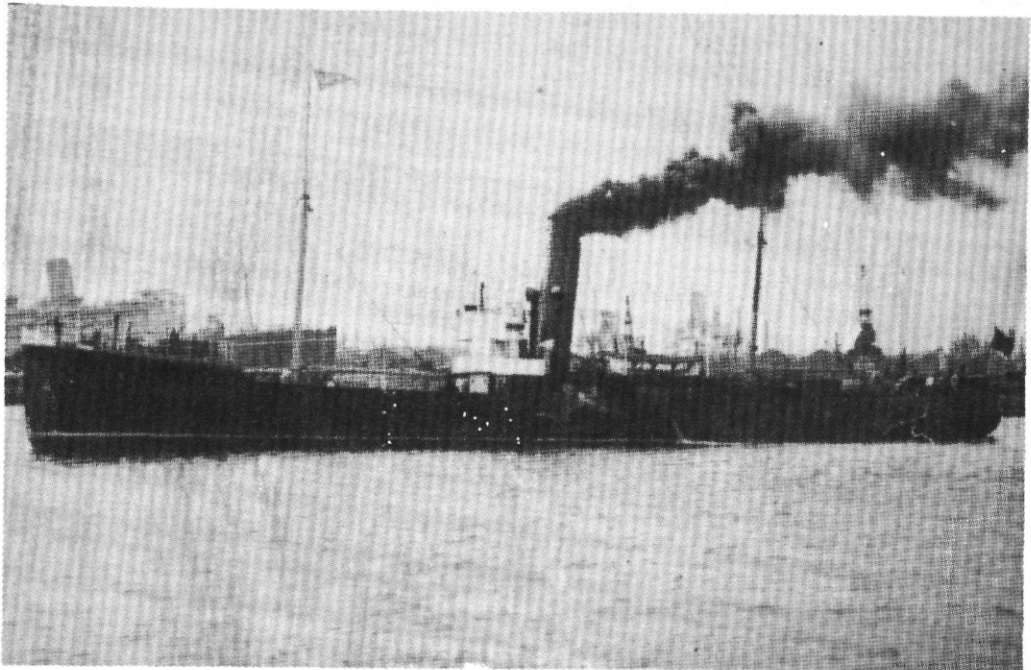
Op 1 maart 1959 wordt dit schip dan verkocht aan Constantine Diamantis uit Griekenland die het schip volledig liet verbouwen tot passagierschip. Het werd uiteindelijk in 1977 afgebroken.

Op 1 januari 1952 wordt directuer Miroir opgevolgd door kapitein Campana.

Al deze naoorlogse verbouwde schepen waren zeer duur in uitbating daar ze veel brandstof nodig hadden en maar over een zeer kleine vervoerscapaciteit beschikten (ongeveer 400 ton) Tevens konden deze schepen met hun grote diepgang de haven van Tilbury niet verlaten met laag water. Daarom werd vooropgesteld nieuwe schepen te bouwen die veel kleiner waren maar die een capaciteit hadden die minstens tweemaal zo hoog was. Met de NELLY en de JULIA werd aangetoond dat die schepen veel meer opbrachten. De uitgaven nieuwe schepen- oude schepen waren van de orde 1 tot 4.

Met de Husumer werft in Duitsland werden contracten afgesloten voor de bouw van een schip (DIAMANT) daarna nogmaals in 1954 voor twee schepen (SAPHIR en TOPAZE) en uiteindelijk nogmaals twee schepen af te leveren in 1957 en 1958 (RUBIS en TURQUOISE).

Deze moderne coasters waren alle zusterschepen op enkele details na. Ze waren van het type alles achter zodat er een mooi doorlopend laadruim kon worden voorzien. Ze waren tevens gebouwd met een ijsversterkte steven.

Op 28 juni 1953 volgt de plechtige indienststelling van de eerste eenheid nl. mv DIAMANT (tweede van die naam). Het schip was te water gelaten op 16 mei 1953, terwijl de proefreis doorging op 22 juni. Het schip kwam te Oostende aan op 26 juni 53. De feestelijkheden gaan door in het ruim van het schip. Onder de genodigden bemerken we de directeurs van Seraing en Hoboken, dhr Campana, directeur te Oostende, burgemeester Van Glabbeke schepenen Piers en Quagebeur, dhr Becue, havenkapitein, Cdt Delarue, kapitein van de nieuwe eenheid alsmede vertegenwoor-

digers van de openbare diensten, koopvaardij en handelsmid'ens.

De afmetingen van het schip zijn : lengte = 53,76m breedte=8,05m voor een diepgang van 3,58 m zodat onder alle omstandigheden de havens van Oostende en Tilbury kunnen aangedaan worden. Een groot ruim biedt plaats voor 1049 m³ vrachtgoed. De ruimopeningen zijn respectievelijk 10,54m en 11,16m lang en 5 m breed. Er is tevens een tussendek voorzien hier is de opening op 6,20m gebracht. De ventilatie van het ruim is zeer goed verzorgd, ze bestaat namelijk uit vier luchtkokers, twee bestemd voor de aanzuig en twee voor de afzuig van de lucht. Twee laadbomen van twee ton zijn eveneens voorzien, de aandrijving hiervan geschiedt door middel van een afzonderlijke dieselmotor van 16 PK. Alle motoren zijn van Duitse makelij. De MAK hoofdmotor ontwikkeld een vermogen van 760 PK voor een verbruik van 3 ton. Er is tevens een voorraad brandstof aan boord van 30 Ton wat goed is voor ongeveer 3000 zeemijlen te varen. De bemanningsverblijven bevinden zich op het middendek. Vooraan de hut van de eerste stuurman en de eerste werktuigkundige, tweede en derde werktuigkundige, de dubbele hut van de kok en de steward, de eenpersoonshut van de passagier, de hut van de bootsman en de verblijven van de vier matrozen. Op het hoofddek zijn de verblijven gelegen van de kapitein, bestaande uit een groot salon, slaapkamer, badkamer en toilet. Daarnaast bevinden zich aan de ene zijde het hospitaal met twee bedden en aan de andere zijde de officiersmess evenals twee afzonderlijke wasplaatsen en wc voor de bemanning. Achteraan bevindt zich de bemanningsmess en de keuken. Gans bovenaan is de brug en kaartenkamer evenals een hoek voorzien voor de radiozender en ontvanger. Alle moderne navigatietoestellen zijn eveneens voorzien.

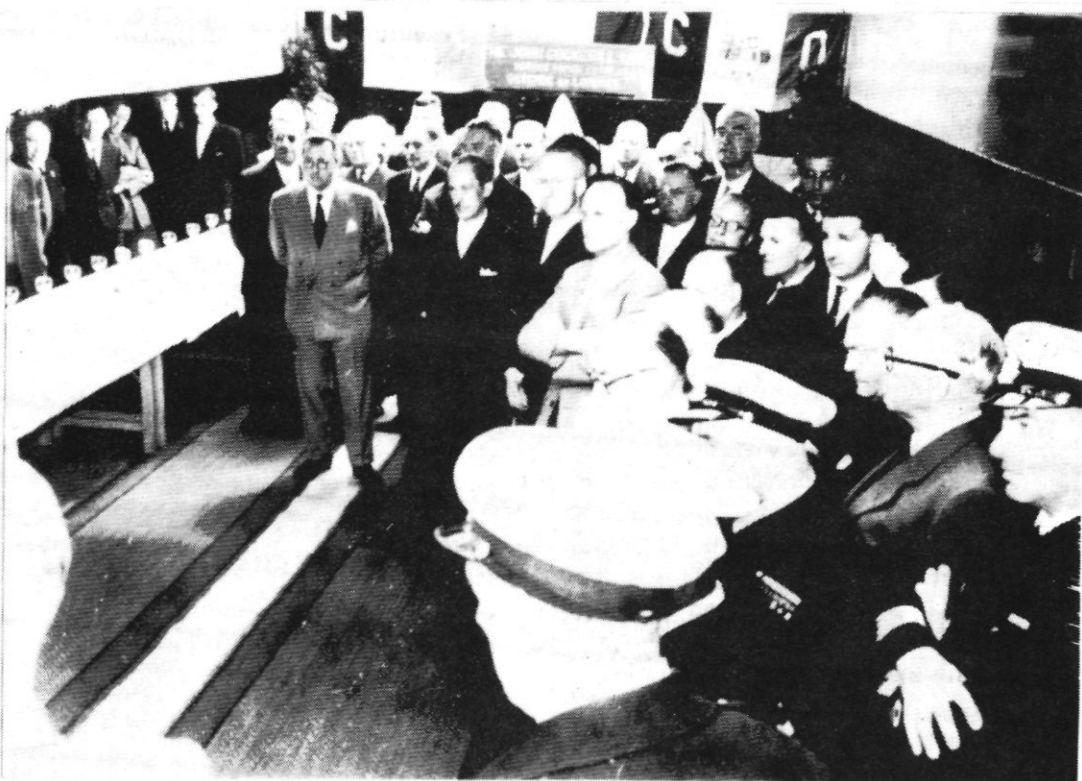
Op 31 mei 1954 wordt het tweede schip m/v SAPHIR (tweede van die naam) officieel in dienst genomen. Het is kapitein Delarue die het nieuwe schip in handen kreeg. De officiële ontvangst greep plaats in het versierde tussendek van het schip terwijl de lunch doorging in hotel La Renommée. Het schip werd op 10 april 1954 te water gelaten. De vorm en afmetingen verschillen lichtjes van zijn voorganger. De boeg werd enigszins scherper uitgevoerd en door het schip met een meter te verlengen werd de snelheid opgevoerd van 12,4 knopen tot 12,75 knopen voor eenzelfde verbruik. Er is een totale laadruimte van 1081 m³ voorzien.

Aan de hand van de ervaringen opgedaan op het eerste schip werden de schikking en de inrichting van de bemanningsverblijven enigszins aangepast en verbeterd. Twaalf mensen zorgen voor het in bedrijf houden van die schepen.

Hetzelfde jaar komt ook de TOPAZE de vloot versterken. Te water gelaten op 24 juli 1954 kwam het op 1 september te Oostende toe. De oude TOPAZE was reeds op 11 mei 1954 verkocht aan de afbraakwerf NV Arie Rijdsijk Bos & Zonen, alblaserdam.

Op 20 augustus 1954 wordt de RUBIS verkocht als SEISLIM aan de Seismograph Services, of London, waar het nog zal varen tot in 1959, waarna het dan afgebroken wordt in Holland.

In 1955 wordt de huisvlag van de rederij veranderd. Ze bestaat nu uit de Belgische driekleur voorzien van witte letter C.O. terwijl in het midden de wapenschilden van Cockerill en van Ougree voorkomen samen met de spreuken "COURAGE TO THE LAST en van "SUMMA LABORE SUMMO ".

Op 19 november 1957 is het de beurt aan de M/V RUBIS om de rangen te vervoegen. Het schip was te water gelaten op 5 oktober 1957 en werd door kapitein Delarue van Husum naar Oostende gebracht. De lengte van het schip is weer met 1,20m verlengd tot 55,90m terwijl het machinevermogen opgevoerd werd tot 800 PK en zodoende een dienstsnelheid verzekerde van 13 knopen. Een gedeelte van het ruim is voorzien voor het vervoer van diepgevroren producten aan -30°C. De totale vervoerscapaciteit van het ruim bedraagt nu 1036m³. Aan brandstof kan het schip 37,6 T meenemen terwijl er ook 540 l smeerolie en 7190 l drinkwater plaats vinden in de dubbele bodemtanks van het schip.

Uiteindelijk op 3 juli 1958 komt de vijfde en laatste eenheid, de TURQUOISE in dienst. Dit schip was op 3 mei 1958 te water gelaten. Was identiek aan zijn voorganger.

Met 5 schepen wordt er nu druk gevaren tussen Oostende, Antwerpen, Rouen, Tilbury en enkele andere havens. In alle weer en wind vertrokken de schepen steeds met een lading fruit, stukgoederen, auto's of iets anders. Gedurende die tijd waren er wel enkele kleine lotgevallen voorgevallen met de schepen zoals de aanraking met het oosterstaketsel te Oostende en eenmaal een aanvaring met een Duits binnenschip in de haven van Antwerpen. De SAPHIR zonk bijna en kon met moeite drijvende gehouden worden door middel van drie pompboten van de brandweer van Antwerpen en ook door het lossen van het schip.

En zo gaat het verder tot opeens in juni 1970 in de dagbladen het volgende komt te staan :

*DE JOHN COCKERILL LIJN STOPT ALLE AKTIVITEITEN.
NAGENOEГ HONDERD WERKNEMERS KREGEN DEZE WEEK ONTSLAG.*

Het einde van deze Oostendse zeereederij was aangebroken.

Als eerste schip wordt de DIAMANT op 20 augustus 1970 verkocht. Na zeven maal van naam en eigenaar te hebben veranderd vaart het schip nu als ARGO I onder Panamese vlag.

Op 18 september 1970 vertrekt de TURQUOISE onder Panamese vlag maar in 1973 wordt het schip verder verkocht en het vaart nu als de FENNY onder Indonesische vlag.

Op 20 oktober 1970 worden de TOPAZE en de RUBIS verkocht. In 1971 verlaat de RUBIS onze waters en vaart sedertdien als de DINY, eveneens onder Indonesische vlag.

Als hekkensluiter wordt de SAPHIR verkocht aan Godemar S.A. uit Panama en herdoopt het schip in CHRISTINA K. , naam waaronder het heden ten dage nog vaart.

Zodoende was er jammer genoeg een einde gekomen aan een stukje Oostendse geschiedenis, die zowel mensen van Oostende, Bredene en omgeving tewerk stelde.

Wat waren nu de oorzaken van het stielegen van de lijn op 1 juli 1970 ?

In 1967 kwam er in Engeland een plan in werking die de behandeling der goederen in de Engelse havens regelde. Het aantal dokwerkers nodig voor het lossen en laden lag zeer hoog terwijl hun rendement zeer laag was, wat dus zeer veel kosten voor

gevolghad, en dus geen renderende uitbating meer toeliet. Zo-
doende moest de rederij instaan voor de aanwerving van een
negentigtal dokwerkers om hun schepen te laden en te lossen.

Gebrekkige organisatie van het spoorwegverkeer te Oostende
die niet over voldoende materiaal beschikte (?) om een vlotte
manipulatie der goederen naar het binnenland te verzekeren. In
feite waren de diensten niet inschikkelijk om de aangepaste
vervoermiddelen ter beschikking te stellen voor Oostende.

De wetgeving inzake bezetting der schepen. Het aantal va-
rensgezellen per schip ligt in België veel hoger dan in de ons
omringende landen, zodat ook hier weer bijkomende kosten komen
die de concurrentie vermoeilijken.

De fusie van Cockerill-Ougree met een andere grote holding.
Hier zien we duidelijk dat er geen interesse meer bestaat voor
de maritieme uitbating. De financiële inspanningen zijn zeer
groot bij overschakelen naar containers. De mogelijkheden aan
de wal waren wel voorzien (kranen) doch de nieuwe holding toonde
geen interesse voor deze omschakeling. De schepen waren in zeer
goede toestand. Er werd een krediet gevraagd om de vloot modern
uit te rusten met ro-ro schepen. Plannen waren reeds opgemaakt
en navraag was reeds gedaan op Duitse werven, doch dit werd
niet aangenomen.

Een geweldige selectiviteit werd door de maatschappij aan
de dag gelegd op het stuk van de te vervoeren goederen. Dit heeft
vooral een grote en nefaste rol gespeeld. Het fruitvervoer van-
uit Italië was gans teruggevallen, de treinwagons gingen nu
rechtstreeks per trein en boot naar Engeland via Zeebrugge en
Duinkerke.

Het totaal effectief van de rederij bedroeg 128 personen
45 te London.
16 te Oostende
7 te Antwerpen
60 bemanningsleden der schepen
dus voor iedere zeeman was er een man aan de wal.

Er waren zeker nog andere redenen voor het stilleggen van de
lijn maar die kunnen hier niet verder beschreven worden daar
het niet in onze bedoeling ligt hier een polemieek over te maken.

HEEMKRING TER CUERE - 1982-

.....

BEHEERRAAD.

.....

Belpaeme Noel.
Gevaert Ferdinand.
Vansteenkiste Roland.
Defever Julia.

Hoofdman.
Onderhoofdman.
Secretaris.
Penningmeester.

Cattrijsse Willy.
Desopper Georges.
Devriendt Willy.
Fischer André.
Fonteyne Gilberte.
Geselle Camille.
Lantsoght Jacques.
Terreyn Henriette.
Vande Castele Louis.
Verburgh André.
Versluys Roland.
Willaert Jan.

Ambtshalve het College van Burgemeester en schepenen der gemeente.

Claeys Albert.
Debruyne André
Lagast Raymond.
Opstaele Roger
Vanleenhove Gilbert.

Burgemeester.
Schepen.
Schepen.
Schepen.
Schepen.

EREVOORZITTER.

.....

Verbanck Richard.

ERELEDEN.

.....

Penninck Jozef.
Farasyn Daniël.
Lievens Firmin.

MEDEDELINGSBLAD.

.....

ROEPSTEEN.

LEDENLIJST

Aspeslagh Charles	Duinenstraat 25	Bredene	Borrey Raymond	Steenen dijk 222	Oostende
Aspeslagh Edmond	Schelpenlaan 4		Bossaer Ray	Batterijstraat 40	Klemskerke
Aspeslagh L.A.	Jozef II straat 25	Oostende	Boucquaert Jerome	Nukkerstraat 26	Bredene
Backers Georges	Nukkerstraat 5	Bredene	Boucquaert Leon	Fritz Vinckelaan 58	
Baels Eduard	Warschaustraat 12-Bus 8	Oostende	Boucquez Roland	Stanleylaan 26	Oostende
Baert Luc	Koning Albertlaan 67	Blankenberge	Boudongen Jean	Sluisvlietlaan 68	Bredene
Baert Roger	Notelaarstraat 9	Oostende	Bourgeois Fernand	Resedalaan 15	Oostende
Baes Eric	Sluizenstraat 84	Bredene	Bourry Ronny	Ieperleetstraat 4	Liddelkerke
Baillièrè Hector	Rodenbachstraat 8	Oostende	Bourry Valère	Torhoutsteenweg 7	Leffinge
Baillièrè Simon	Kastanjelaan 37		Boxus Leon	Antwerpenstraat 37	Bredene
Baillièul Alfred	Plakkerstraat 20		Boydens Jan	Spalaan 13	Oostende
Bakker Adolf	Sluisvlietlaan 81	Bredene	Brauwers Johan	Gentstraat 46	Bredene
Ballegeer André	Leeuwenlaan II	Blankenberge	Brissinck Raymond	Steenen dijk 259	Oostende
Barbaix Louis	Lagravièrèstraat 43	Bredene	Brouckaert Walter	St. Riquierstraat 19	Bredene
Beaumont Gaston	Hendrik Serruyslaan 42	Oostende	Broucke Aimé	Veldstraat 38	
Beauprez Roland	Frankrijklaan 10	Bredene	Broucke Henri	Lagravièrèstraat 6	
Beeckaert Roger	Sluisvlietlaan 108		Broucke Theo	Pieter Breughelstraat I	
Beirens Edmond	Duinenstraat 359		Bruyneel Roger	Brusselstraat 14	
Belligh Gustaaf	Konnikenstraat 14		Brys John	Violierenlaan 8	
Belligh René	Kapellestraat 125		Brysse Frans	Mispelburgstraat 2	Klemskerke
Belpaeme Noël	Frankrijklaan 48		Bulcke William	Benediktijnerstraat 3	Bredene
Belpaeme Raymond	A. Plovieplein I		Buttiens Alfons	Nierenstraat 39	Oostende
Bertens Charles	Zijdstraat I		Buyse Octaaf	Sportstraat 95	Bredene
Bertens Marcel	A. Plovieplein 5		Caestecker Hubert	Pr. Elisabethlaan I	
Beun Germain	Steenovenstraat 13		Caestecker Sylvaan	Molenstraat 81	
Beuselinck Frans	Zandstraat 15		Calcoen Marcel	Verenigingstraat 12	Oostende
Beuselinck Gustaaf	idem 49		Callebaut Guido	Hoefijzerlaan 6	Bredene
Beyen August	St. Riquierstraat 12		Cambier Aimé	Pr. Elisabethlaan 9	
Beyen Julien	Van Tyghemlaan 47	Oostende	Camerlinck Ignace	Kaaistraat 3	Oostende
Billiaert Roland	Breendonklaan 43	Bredene	Campe August	Zandstraat 63	Bredene
Billiau Georges	Aimé Liebaerstraat 64	Oostende	Carbon Pieter	Eksterstraat 21	Oostende
Billiau Leo	Guido Gezellestraat 37	Bredene	Cardon Romain	Breendonklaan 37	Bredene
Billiet Germain	Duinenstraat 86	Oostende	Casier Fernand	Kon. Astridlaan 87	
Blommaert Etienne	Torhoutsteenweg 38	Oostende	Casier Oscar	Kon. Astridlaan 29	
Blomme Fernand	Irisstraat 12		Cattellion Robert	Westkerkestraat 44	Oudenburg
Blomme Raymond	Orchideenlaan 24		Cattrijsse Roger	Hoogwegel 47	Gistel
Blontrock Benny	Distellaan 34		Cattrijsse Willy	Fritz Vinckelaan 106	Bredene
Boey Luc	Zandstraat 13	Bredene	Cauwenberghs Alfons	Europalaan I	Wilrijk
Boey Lucien	Zandstraat 31		Caverel Albert	Acacialaan 25	Oostende
Boey Maurits	Zandstraat 77		Glaeys Albert	Kapellestraat 313	Bredene
Boey Noël	Duinenstraat 52		Glaeys Gerard	Statiestraat 25	De Haan
Boey René	Koerslaan 32		Glaeys Jef	Leeuwenrikenstraat 96	Oostende
Bolle Pierre	Prinses Elisabethlaan 72		Glaeys Leon	Dorpsplaats 18	Vlissegem
Bollenberg Albert	Brugse Steenweg I		Glaeys Leon	Gentstraat 48	Bredene
Bollenberg Willy	Zuidstraat 13		Cliftour Omer	Driftweg 85	
Bonne Herman	Zegelaan 3		Blybouw Karel	Zandheuvel I - app C.9	
Bonnez Guido	Frère Orbanstraat 19	Oostende	Cockaert Jean-pierre	Konnikenstraat 12	
Boone Fernand	Van Steenstraat 15	Brugge	Coelus Robert	Sluizenstraat 64	
Borghs Balder	Molenstraat 66	Bredene	Coenye Jozef	Frère Orbanstraat 83	Oostende
Bories Leon	Breendonklaan 7		Colpaert Alice	Sluizenstraat 3	Bredene
			Colpaert Maurits	Kapellestraat 33	
			Colpaert Willy	Zuid Oostwijk 12	

Constandt-Vandepitte	Vredestraat 24	Bredene	Declerck Noël	Pr. Marie-Josélaan 11	Bredene
Cool Amedée	Nukkerstraat 63		Declerck Roland	Noordhofstraat 14	
Coopman François	Wilgenlaan 38	Oostende	Declercq Daniel	Violierenlaan 49	Oostende
Coopman Jan	Joos De Ter Beerstl. 15	Bredene	Declercq Jean-Pierre	Rauwhoflaan 52	Bredene
Corbesier-Christiaen	Zandheuvel 4-Bus E-II		Decloedt Maurice	Driftweg 147	
Cordy Paul	Berkenlaan 11	Oostende	Decock Paul	Jozef I straat 44	Oostende
Cornillie Guy	Leffingstraat 61		Decock Susy	idem	
Corveleyn Roger	Honoré Borgerstraat 30		Decommines Georges	St. Franciscusstraat 55	
Courtens Freddy	Gerststraat 66		Decoo Firmin	Duinenstraat 117	Bredene
Crabeels Daniel	Vindictivelaan 20		Decorte Lucien	Vaartblekerstraat 16	Oostende
Croos Firmin	Joos De Ter Beerstl. 18	Bredene	Decoster-Baels Frank	Muiterlaan 16	Bredene
Croos Henri	Sluizenstraat 87		Decoster Georges	Rozenlaan 23	
Crucifix André	Breendonklaan 39		Decouter Yvonne	Sluizenstraat 98	
Crucke Gerard	Bloemenlaan 8		Decraecker Jozef	Coupurestraat 20	
Cuypers Jean-Marie	Duinenstraat 30		Decroos Henri	Vaartdijk Noord I	Oostende
Daems Jenny	Dr. Vandewegheplein 5		Decroos Paul	Klaprozenlaan 34	
Daems Paul	Kerkstraat 29	Oostende	Decru André	Stationstraat 30	Diksmuide
Dagraed Maria	Peter Benoitlaan 20A	Bredene	Decuyper Elisabeth	Driftweg 207	Bredene
Damman Albert	Fazantenlaan 8		Dedrie Edward	Olmenlaan 27	Oostende
Damman Eddy	Breendonklaan 53		Dedrie Lieve	Leffingstraat 252	
Damman-Pieters G.	Nukkerstraat 9		Dedrie Louis	Oude Statiestraat 21	
Dangez Henri	Voorhavenlaan 80	Oostende	Dedrie Wilfried	Gerststraat 136	
David Gustaaf	Breendonklaan 22	Bredene	Defever Cyriel	Duinenstraat 171	Bredene
David Marcel	Parklaan 16		Defever Gerard	Pr. Elisabethlaan 44-bus2	
Dawyndt Albert	Knollenstraat 11	Veurne	Defever Julia	Rozenlaan 21	
Debaedts Nick	Mariakerkelaan 64	Oostende	Defever Margriet	Rozenlaan 21	
Debaedts Raymond	Benediktijnerstraat 32	Bredene	De Graeve Eric	Verenigingstraat 6	Oostende
Debaere Werner	Schaarstraat 50	Brugge	Degraeve Rachel	Noordzeestraat 18	Bredene
Debaillie Camiel	Frankrijklaan 3	Bredene	De Greef Marcel	Bruggelaan 8	
Debaillie Erik	Frankrijklaan 3		Degrijs Gustaaf	Nieuwstraat 64	
Debaillie Willy	Monnikenstraat 17		Degroote Francine	Voorhavenlaan 205	Oostende
Debeen Daisy	Driftweg 43		Dehaese Maurice	Veldstraat 1	Bredene
Debeen Henri	Polderstraat 171		De Jonckheere René	Antwerpenstraat 2	
Debeen Marcel	Antwerpenstraat 30		De Ketelaere Henri	Route de Visé 34	Dalhem
De Bethune Emmanuel	Kasteeldreef 10	Larke-Kortrijk	De Ketelaere Robert	Nukkerstraat 18	Bredene
Debeuckelaere Oscar	Duinenstraat 311	Bredene	De Kerkelaere Lisette	Zuidstraat 2	
Deblauwe Raoul	Buurtspoorwegstraat 2		Dekeyser-Decoo André	Kapellestraat 155	
Deblieck Frans	Staessenstraat 12		Dekeyser Dirk	Zeesterlaan 10	
De Boeck-Vandekinderen	Arnstraat 12	Zemst	Dekeyser Emile	Dr. Van de Wegheplein 5	
Debrock Alfred	Rietstraat 27	Oostende	Dekeyser Willy	Vredestraat 41	
Debrock Marcel	Nieuwstraat 76	Bredene	Dekeyser-Mevaele	Zandheuvel 4-Bus 5/5	
Debruyne André	Spaarzaamheidstraat 14		De Nuydt "	Druivenlaan 23	Oostende
Debruyne Geert	Staessenstraat 2		De laere Eric	Brugse Steenweg 57	Bredene
Debruyne Jozef	Buurtspoorwegstraat 47		De langhe Gilbert	Kapellestraat 119	
Debruyne Richard	Leeuwenriekenstraat 164	Oostende	Deldaele Monica	Stationstraat 10	Oudenburg
Debruyne Valère	Jacob Besagestraat 57		Deleu Nedgy	Populierenlaan 16	Bredene
De Ceuninck Daniel	Nukkerstraat 74	Bredene	De Lille Georges	Buurtspoorwegstraat 25	
Decherf Gilbert	Zuid Oostwijk 11		De lrué - Lievens	Leperstraat 22	Oostende
Deckers Yves	Antwerpenstraat 42		De Ly René	Conckhoflaan 14	Middelkerke
Declerck André	Joos De Ter Beerstl. 22		Demaegdt Robert	Kievitstraat 17	Oostende
Declerck Florent	Oostmoerstraat 25	Snellegem	Demeere Henri	Driftweg 135	Bredene
Declerck Maurice	Ooststraat 44	Oostende	Demey Maurice	Veldstraat 34	

De Mol Jan	Hofstedestraat 22	Oostende	D'Hiedt Rosette	Pr. Albertlaan 27	Oostende
De Mol Jean	Frankrijklaan 9	Bredene	D'Hondt Hedwig	Prinsenlaan 3	
Demoor Daniël +	Visserkskaal 33 Bus 3	Oostende	D'Hulst Cyriel	Rentenierstraat 6	
Demuyne Germain	Bedevaartstraat 3	Bredene	D'Hulst Roger	Derbylaan 13	Bredene
De Myt Roger	Dorpstraat 123		Dirickx Kamiel	Taboralaan 182	Oostende
Dendooven - Pyra J.P.	Houtemstraat 1	Hoegaarden	Dooms Roger	Molenstraat 17	Bredene
De Pauw Jacinthe	Rozenlaan 9	Bredene	Douvere Etienne	Bredenesteenweg 4	Oostende
Depecker Dirck	P. Gerard Defeverstr. 7		Dreesen Jan	Rode Kruisstraat 4	
Deplancke Luc	Roggestraat 2	Oudenburg	Dubois René	Nieuwstraat 60	Bredene
De Ponthieu Daniël +	Nieuwpoortsesteenweg 48	Oostende	Dubuy Pieter	Zijdeling 8	
De Ponthieu Giovanni	Vinkenstraat 23		Duchateau François	Peter Benoitlaan 20 A	
De Ponthieu Koenraad	Egemstraat 56	Bambrugge	Dufloy Bernard	Oud Vliegveld 63	Oostende
Depoorter Jérôme	Spaarzaamheidstraat 15	Bredene	Dufour Maurice	Sluizenstraat 10	Bredene
Deprez Fernand	Azalealaan 10	Oostende	Dumon Albert	Pr. Albertlaan 77	Oostende
Deputter Georges +	Leeuwenlaan 15	Bredene	Dumon Alfons	Pr. Elisabethlaan 82	Bredene
Deputter Norbert	Ringlaan Zuid 132	De Haan	Beckhout Raoul	Wagenmakerstraat 1	
Derinck Urbain	Kapellestraat 7	Bredene	Berebout Clarisse	Staessenstraat 24	
Deroo Gilbert	Nukkerstraat 25	Bredene	Berebout Jan	Kapellestraat 229	
De Rooy Gustaaf	Golfstraat 64		Berebout Paul	Molenstraat 32	Klemskerke
De Rooy René	Sluisvlietlaan 96		Berebout Roger	Kapellestraat 229	Bredene
Derudder Roger	Frans Provostplein 7		Berw. Zusters	Dorpstraat 144	
De Rycker Roland	Parklaan 80		Berw. Zusters	Nukkerstraat 106	
Deschaecht Frank	Vaartstraat 13		Berw. Zusters	Peter Benoitlaan 13	
Deschaecht Gustaaf	Vaartstraat 13		Elewout Jozef	Victoriastrasse 14	Wilhelmshafen
Deschaecht Jackie	Prins Albertlaan 27	Oostende	Eneman Jules	Driftweg 75	Bredene
Deschaecht Julien	L. Vanderschaeghestr. 14	Bredene	Everaert Pierre	Duinenstraat 13	
Deschepper Eugène	Mariakerkelaan 8	Oostende	Everaert Willy	Duinenstraat 19	
Deschepper Jan	Gelijkheidstraat 56		Eyland Daniël	Nukkerswijk 13	
Deschepper Prosper	Clemens Heulestraat 22	Oudenburg	Faict Herman	Steenovenstraat 28	
De Smet - Raes	Werkstraat 42	Gent	Falize Jean-Pierre	H. Serruyslaan 78-Bus 19	Oostende
De Smet Valère	Belle-Vue 13	Gent (Ledeberg)	Ferier Angèle	Lijnplein 10	
Desoete Constandt	Sluizenstraat 232	Bredene	Ferier Maurice	Duindoornlaan 13	
Desopper Georges	H. Van Blaerestraat 9		Fermans Roger	Serg. Debruynestraat 45	
Desplenter Roger	Monnikenstraat 19		Feys Geert	Frankrijklaan 40	Bredene
Desplenter Valère	Monnikenstraat 21		Feys Henri	Cockerillstraat 8	Oostende
Deswaef Emmanuel	Koerslaan 2		Fischer André	Halfweeghuisstraat 36	Jabbeke-Snellegen
Deswaef Yvan	Wulklaan 20	Oostende	Fischer Karel	Molenstraat 92	Bredene
Deswelgh Remi	Zuidstraat 3	Bredene	Focke Henri	Mariakerkelaan 48	Oostende
Deuss Jeanne	Veldstraat 42	Brugge (St. Michiel)	Focke Roger	Melkerijstraat 2	
Devent Geo	Stationplein 18	Knokke (Heist)	Fonteyne Gilberte	Halfweeghuisstraat 36	Jabbeke-Snellegen
Dever Robert	Pr. Marie Josélaan 9	Bredene	Francier Jaak	Torhoutsteenweg 509	Oostende
D'Everlange Leon	Pr. Elisabethlaan 25		Galand Roger	Ed. de Cousemakerstr. 1	Antwerpen
Devisch Jacky	Dorpstraat 54	Sijsele-Damme	Garreyn Jilly	Steenstraat 13	Bredene
Devisscher Emiel	Vredestraat 17	Oostende	Geldhof Louis	Nukkerstraat 8	
Devos André	Kon. Astridlaan 18	Bredene	Geryl August	Nieuwdokstraat 38	Oostende
Devos Fernand	Ruiterlaan 8		Geryl Robert	Plantenstraat 22	
Devos Roger	Kapellestraat 307		Geselle Camiel	Buurtspoorwegstraat 89	Bredene
Devriendt Georges	VanderStichelenstr. 133	Oostende	Geselle Guido	Strobloemlaan 33	Oostende
Devriendt Willy	Brugse steenweg 53	Bredene	Gevaert Amédée	Onafhankelijkheidsstr. 4	
Deweever Eric	Dorpstraat 46		Gevaert Charles	Duinenstraat 28	Bredene
Dewilde Gustaaf	Bedevaartstraat 6		Gevaert Fernand	Duinenstraat 40	
Dewulf Georges	Dorpstraat 17		Gheeraert John	Duinhelmlaan 7	
Dewulf-Heus R.L.	Oude Zak 13	Brugge			

Gilliaert Etienne	Kapellestraat 239	Bredene	Jonckheere Frieda	Driftweg 133	Bredene
Goekint Julien	Industriepark	Oostende	Jonckheere Gaston	Rozenlaan 15	
Goemaere Daniel	Dorpstraat 12	Koekelare	Jonckheere Leon	Vredestraat 30	
Goes Renaud	Tulpenlaan 1	Bredene	Jonckheere Robert	Veldstraat 40	
Goethals Camiel	Brugse Steenweg 163		Jonckheere Roger	Driftweg 133	
Goetinck Marc	Kazernewest 15	Brugge	Joseph Gilbert	Ter Cuereplein 5	
Gombert Laurent	Driftweg 31	Bredene	Joseph Pierre	Vingerlinkstraat 32	Oostende
Groenvynck Firmin	Polderstraat 21		Joseph Rudi	Keerweg 61	Bredene
Grootaerd-Pintelon Jenny	Lodewijk Paretlaan 21		Kerckhof Karel	Plassendalesteenweg 4	
Gunst Willy	Veldstraat 18		Kerckhof Marcel	Kon. Astridlaan 55 A	
Haeck Kamiel	Antwerpenstraat 33		Ketels Georges	Zuid Oostwijk 13	
Haevermaet Roger	Parklaan 10		Kimpe Marcel	Duinenstraat 35 B	
Halewyck Raoul	Kasteeldreef 7	Jabbeke-Snellegem	Kimpe Pierre	6 TTR - Post 10	BSD 4090
Hallemeers André	Aalststraat 10	Bredene	Klausing Jef	Koninginnelaan 34-app.2	Oostende
Hallemeersch Carlos	Rozenlaan 4		Knockaert Cyriel	Noordzeestraat 30	Bredene
Halsberghe Camille	Madeliefjeslaan 66	Oostende	Knockaert -Vandenbroucke.		
Handschoenwerker Edgard	Molenstraat 50	Bredene	Cyriel		
Hartman Jean	Parklaan 33		Knockaert Richard	Vredestraat 22	
Helsmoortel August	Sportstraat 18		Knockaert Roger	Vaartstraat 9	
Helsmoortel Maurice	Zandstraat 79		Knudde Marcel	Taboralaan 234	Oostende
Helsmoortel Roger	Driftweg 153		Labeke Ronny	Dorpstraat 92	Bredene
Helsmoortel - Vandamme	Koningin Astridlaan 23	Brugge	Lacoere André	Molenstraat 21	
Helsmoortel Werner	Hasselstraat 1	Bredene	Laga Laurent	Verenigingstraat 20	
Hendrickx Wilfried	Pr. Albertlaan 88	Oostende	Laga Roger	Polderstraat 131	
Herrling Albert	Pr. Marie-Josélaan II	Bredene	Lagast Noël	Stockholmstraat 21-bus2	Oostende
Herrling Paula	Werkzaamheidstraat 72	Oostende	Lagast Raymond	Spalaan 63	
Herrling Rosy	Rode Kruisstraat 4		Lagrou Wilfried	Driftweg 79	Bredene
Hersens Annie	Strandlaan 10	Bredene	Lams Edmond	Golfstraat 66	
Heschburg Fernand	Keerweg 30		Lams Laria	Blakmeers 40	Heilgem
Hiltrop Marcel	Leopold IIIlaan 14 bus13	Oostende	Lams Prudent	Duinenstraat 350-bus 31	Bredene
Hinderijckx Fernand	Edw. Verheyestraat 29	Knokke-Heist	Lamquet Frank	Lianestraat 16	Oostende
Hoedt Roger	Groentenmarkt 3-bus 14	Oostende	Lantsoght Jacques	Uitkerkestraat 7	Lissewege
Hollevoet Albert	Sluizenstraat 99	Bredene	Lapon Paul	August Plovieplein 22	Bredene
Hollevoet André	Guido Gezellestraat 34		Lataire Remy	Leliestraat 10	Oostende
Hollevoet Gaston	Antwerpenstraat 14		Lateste Oscar	Noord Edestraat 41	Bredene
Hollevoet Leo	Wilgenlaan 32	Oostende	Lateur Luc	Fritz Vinckelaan 68	
Hoste Alfons	Dorpstraat 29	Bredene	Lauwereyns Erik	Bosdreef 5	Gistel
Hosten Roger	Pr. Elisabethlaan 71		Lauwereyns Martine	Steenweg op Gistel 238	Oostende
Hosten Wilfried	St. Riquierstraat 10		Lauwereyns Michel	Buurtspoorwegstraat 93	Bredene
Hostyn Jan	Rogierlaan 24	Oostende	Lauwereyns Roland	Kreekstraat 2	Oostende
Hostyn Joseph	Frère Orbanstraat 89		Lauwereyns Yvette	Buurtspoorwegstraat 91	Bredene
Hostyn Norbert	Brusselstraat 18		Lebbe Lodewijk	Nukkerstraat II	
Hostyn Paul	Bruggelaan 12	Bredene	Lecluyse Danny	P. Ger. Defeeverstraat I A	Bredene
Hostyn Walter	Mariakerkelaan 164	Oostende	Lecoutere Maria	Staessensstraat 22	
Hubert Michel	Buurtspoorwegstraat 60	Bredene	Legein Jacky	Driftweg 63	
Huyghe-Kimpe Diane	Groenendijkstraat 141		Leirman André	Visserkaai 4	Oostende
Huyghebaert André	Verbondenenlaan 8		Lems André	Taboralaan 130	
Inghelbrecht André	Wilgenlaan 46	Oostende	Lermyte Albert	Nukkerwijk 2	Bredene
Inghelbrecht Wilfried	Kapellestraat 121	Bredene	Levecke Willy	Mariakerkelaan 18	Oostende
Ippel Simon	Verenigingstraat 161	Oostende	Lewyllie Jan	Zeelaan 12	Bredene
Jonckheere Cyrille	Noord-Edestraat 54	Bredene	Libin Ronald	Koninginnelaan 52 A	Oostende
Mw. Jonckheere Frans	Noordlaan 2 B		Lievens Simonne	Gelijheidstraat 10	
				Guido Gezellestraat 5	Bredene

Lievens William	Oud Vliegveld 23	Oostende	Maessen Pierre	Violierenlaan 10	Bredene
Lievens Willy	Dorpstraat 74	Bredene	Neels Erna	Schelpenlaan 17	
Lingier Daniel	Jagenmakerstraat 18		E.H. Neiryck Firmin	Spanjestraat 6	Ardoois
Lingier Jaak	Dorpstraat 95		Neirinck Robert	Dorpstraat 86	Bredene
Lingier Maurice	Jagenmakerstraat 16		Neiryck Henri	Benediktijnerstraat 16	
Mev. Lingier Robert	Dorpstraat 104		Neyt Leopold	Dorpstraat 31	
Loncke Roger	Voorhavenlaan 151	Oostende	Nieuwenhuys René	Koninginnelaan 50	Oostende
Loy Alfred	Duinhelmlaan 5	Bredene	Nootaert Roger	Leffingestraat 154	
Loy Marc	Batterijstraat 70		Nyssen Jules	Dorpstraat 20	Bredene
Loy Walter	Lolenstraat 9	Nieuwerkerken	E.H. Olivier Albert	Spaarzaamheidstraat 33	
Luca Camille	Pr. Albertlaan 68	Oostende	Opstaele André	Gistelsteenweg 7	Varsenare
Luca Robert	Pr. Albertlaan 71		Opstaele Roger	Lodewijk Paretlaan 24	Bredene
Luja Marcel	H. Consciencelaan 3	Bredene	Orlans Richard	Waterhoenstraat 31	Gent
Lust Dirk	Spaarzaamheidstraat 56		Panckoucke Raymond	97 S.M.S.L. Telecom	BSD 41 BPS
Maene Daniel	Konnikenstraat 18		Passchijn Freddy	Druivenlaan 9	Oostende
Maertens Bernard	St. Paulusstraat 40	Oostende	Pattyn Willy	Lolenstraat 60	Bredene
Maes Jacky	H. Zwaenepoelstraat 1	Bredene	Pauwels Daniel	Liefkemoreslaan 28	
Maes Jef	Nieuwpoortsesteenw. 457	Oostende	Pincket Jozef	Groenendijkstraat 149	
Mahieu Raymond	Duinenstraat 186	Bredene	Piolohe Frans	Olmenlaan 31	Oostende
Major James	Kerkstraat 25	Oostende	Pitteljon Gustaaf	Prins Karellaan 22	Bredene
Major Walter	Edm. Laponstraat 10		Pittery Gilbert	Buurtspoorwegstraat 87	
Makelberge Jannie	Breendonklaan 12	Bredene	Plovie Ariane	Zeedijk 137 C	Oostende
Marest Leopold	Dorpstraat 96		Plovie Iwan	Frankrijklaan 48	Bredene
Marlein Willy	Fritz Vinckelaan 97		Plovie Marcel	Eigen Haardstraat 9	Oostende
Martens Ghislain	Frankrijklaan 5		Poppe Geo	Frankrijklaan 8	Bredene
Masscheleyn Erik	Pauwhoflaan 22		Poppe Marcel	Van Iseghemlaan 33-bus 8	Oostende
Massenhove Alphonse	Zandvoordestraat 58	Oostende	Poppe Oscar	Duinenstraat 330	Bredene
Mechele Julien	Spaarzaamheidstraat 38	Bredene	Poppe Roger	Spaarzaamheidstraat 76	
Meesschaert Charles	Duinenstraat 169		Pottier Patrick	Dr. Verhaeghestraat 107	Oostende
Meesschaert Henri	Kon. Astridlaan 53		Prilop Hans	Ahornweg 9	Seelze (Duitsland)
Meesschaert Oscar	Landweg 9		Provoost Emiel	Paul Michielslaan 33	Oostende
Meesschaert Roland	Nieuwe steenweg 192	De Haan	Puis Gustaaf	Keerweg 23	Bredene
Meeze Romain	Pr. Marie-Josélaan 6	Bredene	Puystiens Frans	Derbylaan 1	
Melis Charles	Zandstraat 20		Pyra Georges	Dorpstraat 74	
Melis Etienne	Duinenstraat 345		Pyra Gerard	Sluisvlietlaan 62	
Mestdagh Frans	Golfstraat 23		Pyra Kamiel	Kapellestraat 131	
Metdepenninghen	Zuid Oostwijk 8		Pyra Laurice	Brugse Steenweg 171	
Metsu Roland	Zandstraat 91		Pyra Raf.	Kerkstraat 44	Knokke-Heist
Metsu Walter	Kon. Astridlaan 15 A		Pyra Remi	Violierenlaan 18	Bredene
Metsu Willy	Kapellestraat 143		Questier Marcel	St. Riquierstraat II	
Meyers Edw.	Plantenstraat 72	Oostende	Questier Roger	Frankrijklaan 16	
Meysman Louis	Buurtspoorwegstraat 52	Bredene	Raes - Schallier	Parklaan 20	
Meysman Roland	Buurtspoorwegstraat 52		Ragaert Roger	Nukkerstraat 12	
Meyus Charles	IJzerlaan 2		Ramaeckers Maria	Gentstraat 32	
Mihl Jan	Amsterdamstraat 12	Oostende	Rammant Norbert	Veldstraat 2	
Minne Germain	Zandstraat 105	Bredene	Rau Raymond	Torhoutsteenweg 7-bus 14	Oostende
Molleman Jessie	Duinhelmlaan 4		Rau Roland	Vismijn 38	
Monballiu André	Dozenlaan 20		Remaut Jeanette	33. Pieter & Pauluspl. 9	Oostende
Monteny Fernand	Vaartstraat 9	Oostende	Reunbrouck René	Voorhavenlaan 171	
Monteny John	Pescatorstraat 45	Bredene	Reunbrouck Roger	Spaarzaamheidstraat 84	
Moyaert Georges	Parklaan 55		Reynders Lucie	De Smet De Maeyerlaan 56	
Muylaert Freddy	Berkenstraat 28	Beernem	Rigaux Freddy	Pr. Albertlaan 38	De Panne
Mylle Lucien	Nukkerstraat 24	Bredene			

Rommelaere Yves	Van Tyghemlaan 59	Oostende	Thieren Germain	De Smet De Naeyer L. 64	Oostende
Roose-Lingier Roger	Stuiverstraat 290		Thoen Hugo	Erfgoedlaan 7	Astene-Deinze
Rosseel André	Hoefijzerlaan 81	De Haan	T'Jampens Maurice	Duinenstraat 302	Bredene
Rosseel Georges	Dr. Moreauxlaan 65	Oostende	T'Jampens Rik	Kolaardstraat 142	Gistel
Rossel Fernand	Meiboomlaan 21		Tousseyn Jacques	Peter Benoîtlaan 34	Bredene
Rotsaert Frank	Dorpstraat 4	Bredene	Tratsaert Raymond	Spaarzaamheidstraat 51	
Rotsaert Freddy	Frankrijklaan 6		Tulpin Liedard	Noord Edestraat II2	
Rotsaert René	Dorpstraat 4		Van Acker Robert	Parklaan 70	
Rousseau Jean Pierre	Keerweg 1		Vanalderweireldt Eduard	Thomas Vanloostraat 52	Oostende
Rousselle Marc	Aimé Liebaertstr.48	Oostende	Van Baelenberghe Alfons	Vrijhavenstraat 33	
Rousselle Robert	Driftweg 1	Bredene	Van Bavinckhove Marcel	Sluizenstraat 234	Bredene
Rubben Jan	Steenstraat 54	Ekeren	Van Buren Roger	Pauwhoflaan 56	
Rubben Karel	Capucienelaan II	Aalst	Van Caillie André	Verenigingstraat 36	Oostende
Ruttens Felix	Sluisvlietlaan 29	Bredene	Mw. Van Caillie	idem	
Saelens Marie	Polderstraat 135		Mw. Van Canneyt Jules	Hasseltstraat 3-bus 3	Bredene
Samaey Willy	Batterijstraat 1	Klemskerke	Van Cauter Marc	Nukkerstraat 58	
Samyn Joannes	Groenendijkstraat 73	Bredene	Vancraeynest Raymond	Blauw kasteelstraat 103	Oostende
Schamp Edmond	Duinenstraat 135		Van Dale Hector	Vooruitgangstraat 341	Brussel
Schamp Yvan	Zeesterlaan 40		Van Daele Georges	Vaartstraat 3	Bredene
Schaut Louis	Parklaan 18		Van Daele Serge	Spaarzaamheidstraat 64	
Schillewaert Arthur	Golfstraat 14		Vandecasteele André	Wilgenlaan II	Klemskerke
Schillewaert Eddy	Dorpstraat 30		Vandecasteele Charles	Breendonklaan 26	Bredene
Schillewaert Frans	Nukkerstraat 67		Vandecasteele Henri	Molenstraat 88	
Seminarie voor Volkskunde	Blijde Inkomststr.21	Leuven	Vandecasteele Jean	Spaarzaamheidstraat 82	
Servaes Ghislain	Elisabethlaan 246	Oostende	Vandecasteele Louis	St. Riquierstraat 17	
Mw. Servaes -Sterckx	idem		Van de Kerckhove Aimé	Fr. Lusinstraat 41-bus 9	Oostende
Seys Willy	Ooststraat 36		Van de Kerckhove Camiel	Van Isegheml.98 -bus 6	
Simoens Roger	Keignaertlaan 56		Vande Kerckhove Marcel	Brusselstraat 12	Bredene
Sinnaeve René	Fritz Vinckelaan 51	Bredene	Vandemaele Roland	Boterweg 8	Vleteren
Slabbinck Roland	Frankrijklaan 50		Vandenberghé André	Keramiekstraat 2	Oostende
Smets Frans	Driftweg 17		Vandenberghé Edwin	Dorpstraat 14	Klemskerke
Snoeck Freddy	Golfstraat 2		Van den berghé Erwin	Wilgenlaan 29	Oostende
Soete François	Lodewijk Paretstr.19		Vandenberghé Gilbert	Vanderstichelenstr. II7	
Stadsbibliotheek	Feestpaleis	Oostende	Vandenberghé Gustaaf	Pr. Karellaan 6	Bredene
Standaert Ronny	Dahlialaan 54		Mw. Vandenberghé Johnny	Batterijstraat 74	
Steen Amédée	Kapellestraat 3	Bredene	Vandenberghé Maurice	Ed. Hammanstraat 31	Oostende
Steen Yvan	Kasteellaan 4		Vandenberghé Roger	Wilgenlaan 29	
Steenacker HENRI	Van Tyghemlaan 55	Oostende	Vandenberghé Willy	Benediktijnenstraat 17	Bredene
Steenacker Roger	Sluizenstraat 190	Bredene	Vandenbogaerde Camille	Sluizenstraat 180	
Stragier Richard	Darwinlaan 121 A		Vandenbogaerde Gerard	Antwerpenstraat 52	
Steenhuysé Frans	Sluizenstraat 107		Vandenbogaerde Marcel	Brugse steenweg 176	
Strobbe Jacques	Driftweg 41		Vandenbon Octaaf	Zandheuvel I	
Stubbe Christiaan	Driftweg 51		Van den broecke August	Waverse steenweg 1208	Brussel
Stubbe Philomène	Pr. Elisabethlaan 24		Vandenbroecke Felix	Kennelbergstraat 9	Blankenberg
Dr. Tack	Pr. Elisabethlaan 34		Vandenbroele Willy	Landweg 3	Bredene
Taillaert Roger	Zegelaan 16 B		Vandenbroucke Georges	Veldhoekstraat 12	Kaldegem
Tas Oscar	Legeweg 226	Oostkamp	Vandenbroucke Maurits	Veldstraat 10	Bredene
Tavernier-Vandewalle Maria	Polstraat 14	Loerbeke	Vandenbussche Maurice	Buurtspoorwegstraat 53	
Teetaert Raymond	Diksmuidestraat 33	Blankenberge	Vandenbussche Willy	Fritz Vinckelaan 99	
Terrijn Henriette	Buurtspoorwegstr. 89	Bredene	Dr. Vandenweghe Jan	Prins Albertlaan 70	Oostende
Terrijn Nedgy	Vredestraat 33		Vandepitte François	Noord Edestraat 9	
Teunkens Maria	Zuidstraat 2		Vandepitte Germain	Blankenbergse steenw.158	Brugge

Van der Bauwhede Dirk	Grietlaan 12	Oudenburg	Vantroostenberghe Ronny	Oostendebaan 27	Middelkerke
Vanderbeke Marcel	Lelielaan 8	Oostende	Vanwalleghem Edard	Duinenstraat 2	Bredene
Van der Beken Michel	Peter Benoîtlaan 1-3	Bredene	Vanwalleghem Honoré	Pr. Elisabethlaan 94	
Vanderghote Leopold	Benediktijnenstraat 30		Vanwalleghem René	Frère Orbanstraat 59	Oostende
Vanderkinderen Jozef	Noordzestraat 34	Oostende	Velghe Alfons	Dorpstraat 120	Bredene
Lw. Vanderstichele Marie-José	Keerweg 43	Bredene	Velghe Birk	Kon. Astridlaan 79	
Vanderwal Athur	Dorpstraat 89		Vemans-Cordier René	Keerweg 63	
Vandevulle François	Christinastraat 83	Oostende	Verbanck Karel	Zonnelaan 29	AS
Vandewalle Paul	Albatrosstraat 15		Verbanck Louis	Staessenstraat 3	Bredene
Vanduyfhuys Dirk	Kroonlaan 29		Lw. Verbanck Lydie	Nieuwpoortsesteenw. 196	Oostende
Van Dyck Gilbert	Nieuwpoortsesteenw. 597		Verbanck Maria	Driftweg 65	Bredene
Van Haverbeke Eddie	Nieuwpoortsesteenw. 20A		Verbanck Richard	idem	
Van Hee Eugène	Drift 9	Wenduine	Verbiest Reimond	Kaaistraat 19-bus 2	Oostende
Van Hee Roger	Groenendijkstraat 102	Bredene	Verburgh André	Zwanenlaan 75	
Vanhooren Firmin	Zeelaan 9		Verburgh Eddy	Longchamplaan 101	
Vanhooren Freddy	Ringlaan Zuid 106	Klemskerke	Vercnocke Fernand	Eksterstraat 34	Bredene
Vanhooren Raymond	Noordzeestraat 8	Bredene	Vercruysse André	Van Hembdenstraat 13	Oostende
Vanhoorne Erik	Perzikenlaan 23	Oostende	Verduyn Elie	Sluisvlietlaan 35	Bredene
Vanhoucke René	Vredestraat 16	Bredene	Verhaeghe Allard	Noordzestraat 72	
Vanhoutte Maurice	Veldstraat 16	Snaaskerke	Verlaecke August	Zandvoordestraat 119	Oostende
Vanhijfte Marc	Duinenstraat 168	Bredene	Verlinde Alois	Nukkerstraat 65	Bredene
Van Isacker Jacques	Breenonklaan 49		Verlinde André	Benediktijnenstraat 24	
Van Iseghem August	Stockholmstraat 47	Oostende	Verlinde Hélène	Pr. Marie-Josélaan 5	
Vanlaere Gerard	Buurtspoorwegstraat 63	Bredene	Verlinde Roger	Nukkerstraat 86	
Vanleenhove Frans	Duinenstraat 35		Verlonje Wilfried	Albert I Promenade 16	Oostende
Vanleenhove Gilbert	Batterijstraat 66		Vermeersch Gilbert	Blauw kasteelstraat 98	
Vanloo Anne Marie	Duinenstraat 53		Vermeersch Juvenal	Nukkerstraat 75	Bredene
Vanloo Jenny	Kasteellaan 11		Vermeersch René	P.H. Scherpereelstr. 23	Booitshoeke
Vanloo René	Duinenstraat 333		Vermeire Herman	Klemskerkestraat 21	Bredene
Vanloo Roland	Pauwhoflaan 35		Vermeulen Arsène	G. Defeverstraat 22	
Vanmassenhove Aline	A. Plovieplein 10		Vermeulen Roland	Duinenstraat 219	
Vanmassenhove Camiel	Kon. Astridlaan 75		Vermeulen André	Sluizenstraat 1	
Vanmassenhove Fernand	Dorpstraat 2 A		Vermoortele Alfons	J. Demeyerstraat 40	Blankenberge
Vanmassenhove Marc	Westbilklaan 3	Gistel	Vermoortel André	Kapellestraat 61	Bredene
Vanmassenhove Roland	Sluisvlietlaan 33	Bredene	Versluys Gustaaf	Kon. Astridlaan 9	
Vanmoortel Robert	Zeesterlaan 23		Versluys Kamiel	Kapellestraat 167	
Van Moortel Eric	Benediktijnenstraat 28		Versluys Lucienne	Zeesterlaan 17	
Vannecke Fernand	Vrijheidstraat 114	Oostende	Versluys Marleen	Rozenlaan 13	
Lw. Van Parijs -Pieters	A. Plovieplein 3	Bredene	Versluys Noël	Brusselstraat 4	
Vanreempts-Warmoeskerken	Lodewijk paretlaan 15		Versluys Pierre	Brusselstraat 10	
Vanremoortele-Ketelers E.	Baldspelpad 2	Oostende	Versluys Remi	Zandstraat 95	
Van Rickstal Hendrik	Zwaluwenstraat 63		Versluys Roland	Brusselstraat 8	
Van Riebecke Lucien	Zendrachtstraat 66		Versluys Willy	Kapellestraat 167	
Van Steene Geert	Vredestraat 6	Bredene	Verstraete Frank	Rogierlaan 38	Oostende
Van Steene Luc	Vermeulenstraat 46	Oostende	Verstraete Marc	Batterijstraat 38	Klemskerke
Vansteene Remi	Zeesterlaan 4	Bredene	Vervaecke Marcel	Pr. Marie-Josélaan 3	Bredene
Vansteenkiste Maurice	IJzerlaan 5		Vevey Roland	Zandvoordestraat 232	Oostende
Vansteenkiste Oscar	Nukkerstraat 7		Vilain Omer	Rogierlaan 38	
Vansteenkiste Roger	Ruiterlaan 4		Vlaemynck Jan	Zendrachtstraat 88	
Vansteenkiste Roland	Sluisvlietlaan 100		Volcke Guido	Vanderstichelenstr. 135	
Vanthuyne Gilbert	Dorpstraat 38		Vrambout Emiel	Pr. Elisabethlaan 46	Bredene
Vanthuyne Philippe	Rogierlaan 4	Oostende	Vrancken Paul	Lelielaan 4	Oostende

Liv. Vrancken Raymond	Vicognedijk 26	Oostende
Vrancken Willy	Groenendaallaan 51	
Vroman Marc	Vicognedijk 15	
Warlop Bernard	Kon. Astridlaan 61	Bredene
Westerlinck Robert	Duinenstraat 127	
Wets Eddy	Spreeuwenlaan 20	Oostende
Weynen Eugène	Brugse steenweg 49	Bredene
Willaert Jean Pierre	Van Dijkstraat 22	Oostende
Willeput Arseen	Populierenlaan 82	Bredene
Wybo Alfons	Vicognelaan 5	
Wyntin Erik	Distellaan 69	Oostende
Wyntin Herman	Sluizenstraat 130A	Bredene
Zanders Roger	Plassendalesteenweg 15A	Oostende
Zonnekeyn Leonard	Jacob Besagestraat 10	
Zwaenepoel Walther	Zandstraat 103 B	Bredene
Zwaenepoel Willy	Zegelaan 2	
Zwaenepoel Willy	Zuid Oostwijk 7	

Aanvullende lijst.

Goethals Pierre	Plassendale steenweg 19	Oostende
Lambrecht Gustaaf	Voorhavenlaan 173	"
Cuypers Albert	Tulpenlaan 4	Bredene
Metsu Johan	Koningin Astridlaan 15 A	"
Monteny Roland	Spaarzaamheidstraat 39	"
Vergoote Michel	Liefkemooreslaan 18	"
Florijn Pierre	Vanhembdenstraat 56	Oostende

WERKING GEDURENDE HET JAAR 1982.

.....

- 15.01.82 : VOORDRACHT : Toverij en heksenprocessen in Vlaanderen
door A.Ryserhove.
- 06.02.82 : Jaarlijks Ter Cuere feestmaal met bal.
- 02.82 : Uitreiking jaarboek 1981.
- 13.03.82: Geleid bezoek aan de vuilverwerkingsinstallaties van
I.V.O.O.
- 14.03.82: Initiatie cursus boekbinden; - les 1.
- 04.04.82: Initiatie cursus boekbinden - les 2.
- 26.04.82: Jaarlijkse Algemene Statutaire vergadering.
- 02.05.82: Initiatie cursus boekbinden - les 3.
- 30.05.82: Initiatie cursus boekbinden - les 4.
- 15.06.82: Thematische tentoonstelling Klasfoto's.
- 28.08.82: Jubileumconcert Gemeentelijke Harmonie Bredene.
- 28.08.82 Tentoonstelling "35 jaar gemeentelijke Harmonie.
tot
- 06.09.82.
- 05.09.82: Initiatie cursus boekbinden. - les 5.
- 16.09.82 TENTOONSTELLING : De documentaire kunst van Camiel
tot Geselle" met catalogus.
- 16.10.82.
- 26.09.82 Eigen - kweekmarkt.
- 03.10.82. Initiatie cursus boekbinden . - les 6.
- 16.10.82. Geleid bezoek aan de St. Annaparochie te Brugge.
- 07.11.82. Initiatie cursus boekbinden - les 7.
- 26.12.82. Kwis en pannekoeknamiddag.
- 1982 Uitgave ROEPSTEEN N° 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77.78.
en 79.
- 1982. Wekelijks openstellen van heem, bibliotheek en museum
- 1982. Dagelijks openstellen van het museum gedurende de
maanden juni, juli, augustus en september.
- 1982. Openstellen van het museum voor school- en groepsbe-
zoeken op aanvraag.
- 1982. Medewerking aan de realisatie van de dia-montage
" KENNISMAKEN MET BREDENE" in samenwerking met het
V.V.V.Bredene, ten behoeve van de schoolbezoeken
en groepbezoeken.

